
İ.B.B
ATATÜRK KİTAPLIĞI
K
178
1924
Osmanlıca Kitaplar Koleksiyonu

قافقازو

آذربایجانده مشهور

اولان شعرانك اشعارینه مجموعه

درکه آدولف برژه صاحبنك اهتمامیله

مطبوع اولونوبدر سنه ۱۸٦۸ ده

لیپسیغ شهرنده

معشّرات

ای زلفك رخ آلگا حیران كل ولاله جان قربان اوله‌سن كبی بر قاشی هلاله
وه جلوهٔ حسنك یتشوپدرنه كماله تحسین كتورر كوكده ملایك بو جماله
سیر ایلمشم چوخ صنم حور مثاله امّا نه دییم اولمشم بنده حواله
بر سن كبی شكّر دهن طوطی مقاله تا عاشق اولوپدر كوكل اول عارض آله
هم سلسلهٔ كاكله هم دانهٔ خاله
دایم چكرم صبحه دكین هر كیجه ناله

سندن كه جدا نوش ایدرم ساغر كلنار تند اوله دونم كوزلركا اوزكه سبب وار
عرض ایلیم اول طرّهٔ عنبر كل رخسار قیلمش بنی بر مشكل اولان درده كرفتار
امّا یانارام آتشه پروانه كبی زار یعنی كه اولالی سكا بن عاشق دیدار
هر كزدكل احوالمه بر كیمسه خبردار ناچار ایدرم درد دلم ساقیه اظهار
لعلك كه دوشر یادیمه ای كوزلری خمّار
بو ذوقیله كاهی ایچرم نیچه پیاله

مینا وصراحیده که واردر بو لطافت　　کرچکمیه‌لر قامت وکردن سکا نسبت
هرکز بنی ایدر دیمهی دخی آنلره الفت　　هجرکده یتر جانمه چوق محنت وکلفت
ایسترسه سکا کونده چکوب تیغ سیاست　　اولدرمکیچون یوز قویه قاتل کبی فرقت
شیرین دهنك تا اوله بردم سکا قسمت　　صابر اولورم وار نه قدر جانده سلامت

سنسزنه روادر من ایدم عیشله عشرت
بسدر سکا شوقم که اولور جام وصاله

اوخشار دیوبن لبلرکا بادهٔ کلکون　　آنکچون اولور هر دم آکا رغبتم افزون
معذوردوت اولدیم بیله شوریده جکرخون　　چوق اولمشم آشفته پریشان دل محزون
زیرا که سنك دانهٔ خالکده کی افسون　　دل مرغنی ایتمش کره زلفکا مفتون
جمع اولسه اکر بر یره لقمان وفلاطون　　یوق چاره دخی باده‌دن اوزکه سکا اکنون

هجران کونی دل خسته اولان دمده بو معجون
بر واسطه دردفع غم درد و بلایه

واقف کبی کیمدم اورارام زلف سیادن　　اعضامه دوشر لرزه سراسر بو نوادن
طنبور صفت خوش ایدرم ضرب هوادن　　شمدی منی برکس کورر اولسه آشنادن
برتاره برابر دوتار اول چنك دوتادن　　قانون بیله درفرقهٔ عشاقه بنادن
سن جاهل سن یوق هله علمك بو ادادن　　یوخدر خبرك هیچ دیمزسن فقرادن

برکره دوشنده خبر آل باد صبادن
ساچك هوسی کورکه بنی سالدی نه حاله

درتقاضای نیمتنه[1]

بر نیمتنه کیم تا اوله‌ز ربفت ونکوتر　　دیبا آکا محتاج
متننده تمام رابطه موزون وسراسر　　تك حاشیه قیقاج
او ستنده آنك عاشق ومعشوق مصور　　دل شوقنه مذهاج

ایلدوزه شبیه نقشی بری کوك کبی اخضر　　نظاره سی بهاج
تیر نظر اهل تماشا یه مقرر　　هر بوته سی آماج
ایچنده آنك شعله ویره طلعت دلبر　　تابندهٔ وهاج
کورن دیه‌بو ماهدر اول چرخ پر اختر　　یا بحر پر امواج
کعبه ایوینك اورتکنه دوته برابر　　سیماسنی حجاج
کردوشسه اتکی اله البته تیز ایلر　　بزدن غمی اخراج

اندیشه‌نه ایتدر چیخه برده چکه لشکر
کوکلی ایده تاراج

شانی شرفی خلعت شاهانه دن آرتوق　　پیرایهٔ شوکت
فری فرحی زیب عروسانه‌دن آرتوق　　سر دفتر زینت
طعم وطربی نشاهٔ پیمانه‌دن آرتوق　　ذوق می جنت
زردوکمه کریبانه‌نه دردانه‌دن آرتوق　　منظوم اوله البت
عقلی کیده سرخوش کزه دیوانه‌دن آرتوق　　آنی کیین عورت
دونه اریننك باشنه پروانه‌دن آرتوق　　ایشلر تاپه صورت
زلفه بودونم سارما شه‌ال شانه‌دن آرتوق　　جاندن چیخه حسرت
اوخونه‌بو جاقلرده کتب خانه‌دن آرتوق　　احکام شریعت
تعریفی دوشه دللره افسانه‌دن آرتوق　　تا روز قیامت

جمع اولسه اکر بر یره یوز جامع اکبر
جمله سنه سرتاج

آنوقتکه شد حاضر و موجود و مهیا　　این رخت دلاویز
باید که فرستاده شود زود باینجا　　ازپیك سبك خیز
از بهر حصولش بنشین فکر بفرما　　کن چارهٔ تجویز
نعلین بپاپوش زآهن بکف اما　　درکیر عصا نیز
زیر قدم افکن همه مخلوق سراپا　　بانیك وبد آمیز

میپرس زهر ملّت وهر جنس خصوصا   از مردم تبریز
نه غصّه زپس خورونه ازپیش غم اصلا   بی پرده وپرهیز
تن ده بقضا باش پیاپی پی سودا   منکر بدکر چیز
تا آنکه بزایی پسری ای ابو جعفر
چون دختر سرّاج

ظاهر که منّا طعن وتعرّض یتن ایلر   یعنی که فلانی
شمدی کرو آرایش اسباب زن ایلر   طور صفهانی
بوبدعتی نه لزکی ونه شاهسون ایلر   نه کرد کولانی
دیرلردی که کلفتلر نه پیرهن ایلر   کرباس وکتانی
اوبیغه دکلدی کوره سن که ندن ایلر   کیم آزدروب آنی
سیران کلستانه مکر که ثُللی ایلر   تغییر هوانی
اوزین که قوجالمش کبی خوی دکشورن ایلر   اوغلان زمانی
ریشخند ایدوبن داخی نیچون چوپ درن ایلر   حاتمخان اقانی
نیلیم دوتوم من غلط آنی دیین ایلر   فرمان خدانی
بیله بویو روپدر او ایده عورته زیور
اول خالق الازواج

واقف او اولان عورته حیران نیجه اولمز   چاق ایتسه دماغین
حیران که اولور بندهٔ فرمان نیجه اولمز   سوزك سوله ساغین
سیومزمی نه سوز دردلی سوزان نیجه اولمز   پروانه چراغین
دونمزمی حبابه [illegible] ویران نیجه اولمز   یخمزمی اوطاغین
همدمزا [illegible] چاك کریبان نیجه اولمز   آچماز یاخه باغین
آل قانه بویار غرقهٔ طوفان نیجه اولمز   کوز قاره سین آغین
غنچه دهنین [illegible] کریان نیجه اولمز   خندان دوداغین
اول خانه خرابك جکری قان نیجه اولمز   بوش کورسه قوجاغین

پیشکش بیله یولد اشنه باش جان نیجه اولمز   آنكُ که ایاغین
کوتورمش اوله چکننه پیغمبر سرور
اولصاحب معراج

مخمّسات

در بیوفایی ابناء روزکار

من جهان ملکنده مطلق دوغری حالت کورمدیم
هرنه کوردیم اکری کوردیم اوزکه بابت کورمدیم
آشنالر اختلاطنده صداقت کورمدیم
بیعت واقرار وایمان و دیانت کورمدیم
بیوفادن لا جرم تحصیل حاجت کورمدیم

خواه سلطان خواه درویش وکدا بالاتّفاق
اوزلرین قیلمش کرفتار غم درد وفراق
جیفهٔ دنیایه درهر احتیاج واشتیاق
مونجه کیم ایتدیم تماشا سوزلره آصدیم قولاق
کذب وبهتاندن سوایی برحکایت کورمدیم

خلق عالم برعجب دستور دوتمش هر زمان
هانسی غملو کوڭلی کیم سن ایدر اولسن شادمان
اول سڭا البتّه کیم بد کولق ایلر بی کمان
هر کسه هر کس که ایتسه یخشیلق اولور یمان
بولمدیم بردوست که آندن برعداوت کورمدیم

عالم وجاهل مريد ومرشد وشاكرد وپير
نفس امّاره الندە سربسر اولمش اسير
حقّى باطل ايلمشلر ايشلنور جرم كبير
شيخلر شيّاد وعابدلر عبوساً قمطرير
هيچكسده حقّه لايق بر عبادت كورمديم

هر كيشى هرشى كه سيودى آنى بهتر ايستدى
كيمى تخت وكيمى تاج وكيمى افسر ايستدى
پادشهلر دمبدم تسخير كشور ايستدى
عشقه هم چوخ كيمسه دوشدى وصل دلبر ايستدى
هيچ برنده عاقبت بر ذوق وراحت كورمديم

من اوزيم چوخ كوزه كارى كيمياكر ايلديم
سكّه لندرديم غبار تيره نى زر ايلديم
قاره داشى دوندروب ياقوت احمر ايلديم
دانۀ خرمهره نى درّه برابر ايلديم
قدر وقيمت ايستيوب غير از خسارت كورمديم

ايلين ويرانه جمشيد جمك ايوانينى
يوله سالمش بلكه بزم عشرتك چندانينى
كيم قالوپدر كه آنك غم توكميوپدر قانينى
دونه دونه امتحان ايتديم فلك دورانينى
آنده من بر عكسلكدن اوزكه عادت كورمديم

كون كبى بر شخصه كونده خير ويرسن صد هزار
ذرّه جه ايتمز اداى شكر نعمت آشكار
قالميوپدر غيرت وشرم وحيا ناموس وعار
ديديلركه اعتبار واعتقاد عالمده وار

آندن اوترى منده چوخ كزديم نهايت كورمديم

مختصر كيم بيله دنيادن كرك ايتمك حذر
آندن اوترى كيم دكلدر اوز يرنده خير وشر
عاليلر خاك مذلّتده دنيلر معتبر
صاحب زرده كرم يوخدر كرم اهلنده زر
ايشلنى ايشلرده احكام ولياقت كورمديم

يا امام الانس والجنّ شهنشاه امور
كيتدى دين الدن بو كوندن بيله سن ايله ظهور
قويمه كه شيطان ملعون ايليه ايمانه زور
شعلۀ حسنكله بخش ايت تازه دن دنيايه نور
كيم شريعت مشعلنده استقامت كورمديم

دولت واقبال ومالك آخرين كورديم تمام
حشمت وجاه وجلالك آخرين كورديم تمام
زلف وروى وخطّ وخالك آخرين كورديم تمام
همدم صاحب جمالك آخرين كورديم تمام
باشه دك بر حسن صورت قدّ وقامت كورمديم

باش آغاردى روز كارم اولدى كون كوندن سياه
ايتمديم صد حيف كيم بر ماه رخساره نكاه
قدر بيلمز همدميله ايلديم عمرى تباه
واقفه يا ربّنا اوز لطفكى ايله پناه
سندن اوزكه كيمسه ده لطف وعنايت كورمديم

در تعریف تفلیس ومدح والی

وه بو باغك نه عجب سرو دلارالری وار   هرطرف تازه آچلمش كل رعنالری وار
آچلوب تازه وتر لالهٔ حمرالری وار   یعنی تفلیسك عجب دلبر زیبالری وار
ایكوڭل سیر ایله كیم طرفه تماشالری وار

مرحبا تفلیس ایمش جنّتی دنیا یرینڭ   یغلوپدر آڭا جمعیّتی حور وپرینڭ
من بو شهرڭ نه دییم وصفنی دلبرلرینڭ   فی المثل شكل وشمایلده بلی هر برینڭ
ماه تابا نه برا بر سر و سیمالری وار

اولقدر در بت نازك بدن اینجه میان   ایلمك اولمز اونڭ وصفنی معلوم وعیان
هر بری ناز ونزاكت بیله بڭ آفت جان   جمله بر جلوه ده بر شیوه ده خوش سرو روان
مست طاوس كبی كردن میناسلری وار

یوزلری پرتو مهر جهان آرا كبیدر   صفحهٔ سینه لری سیم مصفّا كبیدر
لذّت لهجه لری نطق مسیحا كبیدر   الّری معجزهٔ حضرت موسا كبیدر
دلربا القده عجایب ید بیضالری وار

آله كوزلر سوزیلوب نركس سیرابه دونوب   آغ قباقده خم ابرولری محرابه دونوب
لعل تك لبلر ینڭ رنڭی می نابه دونوب   توكلوب كردنه ساچلراوجی قلّابه دونوب
صونا جیقاسی كبی زلف مطرّالری وار

باغ رضوانده اكر حور وغلمان چوخدر   بو كوزللر كبی مقبول ومزیّن یوخدر
نسل بر نسل كوزللك بولاره بویرو قدر   من كورنلر كه ملكدن پریدن آرتوقدر
هله دیرلر كه بولاردن دخی اعلالری وار

نه قدر واریسه بو خاغ وزنخدان ویڭاغ   تازه كل یپراغی تك قرمزیدر نازك وآغ
بربرندن كوتوروب شعله سنی مثل چراغ   كورمیوب كیمسه بیله قاش وكوز ودیش ودوداغ
اوزكه بابت صفت وصورت واعضالری وار

كثرت حسن كه خوش مرتبه در انسان ایچون   بخش ایدوپدر آنی حق دلبر كرجستان ایچون

یوق سؤال ایتمك اكر مصلحت یزدان ایچون   نوله یارب سببی باعث بو خوبان ایچون
بیله صورتلرڭ البتّه كه معنالری وار

قالمشم واله ومات ومتحیّر دلی لال   ایخداوند جهان كزلود كلدر سڭا حال
بونیجه سیب زنخدان بونیجه زیب جمال   كه ویرولبسن بولاره سن بوقدر عزّ وكمال
نیچه كه وار جهان صورت واعضالری وار

بدن پاك چكوب آبروان تك سولره   آغاروب تازه وتر جمله دونوپدر قولره
آب كر نسبت ایدوب بویلرینی قار قولره   نیچه شیدن بیله ظاهر كه خدانڭ بولره
نظر مرحمت ولطف هویدالری وار

بری حمّامكه قدرتدن اولوب بذل برات   بری كر سوییكه هر جرعه سیدر آبحیات
بری بو خوبلق وكوكچكلك پاكیزه صفات   بری اولدر كه نجیب اصلده عالی درجات
عالمڭ سروری والی كبی آغالری وار

یدّی حمّام نه حمّام كه سر منزل حور   هشت جنّت كبی هر كوشه سی بر مطلع نور
بر عجب آبروان كرم قیلوب آنده ظهور   شكر تقدیره ڭا ای قادر وقیّوم وغفور
لطفیڭ بنده لره نعمت عُظمی لری وار

منبع جود وكرمدن آچلوب درّ خوشاب   باصفا حوضه دمادم توكولور مثل كلاب
كیرسه بر كرّه آڭامن كبی هر خانه خراب   كیتمز آندن دخی بر جانبه مانند حباب
كیتسه ده باده نه كه منزل و مأوالری وار

كرچه ای خضر بولوبسن شرف فیض ازل   ویرمیوپدر كوڭل آسایشی امّا سڭا ال
ایسته سن عمر دوباره كوره سن طرفه كوزل   برجه تشریف كتور تفلیسڭ حمّامنه ڭل
كور نیجه راحت جان بخش تن آسالری وار

بو اوجاق ایله اوجاقدر كه ایشیق آیه سالور   كون كبی شعله سنی جملهٔ دنیایه سالور
تیز دوتار خاین وبدخواهلری وایه سالور   هر كیمڭ باشنه كیم مرحمت سایه سالور
ایله بیلسون اولارڭ دینله دنیالری وار

واقفا سنده كه یوخدر بیلورم زهد وریا   شرط اخلاص كرك ایلیه سن شمدی ادا

ایله بو والیه اوغلانلارنه خیر دعا　　ساخلاسون اونلاری اوز حفظ پناهنده خدا
حاصل ایتسون نه قدر دلده تمنّالری وار

درمدح پسر والی علیون خان

والی نڭ چشم چراغی وه نه طرفه جان ایمش　　كلّ كرجستانڭ اوسته سایهٔ سبحان ایمش
دشمنی پامال ایدن سردار والاشان ایمش　　عالمڭ سر دفتری آدی علیون خان ایمش
ساخلاسون اللّه پناهنده عجب اوغلان ایمش

هیچ بوخدر نسبتی اوزكه دیارڭ خاننه　　برجواندر كیم یراشور پادشاهلق شاننه
دكمسون آفت بلی یارب كل خندانننه　　سربسر عالم كركدر باش اكه فرماننه
طاق ابروی لطیفی قبلهٔ ایمان ایمش

خوش تماشا ایلدیم كوردیم تمام اطوارنی　　چوخ بكندم اوزینی هم لهجهٔ گفتارنی
ماشاءاللّه ظاهر ایتمش اولولق آثارنی　　بیله ساندیمكه ملكدر اوّلا دیدارنی
خیلی چاقدن صوڭره بیلدیم كیم كوزل انسان ایمش

سایر اوغلندن خانڭ كر اولمادق بزروشناس　　مانعی یوخ آنلاری هم ایلدوك بوندن قیاس
بو اوجاق بیله اوجاقدر ایلمش نور اقتباس　　واقفاسن قیل خدایه هر زمان شكر و سپاس
والی نڭ اوجاغی بیله كون كبی تابان ایمش

در تعریف دختر ترسا

نازیله تا اول بت ترسا كلیسادن چیخار
سركش وخندان وبی پروا كلیسادن چیخار
شاهدر كویا كیوب دیبا كلیسادن چیخار

آچوبن طلعت كونش آسا كلیسادن چیخار
شعله سالمش عالمه تا كیم كلیسادن چیخار
لحظه لحظه ایلدوكجه ماه رخساری ظهور
لمعه لمعه زیر برقعدن دوشر دنیایه نور
آنی بر كرّه كورن دیندن اولور البتّه دور
نیجه كیم جنّت سرایندن چیخار غلمان وحور
او شكل بو دختر ترسا كلیسادن چیخار
شانه وش صیقل ویروب زلف بنفشه نسبته
پرده مطلق دوتمیوب سیما وصدر و صورته
قیل تماشا كردنه سیر ایله قدّ و قامته
قاش وكوز وغمزه معاذ اللّه دونوپدر آفته
ایتمكه دین ملكنی یغما كلیسادن چیخار
كل كبی نرمیله نازك پیرهنده آغ بدن
بیلمنم كیم شعله در یا خرمن برك سمن
دیشلری غلطان صدف چون آغزیدر لعل یمن
آغ قبا عمده بر كز آنڭ طاق ابروسین كورن
میل مسجد ایلمز حاشا كلیسادن چیخار
واقفم تا كه كوزیم آنڭ ساتاشدی قاشنه
ایستدی محراب ومنبردن خیالم داشنه
شمدی بیلدیمكه نه كلمش شیخ صنعان باشنه
یا بودر كه تفلیسی غرق ایلرم كوز یاشنه
اولصنم وصلی منمچون یا كلیسادن چیخار

درتعریف چوخاکه محمّد حسن آغا بخشیده است

ویردی آغا مثّا برچوخا که مین دونه دکر
قیصر روم کیبن رخت همایونه دکر
فی المثل خلعت خاقان وفریدونه دکر
یاخه‌سی یاخه دولو لؤلؤ مکنونه دکر
مختصر هر اتکی بر اتك آلتونه دکر

چوخا چوخ کورمشم امّا که بو بابت نه دییم
کیمسه‌ده کورممشم قابل قامت نه دییم
ایلیو پدر کیشی بو ایشده قیامت نه دییم
کوستروب درزی بر اعجاز وکرامت نه دییم
که تمام کار ارسطو و فلاطونه دکر

بیله کیم بو چوخادر زیوری فرخنده لقا
کورمیوب کیمسه دخی صلّ علی آل عبا
ویرسون اللّه بونی بخش ایلینه عمر بقا
لفّ ونشرنده مرتّب فرح وزیب وصفا
پر طاوسده اولان عادت وقانونه دکر

جنّت اسبابنه زاهد بوقدر مشتریسن
آز دانش باشم آپارمه کیشی سن سرسریسن
کور دکلسن هله بر سیل کوزیڭی باغ بری سن
سندس خضر یله دوت بو چرخاء احمری سن
کور بونڭ حانسی بری قیمت افزونه دکر

کرمثّا باشدن ایاغه ویره لر حلّهٔ حور
یوز یوزی کون کبی زر کاتبی ایچی سمور

حق بیلور بیلمز ایدیم ذرّه‌جه من ناز و غرور
ال ویروب کوڭلمه شمدی اوقدر ذوق وسرور
جام جمده ایچلن بادهٔ کلکونه دکر

وار ایمش بنده عجب طالع خوش بخت نکو
بخش ارزانی اولوب ایله که کلدی مثّابو
بوندن ایراغ اوله یارب نظر چشم عدو
هر کیوب دورمقی بر دلبریله روی برو
باغ جنّتده اولان طوبی موزونه دکر

نه عجایب چوخادر بونه کوزل ثوب شریف
طلعتی تازه وتر شیوه‌سی خوش بویی لطیف
شاعرڭ طبعی کبی نازك وزیبا وظریف
مطلع مثنویه چاك کریبانی ردیف
جامی نڭ سجع کلامنده‌کی موزونه دکر

هر کیمك که جامه‌سی ماهوت کبی بکرس اولور
خلق اراسنده مکانی فلك اطلس اولور
کرچه خوار اولسه اوزی یاری کل نورس اولور
ما هوشلردن آنڭ مشتریسی چوخ کس اولور
بو حساب اوزره لقا مخزن قارونه دکر

کیمسه بیلمز بو کرانمایه متاع حسنی
چوخادر قرمزی یادانهٔ لعل یمنی
دلبرڭ سروقدی لاله رخڭ کل بدنی
یوسفڭ یوخسه که یعقوبه کلن پیرهنی
چشم تاره چکلن پردهٔ پرخونه دکر

نوکری یاخشی بکڭ مثل آغازاده کزر

غم دنیانی یمز نیچه که دنیاده کزر
رتبه سی معرکه ده منزل اعلاده کزر
واقفی بیلمنم آیا نیچون افتاده کزر
بیله چو خاکینك کلّه سی کردونه دکر

در تقاضای شلوار

چون بزیم شلوارمز اءلا وهم افضل کرك
رنکی یاشل برقدر قدّی دخی اطول کرك
ابرشیمی زلف مشك افشانه مستمثل کرك
توخیان امّا آنی برآغ ونازك ال کرك
لنبران مهوشلرندن بوایشه فیصل کرك
آغ کرك سیمین بدن شلوار بافك سینه سی
اولمیه عشق اهلنه برذرّه بغض وکینه سی
مهر بانلق ایتمك اوله عادت دیرینه سی
متّصل اوقات النده شانه وآیینه سی
صنعتی زلفه بوخانه جلوه وصیقل کرك
برپری سیما کرکدر دلبر شلوار دوز
یاشی یا اون دورت یا ایکرمی اوله یا اوتوز
ایلیه حسنی بیله عاشق کیجه سنی مثل روز
فی المثل خورشید پر انواره نسبت دلفروز
پرتو رخساره سی مانندهٔ مشعل کرك
هر کیمك که ایشی یخشی اوزی برناکس اوله
ایستر اونك دایما توخودوغی بکرس اوله

حاشا للّه که آنّا رغبت ایدن برکس اوله
یعنی شلوار توخویان بر دلبر نورس اوله
یوخسه که مطلق دکل استاد مستعمل کرك
واقفم روز ازلدن عاشق سودا مزاج
ایسترم آنی که آنك ساچی اوله بر قولاج
ایلرم بر ایله یارك باشماقین باشمه تاج
ای محمّد حسین آغا ایده کورسن برعلاج
دوشدی بو شلوار ایشی بر مشکل ایشدر حل کرك

در تعریف کورك

قیش کونی چونکه دونرشول جنّت المأوایه کورك
اول سببدن لایق اولمش فرقهٔ ملّایه کورك
کوریینور ادنی اکرچه همّت والایه کورك
ایله که پوشاك اولور فصل شتا اعضایه کورك
طعن ایدر یوز فاخر ملبوسهٔ دیبایه کورك
کورك اولان یرده جهانك رخت الوانی ندر
ایشمك زردابه بکرس چوخا بارانی ندر
پرّقوینك دوشکی یاصدوغی یورغانی ندر
کرم ونرم آدملرك قوجاغی یایانی ندر
روضهٔ رضوانده بکز رحلّهٔ حورایه کورك
کون بوکوندن بیله ایستر هیچ توفیر ایتمسون
بادو برفین ایسته سه تبدیل وتغییر ایتمسون

یازه دك كیمسه مڭا اوطاق تعمیر ایتمسون
ساوقڭ هرنه الندن كلسه تقصیر ایتمسون
اولدی برجوش خدنڭ شدّت سرمایه كورك
پوستین برّه كبی بزغاله وقتی فی المثل
عیدنوروزی عیان ایتمكده دربرج حمل
داخی سن لازم دكل سن ای بهار خوش عمل
ایسته‌سن شمدن كیروسن خواه كلمه خواه كل
آرتر وپدر یعنی آسایش قد وبالا یه كورك
واقفا چوق لطف قیلمش حضرت سبحان سڭا
كورك ارسال ایلمش اول صاحب شیروان سڭا
خانهٔ احسانی آبادان كه ویردی جان سڭا
دوتمه كم كیم چوق كرم درهمدهٔ عُظّم شان سڭا
فخر قیل كیم پادشه‌لردن كلور پاشایه كورك

درخواستن تفنڭ

دهرده اولدی مڭا دلدارودلبر بر تفنڭ
خوش قدی آیینهٔ سیم سمنبر بر تفنڭ
چكدی دود آهمی تا چرخ چنبر بر تفنڭ
جانمه آتش سالوب یا قدی سراسر بر تفنڭ
یانه یانه قالدیم اولمادی میسّر بر تفنڭ
قویر یلور كوڭلم تفكدن دم اورنده مارتك
اود چیخار آغزیمدن اول چاخماق آتشبارتك

كلّه‌سی اشكم اولور چشمم شراری نارتك
مشك باروط عطریله هم طرّهٔ طرّارتك
ایتمدی دیماغمی مطلق معطّر بر تفنڭ
بوقراباغ ایچره چوق چیخدیم طلب میداننه
مشكل اولدی چونكه یول بولماق آنڭ امكاننه
ایلدیم بومشكلی اظهار شیروان شاهنه
كوستروب لطف وكرم من بندهٔ فرماننه
ایتدی وعده اول شهنشاه دلاور بر تفنڭ
باور ایتدیم وعده یه من كلدیم واوهم كله
كلمدی امّا كوزیم یوللّرده قالوپدر هله
نالشمدن هر زمان دوشدی زمینه زلزله
دیرلر اول بیكلر بیكی هم آختارور دوشمزاله
قحطه چیخمشدر مكر الله اكبر بر تفنڭ
هركیم ایستر كیم وجودی معركه آرا كرك
كندوڭ اتندن سلاح واسلحه اعلا كرك
كلّه سیله خون اعدا توكمكه سودا كرك
كرتفنڭ اولسه بزه ممتاز وبیهمتا كرك
واقفا یوخسه دكل مقبولمز هر بر تفنڭ

دربارهٔ دلبر

نه خوشدر باش قویماق بر كللندامڭ قوجاغنده
تماشا ایلمك اول حلقه زلفه آغ بوخاغنده

دوروب آندن دوتوب نازك الیمی کزمك اوتاغنده
قرجوب قوجوب اوتورماق که صولنده کاه صاغنده
سینه سنده سینه بویننده قول دود اغ دوداغنده

یوزندن ایلیوب کستاخلق دستار زر آچماق
یکندن دوکمه آندن صوکره بیلندن کمر آچماق
چکوب یمشاقین آغزندن روان لعل کهر ساچماق
چیخاروب جمله اسبابین وجودین سربسر آچماق
همین براینجو سین قویماق قرا زلفك قراغنده

اوزون ساچین قوجاقلیوب توکوب قدّ بلندندن
توکوب مثل بنفشه ایکلمك هربر کمندندن
یخاسین چاك ایدوب کوکسین چیخاروب باغ وبندندن
اموب دوینجه شیرین آغ ممه‌نك شهد قندندن
قویوب برلحظه باش یاتماق کریبانك بوجاغنده

سمن جسمه سارلماق ایلمك برقدر راحتلر
آرالقده اولوب بربرینه لطف وعنا یتلر
یوخودن تیز دوروب صرف ایلیوب درلو ضیافتلر
یووب ال او توروبن دیز بدیز ایتمك حکایتلر
دیمك بربرینه باشدن کیچن حالی فراقنده

ایدوب بر مختصر صحبت خبردار اولمش اغیار
یکیدن آند ایچوب شرط ایلیوب عهدوایمان اقرار
آلوب بربویو زندن اویوزندن بوسهٔ تکرار
او زلف یاسمندن حسرتیله آیریلوب ناچار
کنه واقف کبی برداخی اولماز اشتیاقنده

در ذمّ ریش

ای بنی ایلین عالمده پریشان صقّال
سنی یوخ ایلسون اولقادر سبحان صقّال
کوره یم کیم اولاسن خاکیله یکسان صقّال
که ایدوبسن ایویمی سن بیله ویران صقّال
دکدی سندن بکایوز علّت ونقصان صقّال

وار ایدی بوندن ازل بنده که تاوجه حسن
بربنا کوش وزنخدان سمن ساده ذقن
همدم ایدی بکاهر لعل لب غنچه دهن
توف سنك یوزکا کیم خوبلر ایچنده بنی سن
برکس ایدیم ایلدك ناکس ونادان صقّال

بسکه بد شکل ایسن وباشدن ایاغه مردار
دمبدم سندن اولور بوی نجاست اظهار
نیجه ایتسون سکا رغبت صنم کلرخسار
آبرودن منی سن سالدك ایله ای ادبار
ناکهان تاکه اولوب یوزده نمایان صقّال

سن دکلسن بلی برپوخ که چیخاسن یوزه سن
ایسته‌ هر بر تیلکا درلو جواهر دوزه سن
یاردن میلکنی بالمرّه کرکدر اوزه سن
کر رمز ایسن دخی برچنکه صما نجه کوزه سن
فی المثل کر اولاسن سنبل وریحان صقّال

قاره در بیله دی واقف کله کور کیم آغاره
آدمی دونده ره جك آغزی آغارمش زاغاره

بو صفتله کله کورکیم کیده طویه، ما غاره
نو جوانلر ایده صحبت چاله کوس ونقاره
ایده عالمده سنی دیده سی کریان صقّال

ایضا

نیلرم بیله مونڭ من کومیم اقبال ایچنه
هانده یوز دوتدیم ایسه دوشدیم ایله قال ایچنه
کونده یوز کز دوشه آشفته لك احوال ایچنه
قورخوم اولدر که صباح آغ دوشه صقّال ایچنه
هر صنم کورسه دیه سیچیم آنڭ چال ایچنه

ایتمیه بر صنمڭ کیم سنی هیچ کوڭلی قبول
سن آڭا ایستر ایسن ایلیه سن جانڭی قول
جانڭا رحم ایلمز یانه سن اوده یوز یول
صقّالی آغ اولانڭ قیمتیدر بر قاره پول
کرچه کیرسون بزه نوب کونده یا مثل آل ایچنه

کیمکه برچکلر یتی سنبله تمثال سالر
خوبلرڭ باشنه غوغا کتورر قال سالور
دام تسخیره پریرولری فی الحال سالور
آبرودن کیشنی دنیاده صقّال سالور
سالمه صقّالڭی اند امه آنڭ سال ایچنه

صاحب صقّال اکر یوز اوله ساحر سوزلو
یعنی باشدن آیاغه لهجه سی شیرین دوزلو
رام اولوب باخماز آڭا هیچ بر آهو کوزلو

نوله صقّاله یاوق کلمسه بر کل یوزلو
کیم قیارکه دوشه کل یپراغی قانقال ایچنه

دیمه واقف که فلان کیمسنه چوخ زیرکدر
یا فلان شعر دیور یازیسی هم کوکچکدر
یا فلان کدخدانڭ سیم وزری لك لكدر
خوبلرڭ سیودوجکی ساده وتوپ برچکدر
سچماز آنلار خط وشعر و کمال ومال ایچنه

درپشیمانی از رنجیدکی حبیب

بیلمنم مندن نیچون اول سیوکیلو جانان کوسوب
یوز یمه باخماز دخی بر کوزلری مستان کوسوب
آغلادر قانلر مڭا رخساره سی خندان کوسوب
قاره کونلرده قویوب منی مه تابان کوسوب
کوکلمڭ شهرین سراسر ایلیوب ویران کوسوب

باغریمی ویرمش کسر کپرکلرڭ الماسنه
آغلامقدن کوزلریم دونمش ایکی قان طاسنه
کیجه کوندوز دوشمشم درد وغمڭ دریاسنه
رحم قیلماز آه کیم اوز عاشق شیدا سنه
درد اولدردی منی بر ایلمز درمان کوسوب

ایله که کورر منی یایلق چکر رخسارینه
بر زمان قویماز تماشا ایلیم دیدارینه
دانشور غیریله باخماز من قدیمی یارینه
نه دیمش مندن رقیب اول خوبلرڭ سردارینه

کلمشم عرضه نهایت ایلمز دیوان کوسوب
بوقدر کیم سویارم دوتماز صکا قولاغنی
یولینده یوز قویمشم باسماز کوزل ایاغنی
نیلرم جانمك اولماق داخی ساغ قالماغنی
دوندروب یوزین یخوپدر قاشنی قاباغنی
ایکوکُل کُلّ اولالیم بر دلبره قربان کوسوب

دانشوب کولمز یوز ینه اول پریوش واقفك
سندروب کوکلین یاخرب جانین مشوّش واقفك
اول سببدن جاننه دوشمش بر آتش واقفك
جرم وتقصیری ندر یارب بلاکش واقفك
سویلرم مونجه ایشتمز داد والامان کوسوب

سن غنچه کیمی هربرایدن ده‌ده یشانماق
آرتر بزه یوز مرتبه اودلارکا یانماق
من عاشقم ایکل سکا اولماز مونی دانماق
اولسکونه دن ایلمنم سندن اوسانماق
داخی نه یشانماق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

الـلّهـه شکرلاله یکا غکده عیب یوخ
دیشکده دها نکده دودا غکده عیب یوخ
بر ذرّه جه زلفکده بوخاغکده عیب یوخ
قاشکده کوزکده وقباغکده عیب یوخ
داخی نه یشانماق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بودیانماق

من هاسنك اول مه یوزکی کورمشم یوزیول

اوخ کپرککی شوخ کوزکی کورمشم یوز یول
هم یولداشکی هم اوزکی کورمشم یوز یول
شکّر کیمی شیرین سوزکی کورمشم یوز یول
داخی نه یشانماق نه بورو نمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

من خود دکلم بد نظر ای کوزلری شهلا
مندن یوزکی یاشوره سن سن ایاسه بیجا
قویسن ایده یم یوزکا دوینجه تماشا
اولدردك آخر منده که جان قالمادی اصلا
داخی نه یشانماق نه بورونمك نه اوتانماق
بسدر بو دیانماق

غیریدن اکرکه ایده سن سن بو حجابی
بیلّلمکه سوزکدر بالی مقبول وحسابی
یوخسه منی کورکج یوزکا چکمه نقابی
کل تکری ایچون واقفه ویرمه چوخ عذابی
داهی نه یشانمق نه بورو نمق نه اوتانماق
بسدر بودیانمق

مربّعات

بر کوزل که شیرین اوله بنادن — یوز ایل کیتسه آنك دادی اکسلمز
کهنه کلی تازه کلی بر اولور — کوهرك قیمتده آدی اکسلمز

نه قدر که یوزه یتورسه یاشی — تاکه حددن دوشه تترسه باشی
کنج جان آلماقه کوزیله قاشی — غمزه سینك هیچ جلّادی اکسلمز

جوهری پاك اولور تازه جواندن　　هر كزال كوتور مز شوكت وشاندن
مژكان خدنگلرین كیچوررجاندن　　پیكانی نك هیچ پولادی اكسلمز

واقف ایستر ایسن كوره سن لذّت　　سیو هر بر درد بیلن اهل محبّت
نوجوانلر سیون هیچ اولمز راحت　　كیجه كوندوز هیچ فریادی اكسلمز

بر بیاض كردنلو مرمر سینه لو　　كرد ننه قربان مینالر اولسون
اوجی ترجیقه لو سیه تللرك　　صدقه سی یاشل باش صونالر اولسون

نیلمشم سگا چشم سیاهم　　سن مندن كوسو بسن ای قبله كاهم
اولدربنی كروار ایسه كناهم　　آل قانم اللرده حنالر اولسون

ایشتدیم كوسوبسن آرتوپدی دردیم　　یلواروب كوكلگی آلماق ایستردیم
قوللّو قگا نامه یازوب كوندردیم　　مندن سگا چوخ چوخ دعالر اولسون

واقف جانانله تر اولدی آره　　سن اولدك همدمم ایله برچاره
برقافیه قایر كوندر اول یاره　　بلكه دردیمزه دوالر اولسون

درجواب ودادی

ای ودادی كنه خان قوللّوقنده　　قایم اولوب نه قیامت ایلرسن
یمان كوزدن اللّه اوزی ساخلاسون　　اخلا صیله كیشی خدمت ایلرسن

بیله دورسن اوقپوده قیش ویاز　　یتشورسن برچور كه سرفراز
بودوغری یولگدن اكلسن بر آز　　یقین بیل كه چوخ خیانت ایلرسن

بزیم حرملردر قرآن اوخویان　　اوستندن باشندن عنبرقو خویان
اولاردكل اوركن چاتی توخویان　　كیمك ایشین كیمه نسبت ایلرسن

دلودلوق وجالوبسن بابالق　　ایندن بیله سال كوركگا یمالق
پیس عورتك پیشه سیدر چول آلق　　یاخشیلره آنی نسبت ایلرسن

قاپوده اوز ادیر اوزون كبه نی　　سایاق دور طاوقه ییدورمه دنی
عورت دوكه دوكه اولدر رسنی　　نه بیله یاتارسن غفلت ایلرسن

بزیمده وار ایدی بر كیچل دانی　　اوده چوخ ایلدی ها بوغوغانی
اوكیتدی سن آنك توپراغی سانی　　انشاء اللّه عمر دولت ایلرسن

سزده كه بر عورت قوروربر پلاز　　بوشالوب اولانده ارشی ناساز
چاغرور چاخدرر هر یرینه پاز　　مونی آگا بر معرفت ایلرسن

خوش حالگا سنك اوزون درناقلو　　بالدری چرمكلو یالین آیاقلو
یورغانی یاصدوغی توزلو توپراقلو　　همد میله هردم صحبت ایلرسن

بورنین سیله سله قاتقی چالار　　آخشامه دك ایمه سنی ایت یالار
آلتگا یخلغج چرچر چابالار　　عشقك یاتار قطع شهوت ایلرسن

بت اولدور كیدر خمیر یوغورور　　ابه چیلك ایلر اوشاق دوغورور
سوز خبر آلانده چرچر چیغرور　　قولاغلارك باتار هیبت ایلرسن

اخشام صباح دورار النده چاتی　　بوزاو باغلار كلور تومارلر آتی
یالچقه بولانور صورو صفاتی　　ایله زاده سنده الفت ایلرسن

اللّرین یوزلرین یودوكلری یوخ　　یاشلا رنده دوغرو دیدوكلری یوخ
حاضر چوباندرلر دودوكلری یوخ　　آنلاریله هردم صحبت ایلرسن

بیله اولور تراكمه اویماغی　　عورت بیلمز كیشی سندن دویماغی
اوزكه یه ییدرر یاغی قایماغی　　قاتقنه سن قناعت ایلرسن

کونك قولاغی تا اورادن باتار — متیلین بورونور چاشته دك یاتار
ایوزادینی تمام اوزکه یه ساتار — اکر یانین بردم خلوت ایلرسن

ایکی دانه عجب خسرو شاهی — لطف ایلمش لبی شیرین کوندرمش
کوزللك باغنده میوه یتورمش — آنك بزه خوش نوبرین کوندرمش

ایوی آباد او لبلری نباتك — جاندر تلافیسی بو التفاتك
بیلورکه بیلورم قدرین سوقاتك — بارك الله تاپمش یرین کوندرمش

کیدك دیبك او لبلری یمنه — بوخاغی بلوره صدری سمنه
ایله جه شاد اولدیم سانه سن منه — یرك کوکك سیم و زرین کوندرمش

اللهه شکر اولسون او ملکزاده — آدم بیلوت بزی سالوپدر یاده
شفقتی واردر حددن زیاده — هله ایمدی مختصرین کوندرمش

یا رب اوله او جانانه کیم دیمش — فلانی خسته در میوه ایستمش
اوکه بزه میوه انعام ایلمش — واقف آثا پیشکش سرین کوندرمش

حقدر کوزل چوخدر جهان ایچنده — کوزلده بر ناز و غمزه کرکدر
دیدا ریتی کورمك ایمان تازه‌لر — قاشی قبله یوزی کعبه کرکدر

بویی مینا کوك سینه سی مرمر — بیاض اوله کلیندامی سراسر
النده آل حنا زلفنده عنبر — قاشنده کوزنده سومه کرکدر

سلانه سلطان دیبا پوش کبی — دوند رنده یوزین سرو خوش کبی
صیقلنه هر دم طرلان قوش کبی — تمام سومکنده جلوه کرکدر

بارماقنده خاتم کوشنده تنه — کره کره زلفین توکه کردنه
کلابتون کوینك آبی تیمتنه — یخا سنده قزل دوکمه کرکدر

پروانه تك اوزین اوده سالماغه — یاسلانوبن ایشکنده قالماغه
بر بیله کوزله قربان اولماغه — واقف کبی قلاش کیمسه کرکدر

بولوت زلفلو آی قباقلو کوزلك — دورروبن باشنه دولانماق کرك
بر ایوده که بیله کوزل اولماسه — او ایو برباد اولوب تالانماق کرك

سرخوش دورروب سرایندن باخانده — آغ کردنه حما یللر تا خانده
قاشه وسمه کوزه سرمه یاخانده — جانم عشق اودینه قالانماق کرك

چیخا سرایندن جانلار آلان تك — خشمه کله که که قهری اولان تك
دال کردنده قوریم ساچی ایلان تك — تپرننده هر یان بولانماق کرك

واقف سنك ایشك مدام آه اولسون — سك رقیبك عمری قوی کوتاه اولسون
همدمسز کیمسنه ایستر شاه اولسون — کدادر او کیمسه دیلانماق کرك

آچق باشده اکر اولسه بر دلبر — اونده بو نشانلر معیّن کرك
اندامی آینه قدّی معتدل — سیه زلفی قامتنه تن کرك

یکاغی لالهٔ بهاری کبی — لبلری یاقوتك کناری کبی
بر دانه نا سفته مرواری کبی — باشدن ایاغه دك آغ بدن کرك

تمیزلکده اوله میل و هوسی — اولمیه عاشقه ناز و غمزه سی
کل تکی قوخویه نطق و نفسی — زلفی یا بنفشه یا سمن کرك

قولی صادق اوله هر فعلی حلال — بیلمیه که فتنه ندر مکر و آل
شمع کبی قباقده دوره نطقی لال — کسلسه‌ده باشی دینمین کرك

نورسیده اون دورت اون بش یاشنده — عیب اولمیه کپرکنده قاشنده
حیاسی یوزنده عقلی باشنده — آغزی بورنی نازك یوزی کن کرك

طاوس كبی جلوه لنه هر سحر   بزك ويره جمالنه سر بسر
ديننده رمعش ويره كوكلدن خبر   اشاره آكلەيوب حال بيلن كرك

يشادقجه جوانلنه يكلنه   برحجا بده بر پردهده اكلنه
نطق ونفسندن جانلر ديكلنه   قولّلرقده صحبتده مستحسن كرك

ياخشی جانان كرك واقف جان ايچون   چوخ چالشماق ندر بو جهان ايچون
بر كوزل لازمدر بزيم خان ايچون   والی قولّاوقنده عرض ايدن كرك

آنك ايچون اويماز غيريه كوكلم   بر عجب زيبادر منم سيودكم
حور ندر غلمان ندر ملك نه   هامودن اعلادر منم سيودكم

زلفلری سنبلدر يكاغی لاله   باخشی طعن ايدر وحشی غزاله
كوزلری مستانه آغزی پياله   كردنی ميندادر منم سيودكم

آينه دوتار زنخدانه كل دوزر   هر مويته يوز مين فتنه فيل دوزر
بياض كردننه سيه تيل دوزر   سناسن صونادر منم سيودكم

بربويی براشقلو سرو خرامان   اندا ميدر آغ كل سينه سی ميدان
كلاغايی كلكز لباسی الوان   بر كل رعنادر منم سيودكم

واقفم زلفلرك بندوانيم   اوكمان قاشلارك من قربانيم
مكا قدر ايله كيم كوهر كانيم   ديمه كه ملّادر منم سيودكم

ای كعبم كربلام مكّم مدينم   هر زمان كوينكده زيارتمدر
قبله ديين قاشلارکا باش اكمك   كيجه كوندوز منم عبادتمدر

هر نه ديسم سن اينجنمه سوزيمدن   سرخوشكم يوخ خبريم اوزيمدن
شول قامتك يابلا نده كوزيمدن   سانه سن كه حشر قيامتمدر

باغلامشم دين ايمانی زلفكا   منم كبی حيران هانی زلفكا
تاپشوروب كيدرم جانی زلفكا   ياخشی ساخله سنده امانتمدر

سن سن منم آيم وكونم هلاليم   دولتيم اقباليم جاهم جلاليم
كزل يوزك دايم فكر وخياليم   سوزك دلده شيرين حكايتمدر

صونالر خجلدر سيه تيلكدن   طوطيلر لال اولور شيرين دلكدن
شكسته واقفم سنك الكدن   هر كيمه كه يتسم شكايتمدر

سيودكم لبلرك ياقوته بكزر   سراسر ديشلرك دردانه دندر
صدف دهانكدن چيخان سوزلرك   هر برى بر غيرى خزانه دندر

ندندر سوزيمه جواب ويرممك   هم جمال كيز ليوب يوز كوسترممك
كيجه لر كوزلريم خوابی كوررممك   اول سيه نركس مستانه دندر

من هاسنی نور آلهی ساتّام   جماليك شعله سنه دولاتّام
آتشكا مرد مردانه ياتّام   بو خاصيّت بكا پروانه دندر

بر نامه يازمشم جان اوزه اوزه   باد صبا آپارسن اوكل يوزه
سورشسه ياركه بو كيمدندر بزه   سويله كلن سزك ديوانه دندر

خمار خمار باخماق كوز قايده سيدر   لاله تك قزارماق يوز قايده سيدر
پريشانلق زلفك اوز قايده سيدر   نه بادصبانه شانه دندر

مشتاقدر يوزكا كوزی واقفك   يولكده پای انداز يوزی واقفك
سنسن فكری ذكری سوزی واقفك   غيرى سوز يانده افسانه دندر

ايشاهی خوبلرك شوخی دلبرك   سندن صنوبرك خجالتی وار
خوش يراشور سكا ديبا نيمتنه   بو بزكك كنه علامتی وار

بوزیب وزینتك شان وشوكتك   معراج رفعتك باب دولتك
حسن ملاحتك چشم آفتك   بوقدّ و قامتك قیامتی وار

محبوب منتخب بر عالی نسب   غمزه سنده غضب سن ساخله یارب
كلوخ غنچه لب ترنج غبغب   لسانندە عجب حكایتی وار

اولمز بیله آدم یغلسه عالم   ملكدن مكرّم اعلا واعظم
اوزی بر شوخ صنم استغناسی كم   بزه امّا هردم نزاكتی وار

قاشی یای چشمی شوخ مژكانلری اوخ   جمله كسدن آرتوخ برابری یوخ
جمالی یانندە آی وكون منسوخ   واقفك آندن چوخ شكایتی وار

ای جمالی كونش زلفلری دلكش   جانه سالدك آتش چیخانده سرخوش
قالدیم یانه یانه مثل پروانه   اولمشم دیوانه كیتدی عقل وهوش

چشمك آلدی جانی زلفك ایمانی   كپركلرك قانی توكر نهانی
ای یوسف ثانی ملاحت كانی   سكّا بكزرهانی دلبر سرخوش

زهی پری پیكر قدّی صنوبر   عالم سكّا یكسر غلام كمتر
سنسن عجب سرور سردار لشكر   سلطان ذی افسر شاه دیباپوش

هجركده بیزارم ذلیل وخوارم   مشتاق دیدارم اخلا صكّارم
باآه وزارم ودر انتظارم   قولنه اغیارك گل ایلمه كوش

بو یك سرو جنّت كلشن زینت   قاشك مدّ آیت قبله طاعت
واقفم پر محنت چوخ چكوب حسرت   تا سنكّله خلوت اوله هم آغوش

سیه تیل كورمدیم كر قراغنده   مكر هیچ یاشل باش اولمز بویرده
طرلان كوكّلم كنه اوجه داغلاره   هوالنوب هركز قونمز بویرده

بو دیارده كلاغای یوخ كتان یوخ   سینم بوته مژكان اوخیی آتان یوخ
سرخوش دوروب بر نزاكت ساتان یوخ   هیچ سوداكر فایده بولمز بویرده

بزك بیلمز بو دیارك كوكچكی   تانیماز آل چارقد زرّین لچكی
آغ بوخاغ آلتندن حلقه برچكی   ترممه اوستندن سالمز بویرده

یارك خیالیله بوكون من شادم   غریبلكه دوشسم قان آغلاردیدم
پریسی یانندە اولمیین آدم   نه یاخشی ساغ قالور اولمز بویرده

دیسه لركه واقف نه كلدی سنه   رنك رویك دونوب حیوایه كنه
الی تر ممه دن اوزن كیمسنه   سرالوبن نیجه سولمز بویرده

كر قراغنك عجب سیرانكاهی وار   یاشل باش صوناسی حیف كه یوخدر
اوجی ترجیقه لو سیه تیللرك   هردم تماشاسی حیف كه یوخدر

اوجی اشرفیلو بولوت كبی ساچ   دال كردنده هر اوروكی بر قولاچ
كلاغایی الوان قصبه قیقاج   آلتندن جوناسی حیف كه یوخدر

چونكه یورنوقیم من بر یوللرك   قاعده سین بیلدم هر اصوللرك
كومش بیلكلرك بیاض قوللرك   ساری كهرباسی حیف كه یوخدر

واقف حقدن دیلر لطف وكرملر   بیله یرده دوران والله ورملر
كنه یاده دوشدی بزیم صنملر   كیتمكك بناسی حیف كه یوخدر

كوز قالدی یوللرده جان انتظارده   كلمدی جانادن تازه بر خبر
منم طاقتم یوخ قلم دوتماقه   كیم اوله كه یازه بر خبر

نه قدر كه من آغلارم دمادم   احوالیمی بیلورمی اوله او همدم
ایل تمام یاغیدر یوخدر بر آدم   ویره بندن پری تازه بر خبر

کور حسابین من چکدوکیم آزارك   بو داد وفریادك بو آه زارك
باد صبا اکر دوشسه کذارك   سویله خلوت او همرازه بر خبر

بلبلی غنچهٔ خندان اولدردی   پروانه‌نی شمع سوزان اولدردی
واقفی آتش هجران اولدردی   امان ویرك او شهبازه بر خبر

ای سیماسی طرلان سینه‌سی طویقون   صوناتك تیللرك جیقا لنوپدر
باشڭا دونمکدن المی کوتورم   جان مرغی زلفڭده یوالنوپدر

یوخدر برابرك انسانده سنك   حور سن پریسن بهشت مسکنك
شمشاد کبی چکلو پدر کردنك   صراحیه دونوب مینا النوپدر

طوطیلر سوز طرحین دانشه یوز کز   بیله شیرین شیرین دانشه بیلمز
آغ الّرك اولوب عجایب کلکز   قانه باتوب یوخسه حنا النوپدر

قاشك جلاّد کوزك شوخ ستمکار   هر باخانده یوز قان ایلر آشکار
کنه جان آلماغه خیالڭمی وار   مستانه کوزلرك آلالنوپدر

واقفه ایصنم جوری آز ایله   خیالڭی خیالیمه ساز ایله
بوندن بیله بزی سرافراز ایله   جانم چوخ یولڭده جفا النوپدر

کنه بایرام اولدی خوبلر ایونده   سانه سن آچلوب تازه کل بوکون
بنفشه زلفلری آله سن اله   شانه تك کزه سن تیل به تیل بوکون

کیم اوله کیم قاله بو بایرامه دك   جهد ایله یته سن کلند امه دك
کیجه‌لر صبحه دك تا آخشامه دك   یارك کردننده اوله قول بوکون

سانه سن یوزیڭی عرق نمیدر   ایله بهار فصلی کل شبنمیدر
اختلاط بازاری صحبت دمیدر   کرك دوشه دوست کونیه یول بوکون

تماشا قیله سن قاشه قباغه   سورته سن یوزیڭی زلفه بوخاغه
یار بزه نوب دوروب جانلار آلماغه   اولملو کونڭدر واقف اول بوکون

ای جانانم سن بزه نوب کلنده   آی وکون قارشوڭا پیشوازه کیدر
کعبهٔ کویڭا کونده مین کرّه   ملکلر یغلوب نمازه کیدر

آغ کونه تشبیه‌در سنك جمالون   عشقڭدن سالمشم عالمه برادن
سنی سیون جوان اولور کون بکون   قاریمز قوجالمز تر تازه کیدر

صنوبر قامتك نه خوش خرامدر   حسرتڭدن سزلدین یرامدر
سندن آیرو دیرلك مڭا حرامدر   آخر بر کون عمریم کدازه کیدر

سن کل سن بلبل سیوخاری ایستمه   هرکز کمال ایسته واری ایستمه
میل ایله واقفه ساری ایستمه   اوزی شهباز اولان شهبازه کیدر

یای قاش بوجاغنده آل یکاغ اوسته   نه خوش خمارلنور مستانه کوزلر
سورمه لو کپرکدن اوخلر چکلور   ایلیوب باغریمی نشانه کوزلر

غمزه پیکانیله ترکدی قانمی   خطالره شالدی دین وایمانی
اکوی دوردی سوزکون باخدی جانمی   آلدی اوشوخ کوزلر امانه کوزلر

سیماسی شهلایی طرحی با دامی   باخشی مهربان اوزی حرامی
قولدر آلّاسیه زلفك تمامی   اوله بیلمز بیله شاهانه کوزلر

سمن ایکلو سحابی زلف آی قباغ   غنچه دهان در دیش ارغوان دوداغ
منوّر یوز لاله زنخ تر بوخاغ   تمام بر یانه دربر یانه کوزلر

واقف که دوشوپدر عقل وکمالدن   اکسوك اولمز ناشی غوغادن قالدن
نه زلفلردن بیلدك نه خطّ وخالدن   ایلیوپدر آنی دیوانه کوزلر

چوخ زمانډر يارڭ حسرتنده يم   كليدى بر آنى بارى كورديم
بلبل تك فريادم چيخدى فلكه   جنّت ايكلو كلعذارى كورديم

باسيدى يوزيمه كل اياغنى   اوپيديم يوزينى هم دودا غنى
كاه آچيديم آغ سينه نڭ باغنى   قوينده كى قوشه نارى كورديم

كاه آليديم كردننى قوجاغه   كاه يوزيم سورتيديم زلفه بوخاغه
كاهده او توريديم قباغ قباغه   دانشيدى خوش كفتارى كورديم

بيلورمى اوله باغريمده كى يرانى   نيچه ياخمش من تك كونى قرانى
يارمندن كسمزدى بيله ارانى   بو قويمين كيمدر بارى كورديم

واقفم هجراندر منم محشريم   كيجه كوندوز جانان اولمش ازبريم
كرم ايليوبن كاسه دلبريم   كسلورمى آه زارى كورديم

آى كنارى قباغنده قى كيمى   بورينور چولقانور يكاغه زلفڭ
سانه سن بولوتدر انور يوزڭا   بدر آيى تك آلمش قوجاغه زلفڭ

شهمار تكى كردننده بولانور   كلابيله صيقلنور سولانور
حلقه دوشوب بوخاغ آلتده دولانور   باش قويار سارينور قولاغه زلفڭ

خسته واقف آنڭ سركشته سيدر   باغرى قزل قانڭ آغشته سيدر
هر تار طرّارڭ جان رشته سيدر   قويمه كه توكلسون اياغه زلفڭ

كنه منى ينار ينار اودلاره   داغلمش آيرلق سالدى سيودكم
من ها اولديم محنتيله درديله   جان سنڭ يانڭده قالدى سيودكم

سيه زلفڭ بوخاغ آلتده قوريلور   آله كوزلر جان آلما سايريلور
جاناندن آيريلن جاندن آيريلور   خلق ايچنده بر مثلدر سيودكم

سرو قدڭ صنوبره تن دكل   تمام سنڭ تكى كلبدن دكل
دخى ازلكى تك سن كورن دكل   ايمدى حاليم يمان حالدى سيودكم

اول خديجه حقّى سكينه حقّى   خير النّسا خقّى امينه حقّى
كعبه مكّه حقّى مدنيه حقّى   دردڭ بو واقفى آلدى سيودكم

قاينار كوزلركدن شوخ باخشكدن   عجايب فتنه لر فيللّر كورينور
صف صف دوران سيه كپركلرميدر   يوخسه كه كوزيمه ميللّر كورينور

كيدن كيتمه برى باغ اى كيدن   كوزيم دويمزسن تك كوزل كيمسه دن
كاه ياخدن شعله ويرور آغ بدن   كاه اودركه نازك اللّر كورينور

قدّڭ طعنه اورار او سرو نازه   جان قربان ايلرم سن تك شهبازه
يوزڭ كبى زلفڭ دور تر و تازه   نه لاله لر نه سنبللر كورينور

واقف ياد ايت سنى ياد ايلينى   من سيورم مڭا ياريم دينى
قوينماز كوز اوكندن سيون سيونى   كوڭلدن كوكله يوللر كورينور

آل كينوب چيخسن كلشن سيرنه   يغلور باشڭا كللر دولانور
ماهتاب حسنڭ ابنده فرماندر   قوللّر قڭده آيلر ايللر دولانور

كورمشم سن تك بر ملك زاده   دردڭى چكرم حددن زياده
كپركلرڭ اوجى دوشنده ياده   باغرمڭ باشنده ميللر دولانور

من بر فرهاد سن بر شيرين دهانسن   دردڭ ظاهر امّا اوزڭ نهان سن
كوزللك بابنده شاه جهانسن   قوللر قڭده دايم ايللر دولانور

لبلرڭ باغريمى پرخون ايلمش   آچلمش كوز ياشم جيحون ايلمش
حسرتڭ واقفى مجنون ايلمش   آنڭ چون كزر چوللر دولانور

دولدی دماغمه زلفڭ عنبری　　واله اولدی كوڭل هوادن سڭا
الیم یتمز نامه یازوب دردیمی　　كوندرورم باد صبادن سڭا

اوتوروشڭ كوزل دوروشڭ كوزل　　سلّانشڭ كوزل یوریشڭ كوزل
خویڭ خلقڭ كوزل هرایشڭ كوزل　　بخش اولوب بوخوبلق خدادن سڭا

غم ایوندن سالدڭ كنجه واقفی　　ایلدڭ مویكدن اینجه واقفی
نیچون اینجدورسن مونجه واقفی　　نه حاصل بوجور و جفادن سڭا

بر اندامی نسرین دوداغی غنچه　　بر قامتی كلبن یاره عاشقم
اولسه یوز اوزی كل كیرمز عینمه　　من آنجاق بر كلعذاره عاشقم

كیجه لر صبحه دك ایلرم ناله　　هركز دوشمز كوڭلم اوزكه خیاله
بر كردنی مینا آغزی پیاله　　بر لهجه سی شیرین كاره عاشقم

بر بوخاغی ترنج سینه سی میدان　　بر سوزی جواهر مرواری دندان
بر مرال باخشلو كپركی پیكان　　بر قاشلاری ذوالفقاره عاشقم

بر كولنده لبلرندن قند آخان　　بر بزه نوب سرمست طاوس تك چیخان
بر نقاب آلتندن پنهانی باخان　　بر عجایب خوش كفتاره عاشقم

واقفم بدندن جانم داغلور　　مجنون كبی خانمانم داغلور
كورمینده دین ایمانم داغلور　　كیجه كوندوز من دیداره عاشقم

زلفڭ باشی تخته لنوب قباغده　　قراق ویرور قصابانڭ آلتندن
ایلان قویروغی تك قرشه قورلمش　　اوخی چیخمش زنخدانڭ آلتندن

قاشڭ اشاره سی كوزڭ خماری　　هر بریسی یوزمین فیل كمانداری
تر سینه ده آغ ممه نڭ كناری　　شعله ویرور كریبانڭ آلتندن

سنڭ حسنڭ مات ایلیوب فلكی　　جنّتده حورنی كوكده ملكی
قزل قول باغلاری نیار بیلكی　　قوجاغلیوب كهربانڭ آلتندن

آپاروپدر مندن روح روانی　　تمام عقل وهوشی دین وایمانی
آغا رانده كلكز یشاغڭ یانی　　تترر زلف پریشانڭ آلتندن

واقف جانانه كوندردی پیغام　　كوزیم یوللرنده قالدی صبح وشام
كلمدی بر سرو قد كلندام　　بزچیخدق بو هجرانڭ آلتندن

باد صبا بر مژده ویر كوكلمه　　اول كل خندانم نیچون كلمدی
خیالم شهرینی قویدی ویرانه　　سرورم سلطانم نیچون كلمدی

آغزی خیر سوزلوم دلی دیلكلوم　　بر طرفه آغ اللوم كومش بیلكلوم
قارچقای جلوه لوم طاوس بزكلوم　　لباسی الوانیم نیچون كلمدی

قاشی كمان كپركلری قمه لوم　　آغزی شكر دوداغلاری یمه لوم
الوان كلاغایلو بیاض ممه لوم　　سینه سی میدانم نیچون كلمدی

واقف ایله دوندی بر ساعتمز　　نه صبرمز قالدی نه طاقتمز
اولور ایندن بیله قیامتمز　　كلدی جانانم نیچون كلمدی

كنه سنی كوردیم باغریم اوخلاندی　　ای افعی باخشلو هوالی سرخوس
یوزڭ كوكچك قاشڭ جلّاد كوزڭ شوخ　　كورمدیم سن تكی مرالی سرخوش

دیدارنه مشتاق اولوب قالمالو　　باشنه دونملو دردین آلمالو
بر آینه قباقلو اكری چالمالو　　الوان كلاغایلو صفالی سرخوش

كوزلری سرمه لو یشاغی خاللو　　برلاچین سودالو طرلان خیاللو
قوللری بازبندلو بوینی هیكللو　　آغ اللری الوان حنالی سرخوش

اوتوروشی شیرین دوروشی لیلی   غمزه سی ستمکار یاری کلیلی
کیجه کوندوز ذوق وصفاده میلی   هم اوزی هم فکر وخیالی سرخوش

عقلین آلدڭ یاره دیین واقفڭ   یا کلتدڭ الفین بیین واقفڭ
یوز کوستردڭ یخدڭ ایوین واقفڭ   کورمدیم سن تکی بلالی سرخوش

اوغرون باخه باخه ایچشم نرکس   درده سالدڭ منی خسته حال ایتدك
حسرتڭدن اولدیم اولدیم دیرلدیم   نه بریاده سالدڭ نه سؤال ایتدڭ

هر منی کورنده ایچشمی یاغی   اوقدر ایلدڭ جانانر آلماغی
کاه کوستردڭ کاه کزلدڭ یکاغی   آخر منی دردِه سالدڭ آل ایتدڭ

ازلدن وار ایدی لطف وکرمڭ   کاه بکاه بی ریا سیر قدمڭ
واره واره آرتدی ظلم وستمڭ   بیلمدیم صوڭره دن نه خیال ایتدڭ

اوزون ایللر قالدیم سڭامی حسرت   ذرّه جه کورمدیم مهر و محبّت
هر زمان که سندن اومدیم شفقت   بر دعوا باشلدڭ قالمقال ایتدڭ

همیشه بو ایدی فکر وخیالم   ایکیمز بر یرده همدم اولالم
نیلمشدی سڭا واقف آظالم   آنی غم النده پایمال ایتدڭ

بطریق هزل

بایرام اولدی هیچ بیامیرم نیلیم   برزیم ایوده دولو چوالده یوخدر
دوکی ایله یاغ هیا چوخدن توکنمش   ات هیچ اله دوشمز صوتالده یوخدر

اللّهه بزیك ایمش ناشکربنده   برسوز دیسم دخی قویمزلر کنده
خلق باتوپدر نقاله شکره قنده   برزیم ایوده آخته زوغالده یوخدر

بزیم بودنیاده نه مالمز وار   نه ده ایوده صاحب جمالمز وار
واقف اوکونمه که کمالمز وار   اللّهه شکرکه کمالده یوخدر

ایضًا

بربیله جوانڭ عقلی کم اولسه   باخارسن که سیوکیسنه ناز ایدر
جان قربان ایدنی قویار بورادِه   کیدر اوزکه لری سرفراز ایدر

ازل اوزی دیر دورکل دی بری   سن دورارسن آیاغ قویار اوکری
نه اوزی یاریدر نه سیور یاری   بر پاره آدمی کرکه واز ایدر

دورغوزارسن یوزین دیواره دوتر   فکرا یدوب فکرا یدوب مورکولر یاتر
دیندوررسن دینمز آغرلق ساتر   سینه سنده شق شق پول آواز ایدر

سیونی سیورم جان وباشیله   کوزیمڭ دشمنی دیده یاشیله
بر یارکه دانشه کوز وقاشیله   واقف آڭا جانی سای انداز ایدر

ایضا

دوروبن عشقیله کذار ایلدیم   بر پرینڭ اولدیم مهمان ایونده
ذرّه جه کورمدیم خرمت عزّتین   قالدیم ایله پشمان شمان ایونده

تا که منی کوردی اوقلبی قاره   چکدی یمشاقنی کل رخساره
دوندردی یوزینی دوتدی دیواره   سانه سن که یوخدر انسان ایونده

دوداغی شکردر کفتاری شربت   نه فایده ایلمز شیرین محبّت
مخلصی که یرخدر آنده بر لذّت   بواندر ایله آجی قلیان ایونده

كیچمه اودلبرڭ سی اوطاغندن
تر بنفشه قوخور هر بوخاغندن
سانكه بر كوشه درجنّت باغندن
آچلو پدر كل الوان ایونده
واقف بر كیمسه كه بزدن یاشنا
یقین بیلكه بزلن اولمز آشنا
كلدوكمز هیچ كلمدی خوشنا
تا ریدیم من حالنی عرفان ایونده

داد الڭدن سنڭ یمان همسایه
حق رحمت ایلسون بدر نسایه
اوكه بكزه مزدی هیچ بر كمسایه
نه فایده دنیادن كیتدی نامراد
اولمادی بر زاد دشمن اولدی شاد
دشمنڭكه فرصت اوله دستنده
اعتماد بولونمز بند وبستنده
نه یك وار دوریرسن قویی اوستنده
بلكه اوڭ بوندن آنیّه برزاد
طوریه فساددوز اوتور آرواد
آرواد باالله سنڭ چیخاجقڭ وار
یوخدی سنده مكر ناموسله عار
ندر بولوك بولوك بوقطار قطار
دوزوبسن آردڭا قزّاق اكراد
كرجی تواڭ شام بامداد
بامداد وقتنده نوروز اویمشدی
آساروب قاطوری اوقه قویمشدی
تخته سین سرچولین لزكی سویمشدی
كروه محمّد خان بك دولتڭ زیاد
هم ایوڭ آباد سومكڭ پولاد
پولاددن آرتو قدر جانی لزكینڭ
هیچ كیمه قالیناماز قانی لزكینڭ
اكر خبر آلسن سانی لهزكینڭ
اون سكز مین اولدی حساب اعداد
حق ایتسه امداد دایانماز بغداد
بغداد بصره برده اردبیل
محمّد قلی بك بزه كوندرمشدی هیل
كورپی كندی خلاج یغنای كنده بیل
شماخی سالیان پراكنده باد
برده اول جواد باالنّون والصّاد

صاد سوره سین اوخو كیجه وكوندوز
آغ قز اوغلی پری اول یولڭا دوز
نیلرسن ایسته مش اینك یا اوكوز
چكل بر كوشه حقّی ایله یاد
تاپولسه برجاد اول آڭا معتاد

غزلیّات

وداد یدن كلی كاغذ منی فرخنده فال ایتدی
بو حالی كوردی غم فی الحال مندن انتقال ایتدی
اوچوب كوڭلم قوشی پرواز قیلسه اوج اعلایه
عجب یوخ كیم بو مكتوبی اوزینه پرّوبال ایتدی
ضیاء شمس تك یتدی منی بدر ایلدی حالا
اكرچه قدّیمی دوران فی الماضی هلال ایتدی
سوادی نامه نڭ ایدل مكر ظلمات حیو اندر
كه روحیم خضرتك آندن بسا كسب كمال ایتدی
خیال ایتمشدی واقف كیم روان برخوش غزل یازسون
روان اولمشدی قاصد كیم مونی آنجاق خیال ایتدی

سالماق نظرندن منی جانانه دوشرمی
ترك ایلمك اوز قولنی سلطانه دوشرمی
كاكل نه روا دركه كوڭلدن ایده غیبت
شانه كلهٔ زلف پریشانه دوشرمی
غمزڭ لبڭی دیشلهمش قانمی توكدی
قان ایلمین كیمسنه هیچ قانه دوشرمی

دل چاه زنخدانه دوشوب زلفك اوجندن
البتّه خطاسز کیشی زندانه دوشرمی
اول سرو خرامانه که کزمك اولوب عادت
بر یول یولی کور کیم بزیم ایوانه دوشرمی
اولماسه اکر واقفه بر صدر سمن یار
توپ ایلیوبن باشنی میدانه دوشرمی

آیدین اولسون کوزلریم کیم کلدی یارك کاغذی
کوڭلمی شاد ایلدی کوزل نکارك کاغذی
اوخودیم او بدیم یوزه سورتدیم دیدیم صد مرحبا
کوزیم اوسته واریرك اولکلعذارك کاغذی
سندن آیرو اولقدر قان آغلادیم کیم دمبدم
یاشه باتوب اسلانوب صبر و قرارك کاغذی
غیری یاری ایکوزل قیلمه بدل سن واقفه
یادکار ساخله بو اولسون اعتبارك کاغذی

مهر بانلق کورمیوب بر مه لقادن کوسمشم
کونده یوز آل ایلین قلبی قرادن کوسمشم
شانه دیدیم شیرین سوزبرشی آندن داد مادیم
بو سببدن آغزی شکّر دلربادن کوسمشم
بر قدح می ایستدیم سندردی کوڭلم شیشه سین
داش باغرلو ساقی صاحب جفادن کوسمشم
چون او مان یردن کو سرلر بر مثلدر خلق آرا
کوسدرکم بیجا دکلدر آشنادن کوسمشم

کوردیم اوّل کیم بنا سین یارلق ایتمك دکل
واقفا اصلی بودر من بو بنادن کوسمشم

هر کیدن کلمش منم اول غمکساریم کلممش
ایکوزیم قان آغلا کیم چشم خماریم کلممش
کیتمشیدی اختیاریم بیله سنجه یارمڭ
چونکه یاریم کلمش هم اختیاریم کلممش
من بودردیله اکر اولسم مزاره قو یمیڭ
او ستمه اول طوطی دیلّلو شوخ نکاریم کلمەش
دیمسون واقف اجل که کلسه مندن جان آلور
کیمدر آڭا جان ویرن فرمان یاریم کلممش

بودادی در وقت کشتن آغا محمّد خان

ایبودادی کردش دوران کجرفتاره باخ
روزکاره قیل تماشا کاره باخ کرداره باخ
اهل ظلمی نیجه بر باد ایلدی بر لحظه‌ده
حکم عادل پادشاه قادر و قهّاره باخ
صبح سوندی شب که خلقه قبله ایدی بر چراغ
کیجه کی اقبالی کور کوندوزدکی ادباره باخ
تاج زردن تا که آیرلدی دماغ پر غرور
پایمال اولدی تپو کلرده سرسرداره باخ

عبرت ایت آغا محمّد خان‌دن ای کمتر کدا
تاحیاتكٔ وار ایکن نه شاهه نه خونکاره باخ
باش کوتور بو اهل دنیادن ایاغ دوتدقجه قاچ
نه قزنه اوغوله نه آشنا نه یاره باخ
واقفا کوز یوم جهانكٔ باخمه خوب وزشتنه
یوز چوور آل عبایه احمد مختاره باخ

یاریم نه کوزل کینوب الوان بزنوپدر   بالا سوش یاشل
کلشنده سناسی کل خندان بزنوپدر   خورشیدده مقابل
صبحی دورروبن جلوه ویرور ایکی یڠاغه   دنیایه سالور نور
برحسن بدیع طلعت تابان بزنوپدر   خوش رونق کامل
فتنه کوزینه سرمه چکوب قاشنه وسمه   جان آلماغه دورمش
هرغمزه سی بر آفت دوران بزنوپدر   برغمزه سی قاتل
عنبرمی ویامشك ختن ریحان ایکیسی   هردم کلور آندن
صندل قوخولو زلف پریشان بزنوپدر   غارتکر کابل
واقف نه تماشا نه عجایب نه قیامت   عرعر خجل اولدی
تاکوردیکه اول سرو خرامان بزنوپدر   عالم آڭا مایل

اشعار ذاکر

مخمّسات

دیوانه کوکل داخی اوسان یال آغارپدر
پرواز ایلمه بسد وپر وبال آغارپدر
سردن بو هوا و هوسی سال آغارپدر
اوّل نه ایسه ایند یکه الحال آغارپدر
لایقدر وکه موندن صوره سقّال آغارپدر
بر نیچه زمان آل یاشل کیدیم وتاخدیم
هر قاشی کوزی سرمه لونی کوردیم آخدیم
رخساره سینكٔ آتشینه جانمی یاخدیم
اوتوزدن ایکی اوچ کیچمشیدی کوزکویه باخدیم
کوردیم یرخه چیخمش کنه خال خال آغارپدر
سالاندی سوزیم باشمه هم قوپدی قیامت
اول یوزی قرابر نیچه‌دم ویرمدی فرصت
اوز اوزیمه دیدیم که دوشوب غرّه یه البت
آیده یاریم آیده چکلوب بریره خلوت
چکدیم نه قدر هرنه که فی الحال آغارپدر
دیمّی دیمیمی که بو ایلدن آغاروب باش
مشکل نور اسیدرکه نهان سرّ اولا جاق فاش

نفرت ایده جك یار قدیم هم سروسر داش
یولماق ایله سن داخی کرکدر قویاسن آش
چکمکدن اوتوب باشی بوتون سال آغارییدر

هه بو شلره خوشدر نه که اوغلان دانشه
یوز فحش دییوب هرزه وهذیان دانشه
آغ سقّال اکر آیهٔ قرآن دانشه
باشدن آیاغه حکمت لقمان دانشه
آخرده دیرسو یلمه نقّال آغارییدر

اولچشم غزالم ایلیه سندن اکررم
منع ایلمه عفریتی کورنده قاچار آدم
هم یاشك اولور بربر یله الفتی محکم
ریشم خط جانانله یکر نکیدی بردم
نیتسون دخی بیچاره بو منوال آغارییدر

قومرالدن ایسه یاخشیدودُم آغ اولانی
چوخ یرده دیرلر که دوروِن کلدی قلانی
البتّه صد البتّه آنّا یاخمه حنانی
کویا آچلنده چنه یك هر ایکی یانی
آغ طاوق آلوب آغز ینه چقّال آغارییدر

اول خانه خرابك توکی برونك اولدی تاری
نه قاره دونه قرمزی نه آغ نه ساری
اصلی بو که برزاد دکل آلسون سنی تاری
برحال ایله آغ اولسه ایدی سهل ایدی کاری
امّا بو پاراق قویروغی بدحال آغارییدر

بوندن صوره لاف اورمه کوکل اوزکه هنردن

سندن نه کلور سالمه قونیم قونشینی سردن
قویمه آپاره قارغه قوشی سرکینی دردن
خوبلار دوراماز عادتیدر سیچدوغی یردن
کورسه که کلور یوز چنه سی چال آغارییدر

سقالنکو ایله ساده لرك اولماز آراسی
نه وخطّه محل قویساده بیل یوخدو چاراسی
اونك کی اودر توکسز اوله کوزی قراسی
اندامه دوشرونك ایله بش کون زغاراسی
چه سود کوررسن که کنه دال آغارییدر

کیچدی اوکه ذوق ایلر یدون کاه سفرده
ایوده اوتورانده می ومحبوب نظرده
ایندی دخی یوخ تاب وتوان جان وجکرده
كَهْ یانکی ویر بالشه گُهْ چیخ کونه وَرده
چك کورکك اوجین باشکا دونبال آغارییدر

یالك که آغاردی سکا مشتاق زن اولماز
یوز تُهْ ویره سن ایچنه اصلا چیزن اولماز
باشدن آیاغه یاشل وآله بزن اولماز
بوستانده چوررور رغبت ایدوب براوزن اولماز
هر میوه که طاق مرده اولوب کال آغارییدر

ذاکر یاپش اول احمد مختار اتکندن
خیبر داغیدان حیدر کرّار اتکندن
بیفایده دریوز دوتاسن یار اتکندن
باخماز یوز ثاال کوتو دلدار اتکندن
ایشکده یمز کیم کوره قانقال آغارییدر

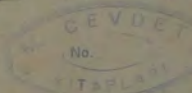
درشکایت از دهر سفله نواز دون پرور

افسوس کونیم کیچدی شوروشور ایله دایم
دوتمش هله دنیانی کوکل حرص ایله قایم
کیتدی همه همدرد خوش اخلاق ملایم
چولده علی بك تهدلودر قلعه ده تایم
یوخدر عددی فوت اولانك جانسی سایم
آغزمده اوچ‌رق قیره دونوب اوتوز ایکی دیش
بربر یشی دزتمز دخی آنلار کوره برایش
از بسکه ینر نار محنت دردوغم وتشویش
خام قو یروغه باتماز نه قدر جهد ایلیم شیش
اولدر سبب افلاکه چیخار های هرایم
بعضی زنی خوش بخت سانور مردم احمق
همواره کیبر اکنینه زربفت ایله دیبق
سن بیل که اناث اهلنه خوشدر کزه چیلق
یوخدر قناماق هیچ بزیم همسری مطلق
دوشمز یارق اصلا هدف مقصده یایم
مدآ دودوشوب دیك درونم صاف عملدن
بر لقمه دن افزون یمزم خوف خللدن
بی رغبت اولوب خواهشم اطعام کرزلدن
فرق ایتمز ایدیم بر زمان آیرانی عسلدن
وای اولدیکه بر کرن توکنه قند ایله چایم
یاتمش شکمك آلدی بزی هوره فکری
قیش آش پرولا و دغدغه سی یاز کره فکری

کالدی دم رحلت
تد بریرینه لعنت
قالدیم من حسرت
اونلا رده کم الفت
مجمو عنه رحمت
اوچ دوردی قالوپدر
کوکدن بو شالوپدر
باغریم یو خالوپدر
چوخدان کزرالوپدر
باخماز مکا عورت
دیر شوهری خاندر
هم حکمی روان‌در
تایاری جواندر
چون خیلی زماندر
سنمش اوخه نسبت
افسرده چراغم
بو بارهده داغم
کویا که تاچاغم
ایندی بوسیاغم
آلور منی حقت
دویمالو دکل بو
باغریمز ایدرسو

کوچ وقتی اولاغ کملکی داغ دره فکری
تاچند اوطاق دردسری پنجره فکری
یکدرکه لحد کنجی اوله کوشك سرایم
چول خلقنه بر ایل کله کور قیش کله قاتی
یکسر قاریشور بربرینه ترك ایله تاتی
هرکس کوتورور دستنه بر اورکن چاتی
کوزلرکه بتوب اوت کوکله چاموشی آتی
کهکه دیه ای ایلخی چی قرخلدیمی دایم
سقال دونوب آغ سومکه[1] سویلمه ذاکر
سودای قیامتده کرك اراوله ماهر
قور خوم بوراسیدرکه اولام پنجی[5] تك آخر
کوچمك دمیدر یاتمه کیشی چاپك شاکر
باحرمت ایکن چاره اودر مرکی آرایم
بر وقت کورن قامتمی سرو روان تك
ایستردی باسوب باغرینه نازیم چکه جان تك
مه پاره هامو تابع ایدی امریمه خان تك
آتیش بوجاغمه آه منی کهنه پالان تك
وهمم بودو ایندن صورة اندکده یاشایم.
لاق لاقی دکلدیم بیله باالله کیچن اوقات
بر نفسه اکرذره جه تقصیر اوله اثبات
هرگاه دیه‌یدیم اوزکی کیت قایادن آت
سایمازمنی اکنون تکز اوغلی کیمی بدذات
دنیاده بوحالیله دخی من نه قالایم

اولماز بیله قیقو
اندیشهٔ باهو
سرمنزل خلوت
لاغردوشه چارپا
عاشوراذی کویا
هیزم قیلا پیدا
آرخاین اولوب تا
نه عیش نه راحت
غفلتدن آیل سن
دوردرش یوله کیرن
بقال داشی یك من
طاعت یولین اوکرن
شاید اوله قسمت
بی واسطه بی قال
مانندهٔ اطفال
نه عذر نه اهمال
باش یولداشی الحال
صاف ایلیه نفرت
کندك زن ومردی
یپراق تك اسردی
فی الفور کیدردی
چکمسی بوردی
یتمزمی بوذلت

قصائد

جعفر قلیخان بقاضی فرموده

ماتمی بیله دوتارمش مکر آدم قاضی
ایده لعنت اوڭابس صاحب ماتم قاضی
سن نیجه ضامن اولودون کشی دعوا اولماز
بو سوزی روس یاننده دیدگز هم قاضی
سز مکر حالنی اوز اهلکزڭ بیلمزسز
ذرّه جه بد عملندن ایلمز غم قاضی
اوزکه دعواده اولن کسلر آلور سیم وزری
قر دورور شیشه لونی مفت ومسلّم قاضی
ظاهرا قلعه لونڭ قتله کیدردی نصفی
اولما سیدی آرالقده کنه رستم قاضی
دایما وعظ ویرر خلقه که احسان ایلیون
اوزی هیچ دیشقار و ویرمز اوله کرنم قاضی
داش داش اوسته بیله شیشه ده دورماز هرکز
بعضی ایشلرده اکر اولماسه اعلم قاضی
آدینی ملّاقویان خلقه دیمز راست یولی
آنلارڭ دردی ایدو پدر قدیمی خم قاضی
اونودرلار هامیسی تاری پیغمبر امرین
کر آرالقده اوله صحبت درهم قاضی

بر پاره وقت دانشماق بزه لازمدر لیک
بر پاره وقتده یکدر اولاق ابسم قاضی
دیمشم من سڭا هیچوقت اینانمه خلقه
بعضی اوقات ایشیت پندیمی کم کم قاضی
بوندن آرتوق نه یازیم درددلی مولانا
دیرم باقی سوزیمی سنیّ کورسم قاضی

جواب ذاکر بجعفر قلیخان درحق قاضی .

ایلیوپدر کنه من هیچ نه بیلمم قاضی
خلق آراسنده اولو پدر بیله ملزم قاضی
یرادوپدر آنی اول خالق اشیا بی عیب
دار دنیاده بو صورت تاپلور کم قاضی
قاضی هر یرده اولور بیمزه وبد حرکات
شکر لله که بوهم بامزه درهم قاضی
قلمی تیغ دوسردر اوزی مردره دین
دایما شیخی ایله جنکه مصمّم قاضی
سرا عداده فریلدار چوماقی برق آسا
نیجه که معرکه ده ششپرر ستم قاضی
نار قهری اریدر موم کیمی فولادی
کوره نفس درونه ویره کردم قاضی
کیمد ویاننده اونڭ علیقلی وعبد رحیم
کوه البرزی یخار چون توخونان دم قاضی

دهرده شیشه اولور سنك جفادن ایمن
اوله بر شهرده بو طرزله محکم قاضی

معدن جود وکرم جایکه امن وامان
عدلده نوشروان بذلده حاتم قاضی

فقرا دور سراینده بسان هاله
نقد احسانی قرا باغه چو شبنم قاضی

غلط ایتدیم بو سوزك یوخدر وقوعی هرکز
قورخورام جمد کمه تُف دیه عالم قاضی

شیشه نك سیم وزرین دولدوره سن خانه سنه
شیشه وش دیشره یه ویرمزکنه برنم قاضی

قاضی اولدرکه قالا اهل ولایت غمنه
نه که عالم همه غمکین اوله خرّم قاضی

اونده من کوردوکمی کورمشم انیدن بیله
ایتمزم طاعت اوڭا کر اوله قبلم قاضی

هارادان کلدی بولار ایلدیلر خلقی خراب
بری دیر مجتهدم بری مسلّم قاضی

آتلانوب بری چاپار تکله یه دای دانه ایچون
بر یده شام وسحر طالب درهم قاضی

یای کیدر فنکیه ذوق ایتمکه قیش قایناقه
بر دیمز هیچ کلور ماه محرّم قاضی

قاضی لازمدر دیه محکمه ده شرع نبی
نه که کشت ایده جهانی منوب ادهم قاضی

تبریزك آغی اوجوز میر ولایت غافل
هر الف بی دینی قیلدی معمّم قاضی

دخی دیوانی رعیّت بیله کیتسه قالماز
بو قراباغی ایدر جمله مکرّم قاضی

خویش واقوامنه موقدری ترحّم قیلماز
دمبدم خلقه اوخور صلهٔ ارحم قاضی

سابقا بیله دکلدی اولوب ایندی بیرحم
حضرت خانه اولاندن بری محرم قاضی

چوخ آدام واریدی نظمیله ادا ایلملو
خواهش خانه کوره دوشدی مقدّم قاضی

چونکه دیوانه یه یوخدر قلم امّیدم وار
عفو ایده جرممی کر یوزینه سوکسم قاضی

داستان امیر اصلانی بوکوندن بیله
باشلارام فکرم اکر اولسه فراهم قاضی

هجو عقائد واطوار شیخی واصولی مذهبان قلعهٔ شیشه

نیچه لر سلسلهٔ طبعمه تحریك ویرور
رشتهٔ نظمه چکم یعنی در غلطانی

بو دو خواهشلری کیم باخمیوب آغ وبوزونه
ایلیم هجو تمام بای وکدا و خانی

نیلیم اولکه بو لاشوب بخسه بر کونه
پاك قیلماز آنی کر باغلیه سن عمّانی

ویرمسم وسعت اکر نظمه اولور نامرغوب
ایلسم جمله سنی شرح دوشر طولانی

چاره اولدركه كنه هربر يدن بر شمّه
سويليوب تاكه قيلام هجو امير اصلانی
چونكه اول فاسق وفاجر كيمی هجوه لايق
تاپماق اولماز كزه سن كنجه شكی شيروانی
قالسون آخرده اونكله اولنور ختم كلام
فصل اوّل دانشاق مظلمهٔ ملّانی
آه بو مفتهخورك داد الندن صد داد
كه سالو پلار نيجه كور مملكته غوغانی
هرج مرج ايلديلر مذهب اثنی عشری
ايتديلر زير زبر بار كه ايمانی
هر الف با اوخويان آدينی روحانی قويوب
بيلمز اوز ابجدنی روحه چكر سوهانی
عالم وفاضل استاد مريد ومرشد
نه قدر كه كوره سن دورده سركردانی
همه غوغالری بهر درم واقمشهدر
همه تقويلری شال عمل كرمانی
دير منم من اولادك طاعت بی بهره سنه
تاری شاهد در اوزی معصيت دزدانی
كنه فی الجمله اصوليله اصولی دانشور
اوكه شيخی لاپ ايله ديبدن اورر بالتانی
ايتميوب شرم وحيا كوز كوره عبد اللّهه
ايلر اثبات سراسر صفت يزدانی
بيش وكم خالق ومخلوقده بر فرق كرك
ايله سن نيك نظر بونده تفاوت هانی

بر قوری اسمدن اوزكه دخی حقّه نه قالور
لعنت اولسون سكا ای منكر حق روحانی
بس دكلمی اولالر واسطهٔ كلّ وجود
بس دكل مظهر فيض وكرم ربّانی
بس دكلمی اولالر شافع روز عرصات
بس دكلمی سبب فتح در رضوانی
نه روادر كه دخی برده ايدك حقّه شريك
بز امامی نيجه كيم ارمنيلر عيسانی
ايكی تاری كنه ممكند وسلوك ايليهلر
كرك اون دورت يره بولنلار بولهلر دنيانی
قاسم رزق ديمك كر بو ايسه شام وسحر
شير يزدان كبو توروب دستنه پايلر نانی
بو دنی رتبه نه لايق اوشه كونينه
حاش للّه كو توره منصب فرّا شانی
يوخسه قصدك بو دوكه روزی رسان آنلاردر
صفت صانعی مشكلدر تاپه انسانی
يوخدر بر روزی رسان باری خدادن غيری
اودر مور وملخه رزق ويرن آسانی
ماهی بحره قيلور قطرهٔ بارانی غذا
صيد ايدر بی پر وپاله مكس پرّانی
مشرك ومرتد مردود ونصارا ويهود
وقفدر جملهيه خوان كرم واحسانی
دوغريدر رازق محيی ومميتدن غيری
هر صفت كيم ديهلر وار صفت امكانی

بر دیین یوخدوکه ای عاصی درکاه آله
بر خیال ایله که کیمدر دیدوکك بهتانی
کیده جك دوزخه بی شبهه اومولاحقّی
خالق موت وحیات کیم بیله او مولانی
هم دخی برده دیرلرکه رسولك جبریل
باطنندن کتوررظاهر نه قرآنی
بیله کر اولسه جمیع شعرا مرسلدر
که یازوب هربری بر جلد ایکی جلد انشانی
اولارکده کنه واردر نیچه اولوالعزمی
حافظ وسعدی وجامی دخی هم خاقانی
منده پیغمبر نا مرسلیم کول باسانك
امّتم طا یناق وکول قشلاق خذرستانی
دوتوبان راه دکر خارجی اولمق یکیدر
بو ایسه طور وطریق ره مسلمانی
بیلمزم هیچ نه وجهیله بولامذهبلر
بحث ایدرلرکه مکلّفدر وقمو اشیانی
عقلدر رهبر نیك وبدحقّ وباطل
شیئه که ویرمیوب آنی نیجه تاپسون آنی
طفل تا بالغ اولونجه اوڭا یوخدر تکلیف
، نه دلیل ایله مکلّف بیله سن حیوانی
تانیمز آنه باجی بربر ینه جفت اولور
نه نکاحی نه طلاقی نه ده صیغه خوانی
کلّه دن کرخبر آلسانکه ربّك کیمدر
کوسترور جدّ یقین ایله سڭا چوبانی

بنده سڭدن نه توقّع ایله ربّك که اوزی
خر بارکش بیچاره سنه قولّانی
کفردر قابل تسبیح تعالی بیلمك
فضلهٔ خلق ییین ساقسان وقارغانی
عاشقك طاعتی معشوقه سزاوارکرك
بیخردلرنه بیلور رسم ره فرمانی
ذیحیاته دوتالیم جهل ایله اثبات ایتدون
وار اولارکده دیدون حسّ وشعور وجانی
ایله انصاف نباتات جمادات کوزیم
کیم ای نانورکه تاپا معرفت یزدانی
بونه غوغابونه کاووش مکرکور ممسن
اوخونان وقتده سن سورهٔ الرّحمانی
جمله سین بارخدا نوع بشردن اوتوری
خلق ایدوب هربری بر دردك اولسه درمانی
انس ایله جنّه در تکلیف خداوند جلیل
علما بیله که تفسیر ایدر قرآنی
شیخی شیّاد ایدی هرچند اصولیده دخی
یوخدو برمو قدری معرفت انسانی
جمله بدکار دل آزار محیل وکذّاب
جمله بی دین سخن چین شرارت کانی
اللرنده همه نڭ سبحهٔ صد دانه لری
دللرنده همه نڭ شام وسحر یالانی
بریسی بی همه چیز بری ایله باشلار جنك
حاکم شرعه چکر شاهد اولور قالانی

بیله یا بیلمیه بر یاخشی ضیافت ایله
سال ساما وارە اودی دورە کشور فنجانی

بر ایچیم چایله یوز شاهد[7] بی دین تاپلور
نیجه کیم علی بکك چیخدی کوکه افغانی

جعفر کارکه ایشتمز چالالار زورنا سسین
دیرمش من هامیدن یاخشی ایشتدیم آنی

یدّی کوندن صورە بر شخص دیزاقدن یتشوب
قاضیٔ شهر یازو پدر بریده فلانی

ایشیدو پلرکه اولور شاهد شیاع مقبول
باغلیوب اوزین حسینعلی دردکانی

حضرت قاضی ویانندە کی آغا نوروز
ایلیوب هربری برطرز مناسب خوانی

بری بقّال بد افعال کلام باز فضول
بری اهل ظلمه زادهٔ شکّر بانی[9]

بیله شاهد لرله بر کسه دَیْنْ اولسه ثبوت
کشی نیلر دخی ربح وتعب کیمیانی

هرکیمك وار ایسه حمّامی ایدر قرضین ادا
باری بز لر کیمیه آتمیه لر بهتانی

تومن[5] اوغلی نوری نیشسون اونّایا اوزکه وکیل
اهل تبریز تفنّنده اوتوب شیطانی

یوخ مذمّت یری بو بابده هرکز علیده
رند شهر اوله اوزی اصلی اوله ممقانی[10]

هرنه اولدیسه اونّا قاضیدن اولدی الحق
واریدی چو نکه اونگله کدر پنهانی

پنبهٔ عیشنی ویردی یله اول بد بختك
سالدی بر دردە که هیچ نسخه دە یوخ درمانی

یازدی بی مکث وتوقّف ایکی ساعتده همین
صورت شرعی مین وایکی یوز تومانی

شرط درشرع حضور نده رە رسم ادب
نه که سرکوب اولو نه بر طرفك اقرانی

ملّا نه ملّا اسیر شکم اندر پیچ
قاضی نه قاضی که سیر اولماز ایچه عمّانی

فی الحقیقه من اونگ مخلص دیرینه سیم
لیك دوغرو دیمکك شرعده یوخ عصیانی

دوغرولق قالمیوب اصلا بوفنا عالمده
سرنکون اوله کوریم بیله یمان دورانی

ایستر ایدیم دخی ده نظمه ویرم طول ولی
دل دیدی عمر کیچوب قطع ایله بو هذیانی

امیر اصلانه کرك دفتر دیکر یاز یله
چونکه اول بد عملك غیری کرك دستانی

یاخشی هجو ایلِ اسدی بر دمك آدملرینی
ساغ اکر اولسیدی ایندی اول ابن جانی[11]

رشتهٔ طبعمه یوخ تاب ویرن چوخ افسوس
ایلیوب خاك ایله یکسانِ قدِ بابانی[12]

کیتدی همدردلرم بیسر وسامان قالدیم
بوربـاط کهنك یو خدو سر وسامانی

دم رحلتدە وکوگل بار اقامت آچمه
میزُبان خوار دوتار دیرکوچن مهمانی

کیچدی هد یانله اوقات باغشله یارب
بحق آل علی جرم من پیرانی
نچیدر مالك رضوان یوزینه آچمیه دَر
اوله هرکیمسنه نگ الده اونك فرمانی
ذاکر روسیهم کرچه کناهم چوخ در
واردستمده بلی آل نبی دامانی

درشأن واحوال ملایان قلعهٔ شیشه

حیف صد حیف بوایش بولمادی انجام کنه
علما اوزلرینی ایلدی بدنام کنه
شیشه یه دست قضا سنك جفا یاغدردی
شیشه وش سندی بوکون رونق اسلام کنه
وارایدی مدرسه یه رغبتی خلقك غوغا
دوشدی ناحق یره اورتایه بوا خشام کنه
اولقدر کیچمدیکه صلح بناسی پوزولوب
بربره شلّاق آثار شیخك ایّام کنه
دوش هم کاسه وهم صحبت ایدی اسلرلر
حالیا بربر ینك کفرینی اعلام کنه
نیچه مدّتدر کساد اولمشدی اولدی رواج
شهر وبازارده لاطایل دشنام کنه

کورمدك بز بولارك دوریده برعید شریف
اولدی مسدود در ذکر بو بیرام کنه
ذوق وشوقیله سحردن ره مسجد دوتدوق
زار ومحزون قاییدوق همه ناکام کنه
مثل صیّاد جفا پیشه یره دانه سپوب
هره بر نوع قورار مرغ دله دام کنه
یکجهتلك پوز ولوب اولدی قلم تك دوزبان
یازیلور شام وسحر طعن ایله پیغام کنه
بونه سازش بونه اصلاح چیخوب منبرده
ایکی کون کیچمدی دوشدی ایشه ایهام کنه
بوصفتلر بیله بز ناقصی کورکه اونلاردن
کسمزك هیچ اولنجه طمع خام کنه
واربر قابل کامل اوڭا ده اهل نفاق
تادینوب دیرلر اولو پدرکشی سرسام کنه
خلعت خسرو دهر ایلدی انکشت نما
اولدی تا محمّد علی صاحب انعام کنه
وارامیدیم ایده کنیاز بوپرخاشه بنا
تازه دن اهل ولایت دوته آرام کنه

درهجو حسین بك پسر میرزا آدیکوزل

وار اوزکه ولایتده ده تك تك کوپك اوغلی
حد سزدی بو ویرانه ده بی شك کوپك اوغلی
هر چند مثلا بالته چالان چوخیدی امّا
مجمو عیدن افزون بوایت امجك کوپك اوغلی
اولمادی دیین بر موثا کند آشرو ایت اورمز
بسدر بو شرارت دخی ال چك کوپك اوغلی
یوز دشمن اوله بر کسه بر کس یخلا نده
فی الجمله کرکدر اوله سوکك کوپك اوغلی
قهر امرا آتش سوزاندی نه لایق
بر قصد اونی هردم اوفورمك کوپك اوغلی
فکرك بودی آتان بریشی یر یه سن سن
خُم جاینی حاشاد وته جردك کوپك اوغلی
لازمدی او شخصك ولد ندن حذر ایتمك
کیم ابلق اوله جمدکی لك لك کوپك اوغلی
دیر لردی آناك زانیه درواریدی شکّم
سنکه بیله سن یوخدی دخی شك کوپك اوغلی
مشهور مثلدرکه بتر اوت کوکی اوسته
سکدن توروین آخر اولور سك کوپك اوغلی
قصدك چورکین کسمك ایدی مونجه عیالك
کسدین سنی اول کسدوکك اپّك کوپك اوغلی

کیچمز بیله دوران سنگده بو سیاقك
بر باد اولو چون دولت برمك کوپك اوغلی
بو بدعتی نه لزکی ونه شاهسون ایلر
بو ظلمی نه افغان نه اوزبك کوپك اوغلی
حاشاکه جل اطلس ایله خر اوله توسن
مشکلدی دیمك بد کهره بك کوپك اوغلی
دیشی دیشی پنهانی ندر ضربه کرشمك
ای باطنی زن ظاهری ارکك کوپك اوغلی
ایت ایتدی اورن وقت تانور آشنانی یادی
ارث اولدی سزه یتنه اورمك کوپك اوغلی
بد خواهلقی ترك ایلمه طعنه ایدر خلق
شایسته دکل اصلی ایتورمك کوپك اوغلی
کتیاز نه کیم جور ایلسه امری مُطاع در
یوخ بزده اوثا قدرت دینمك کوپك اوغلی
سن کیمی یتن تاکسه اولقادر سبحان
خلق ایلمیوب منده اکلمك کوپك اوغلی
نامرد اتکندن کشی هنکام ضرورت
دو تماقدن ایسه یاخشیدی اولمك کوپك اوغلی
شنیل[13] تبا سولان یر بزه بر ویرس یاریم دار
هرگاه دیه سن یوخدی کل اولچك کوپك اوغلی
قان اولمادی بر دفعه آچلدی قویون آردی
دایم کیچی نك کی اولو چرمك کوپك اوغلی
مین ایوله نیچون ایلمسن دفع مضرّت
آساندی اکر بهبودی کزمك کوپك اوغلی

بش آلتی کومم وار پریشان اولار گدة
کسب اهلی دیلر شغلی چوت اکمك کوپك اوغلی

وارم سنگ ایله نیچه که وار حیاتم
تاب ایله بوکوندن بیله سن تك کوپك اوغلی

باغشلا دماغم یوخیدی مختصر اولدی
مشکلدی بودم نظمی یتورمك کوپك اوغلی

بر نوع سگا سکّه ووروم هجو ایله یوزکز
سوهان چکه لر ایلمیه حك کوپك اوغلی

درمدح ولیعهد پادشاه روس[14]

ای ولیعهد سگا لطف خدا یار اولسون
دستکیرگ ابدا قادر مختار اولسون

کلشن دهرده سر سبز نهال بختگ
ای سرافراز جهان تاکه جهان وار اولسون

چشم بددن سنی حفظ ایلسون اول حیّ غفور
باخسه هر کس سگا کج درده کرفتار اولسون

سایبان سپهگ اطلس چرخ اخضر
پاسپان خرکهگا انجم سیّار اولسون

جام عیشگ می کلرنگله دایم لبریز
قدح بزم نشاطگ دخی سرشار اولسون

امرگا بندهٔ فرمان بخارا خوارزم
حکمگا چین وخطا تابع اقرار اولسون

دوشسه هرجایه یولگ شام وسحر فتح وظفر
شول بری پیشروگ بری قفا دار اولسون

دوستگ خوشدل وخورسند اوله وبد خواهلرگ
بید مجنون کیمی همواره نکونسار اولسون

پرتو مهر رخگ ایتسون افقدن طالع
چشم بد بین وعد وشپّره وش تار اولسون

نه عجب سم سمند سپهگله یکسر
کوه البرز بیابان کیمی هموار اولعون

چوخدر امّید بودم قوم چچن اهل آوار
داغلوب هر طرف آوارهٔ ادبار اولسون

شاهباز در دولت نه بیلور اوج وحضیض
کتو رور چنکنه یوز طایر کوهسار اولسون

ایلدی خلد برین تفلیسی فیض نظرگ
باس قرابغه قدم مسکن کلزار اولسون

غلط ایتدیم بو سوزی هانی او سربزلرده
کیم ولیعهد شهه لایق ایثار اولسون

یوخدی بو عصرده اول شاعر پرزور افسوس
دیه بر مدح که شانگده سزاوار اولسون

شعرا عیبی دکل ضابطه در طبع سلیم
درك ایدر آنیکه کنجایش کفتار اولسون

باعث فخر وجودات اوله بر پاك نژاد
وصف اوصاف کمالات نه مقدار اولسون

نظم من پیش سلیمان نیجه مور حقیر
کتدی تاپای ملخ حاجتی اظهار اولسون
پیره زن دستنده آلمش کلف ریسمانی
یوسف مصره هماناکه خریدار اولسون

در ثنای اسماعیل بك قوتقاشینی

سنی عالمده ای آرام جان هر کیم ذلیل ایستر
آنی ذلتده بو غمدار کوڭلم آی وایل ایستر
شراب جام بزم التفاتڭ نوش ایدن برکز
نه کوثر آرزو ایلر نه آب سلسبیل ایستر
دکل آسان قرب پادشاه عصره یول بولماق
صفات نیك و اطوار خوش وخلق جمیل ایستر
منی غوغای شهر بحر باکو تلخ کام ایتمز
ندن کیم عاشق شیدا اولانلر قال قیل ایستر
کماله یتمك اولماز بی سیاحت حالیا کوڭلم
تماشای بلاد مصر وسیر رود نیل ایستر
مثال دیرلر که سن پیغمبرم دیردڭ نه ایشدر بو
دیمزلر مرد مؤمن محنته اجر جزیل ایستر
جفای دهردن آزرده لق عین حما قتدر
بلانی خوش دوتار ادریس ایوب خلیل ایستر

منم وارث بو کون یعقوبه فرزند عزیز مدن
کلور بوی فرج کهٌ کهٌ اکر ربّ جلیل ایستر
من پیر سخنند انڭ ندر جرمی خدا وندا
عقوبتده او بی شرم جفاکار محیل ایستر
تاپلمز بیله بر بد حال ظالم هیچ ملتده
یغلسه بر یره آندی قموق آختی رو طیل ایستر
مثلدر که خطابر بیله آدمدن ایراغ اولماز
بو بر امر مشخصدر نه وحی جبرئیل ایستر
قرا باغ ایچره آغ کون کورمدیم من تیره بخت اولدیم
اونکچون خاطریم اول قوم بی رحمی قتیل ایستر
شریر بی غرض اولماق تقاضای طبیعتدر
ایننا نمه برکسی خوشنود عالمده بخیل ایستر
بزیم مرد ملری زنهار پند افساری بند ایتمز
اولارڭ ناقهٔ قالموق کیمی بورنی قزیل ایستر
ایدر یاد کلستان وطن غربتده دل مرغی
قفس قیدندن آزاد اولماقه دایم دلیل ایستر
نهایت شرح حال ایتمك یتن نامردە مشکلدر
سنڭ تك بر امیر پاکزاد بی عدیل ایستر
توکل اهلیم مطلق یا پوشم خار خاشاکه
فسرده جسم اولسون سالها غرق آب سیل ایستر
سخاوت یا و ساطت ذات ایلندر مرد بی اصله
مرادی حاصل اولماز یوز دوشه برکس دخیل ایستر
نهال مقصدی سرسبز اولوب افلاکه یتمزمی
اوکسلر که رضای خاطر پیر علیل ایستر

سخن میدانی قبلم تنك ایدی سوز مختصر کیچدی
سنك اوصافڭی نظم ایتمکه بحر طویل ایستر

یتن تك شهرهٔ حاجی بنده یه بر تخت بخش ایتدی
بیلورکه باز دستی اولسه هر قانده طفیل ایستر

اویردن عازم تفلیس چوخدر یازکه میرز ایه
فلانی بردو پی پرورده سزدن زنجبیل ایستر

اکرچه وار داغستانی کورکی ذاکرڭ امّا
جنابڭدن دخی بر ساری کورك اردبیل ایستر

دکلدی سابقا اهل توقّع شمدی باکوده
علاج کثرت سرما ایچون چیزِ قلیل ایستر

داغلمش خانمانی اینجیمون اخذ و سؤالندن
تکنده قوش یوا چورچوب یغوبان زیرز بیل ایستر

در وصف حال خود

ساقی دولانیم باشڭا الّلهی سیورسن
بر جام شفق کونله قیل کوڭلمی روشن

حمرالنور ایچدوکجه رخ زرد حریفان
هم اوزڭا هم بادهٔ کلبویڭا احسن

بزم اهلی تیکیپدر سڭا یکسر کوزین امّا
کوزله منی جاناکه فزون غمزده ام من

نوبت که مڭا یتدی میڭ کسمه آرا سین
ویر جرعهٔ سرشار نه قدری اوله ممکن

بر نوع پریشان ودیکر کون وخرابم
فرق ایلمزم شام سیه فامی سحردن

تکلیف نه حاجتدی کوزیم واقف حاله
دلداده لرڭ دادرسی ویاوری سنسن

باللّه ایچه لر موی تنم بسّتَر غمده
سانجار بدنی تابسحرگاه چو سوزن

بیجرم وکنه آتشه یاخدی دل زاری
بر ظالم بی رحم جفا پیشهٔ پرفن

خوش بخت جهاندر بیله ناپاك امیرڭ
تاروز ابد کیمکه خطا سندن اوله کن

چون وار حیاتم یاز ارام هجو مکرّر
دو شسه آلڭا نسخه سیی بر کزاوخواوکرن

یعنی که ستم پیشه نڭ اجدادنه لعنت
هم اوز بنه هم سائر اولادنه لعنت

تانور منی مجموع اوتوز ایکی وجوانشیر
بر مرد خوش اخلاقم وهم صاحب تدبیر

روشندی قمو عالمه ذاتمده خداوند
خلق ایلمیوب موقدری حیله وتذویر

ایمند ولراز بسکه اولوب رام رم ایتمز
کوردوکده منی بادیه ده آهو ونخجیر

ال دور مزم اصلا سپر دفع بلایه
یاغدورسه کماندار فلك قصدیمه صد تیر

بر كز نظر عبرت ايله آينه تماشا
تقدير قضا و قدرة شاه جهانكير
بر هيزه ايدوب كلّ قرا باغى محوّل
كيم لعل ايله خر مهره يه بيلمز ويره توفير
شرح ايلمكه قورخورام امّا كه روادر
مجنون كيمى دايم اوريله پايينه زنجير
اولمادى ديين بر موڭا كاى ناقص نادان
سويلهندو بوبى كس بى ياوه تقصير
كيرم كه دوتوب راه ضلالت نيچه مفسد
ممكنديمى دفع ايليه يوز نورسى بر پير
ايقادوبيچون بودل سخت بخيلى
بر حرمت شاه شُهَدا ايله سرا زير
ياندوردى بزى آتش جور وستم دهر
ايواى كه يوخ آه سحرگاهده تأثير
افسوس كه اسلامڭ ايشى مشكله دوشدى
يوخ چاره دخى صبردن اوزگه بيله دوشدى

بجعفر قليخان نوشته

كيدرسن كيت سڭا فتحيله نصرت همركاب اولسون
اونوتمه بزلرى سيرڭ ولى سير شتاب اولسون
ايكى كوندن زياده جبر ئيللو ايچره سن قالمه
نيچون خانم ديين كس ايستمز خلقى خراب اولسون

اوبا بيلو ولى ممّد دكل مطلق سنڭ بابڭ
نه لايق شاهبازڭ همنشينى بر غراب اولسون
قويوجق[15] داش كسنلودن كذر قيل باد صرصر تك
على آللهيدن دائم كركدر اجتناب اولسون
هُو رُولوده اولور اوقات شيرين تلخ حلواسز
اوز يم وقتى ساتارلر چونكه قويه زلر دوشاب اولسون
حسين بك معصوم على اوغلى احمد برده فيض الله
اولار بر كيمسه يه همدم اولنجه بر دواب اولسون
بو شهر شيشه ده كر بزى شيشه تاخسالار خوشدر
كه هم صحبت بزه اولنوع قوم بيحساب اولسون
نه حاصل اهل صحرا صحبتندن آب انگورڭ
كركدر نيچه مدّت شيشه ده قالسون شراب اولسون
اكر ملّايه[16] لطفڭ وار بر چيتويرت دوكى كوندر
اولندن صوڭره جايى ياكلستان ياز راب اولسون
بزيم دخترلرڭ فكرينه قالمه يوخدر اول قزكيم
عذوبت غالب اولسون اونلاره بزه عذاب اولسون
دوشر تيز اوزركه آتينه ميتن نه عمّه نه خاله
ساقنمه اوده دويران كاريزى كيمى پر آب اولسون
كركدر يتشه آرتو قلمغنچه لزكينڭ مزدى
اوڭا نه خواه سو چيخسون وياد ولسون تراب اولسون
مرا ليانلو پرينڭ آردينه بز كيچميشيك هامى
اونڭ حدّى ندر جيران خانمله تاى وباب اولسون
دير اوز اوزينه منده گلَمْ ايت بورنى هم زنبق
نهايت سخت مشكلدر كه هر كلدن كلاب اولسون

قدیرك قدرینی بیل دوتولان قوشدن اوثا کونده
او چین ویر ایکیسی یاخنی بری دخی کباب اولسون

نیچه وقت اورده سن آتلو بو یوریو للّاری حفظ ایتسون
ولایت کیتدی الدن بلکه دفع بیحساب اولسون

ایکرمی کونده بر شعری دینجه یاعلی دیرسن
کرك شاعر بزیم ذاکر کیمی حاضر جواب اولسون

بجعفر قلیخان درخصوص پوستین

نامه یازدیم قیل مثّا ای تاج سرارزانی کورك
تیر سرمانك سراسر جوشن وقالخانی کورك

مشتبه اولمه منم قصدیم خراسان کورکیدر
دولتڭدن اوز یمڠده وار داغستانی کورك

جان حضورنده بوررونديم عاریت بر نیچه کون
بالش پر قودن آرتق ساخلار ایمش جانی کورك

قیش کونی یوخ فایده بوروَنمه ویا پونجیدن
آزو چوخ کر ساخلیه ساخلارکنه سرمانی کورك

چیخماق اولماز صبح یورغاندن کیچر وقت نماز
کیشیدن هر وجهله ایلر ایراق عصیانی کورك

مدحنه باخمه قوجانك چاره سین تاری کسوپ
یوخسه که برزاد دکل ایلر خراب اوغلانی کورك

پیر بیمصرف بوررونسون سرّکی یانده آنی
آت چاپوب چورتان کسه مصرف دکل چاپانی کورك

اولسه بر بارش خدا اناکرده دویراندن [١٢] کنار
ایچنه آیران توکولمش آیّمه تك ایسدانی کورك

نازنینلر نورسی چرکس قبایه میل ایدر
پشمینی پشمینه آلماز کیسه یوز روحانی کورك

کورمدڭمی نیجه اول شیرین شکّر خنده نك
ایلدی یانده آجی بینوا ملّانی کورك

سروقدلر ایچره وای احوالنه اول کیمسه نك
کیم قدی کوته اوله امّا کیه طولانی کورك

حقّی صیّا دغزالك جامه سی چسپان کرك
اورکیدر ماننده آهو دلبرز یبانی کورك

نه دیم باشدن ایاغه سربسر مکر و هدر
اوخشادر قیلّی پراغه مختصر انسانی کورك

سیمبر آغوشه چکمك ایستین کورك ایستمز
نه روادر اینجیده اول تازه تر پستانی کورك

جمله دن آرتق بودر عیبیکه چوخ بد یمندر
کورمدڭمی ایلدی ویران یکه شیروانی کورك

یاربودار اولمیان تو سنلره برجل تیر
قوجه لر بارکش غمدر اونك پالانی کورك

ایکی یومرق بر باشه کوجدر مثلدر خلق آرا
جاهلی روز طبیعت ساخلاسون پیرانی کورك

دکلم محتاج بر کورك آلماغه قصدیم بودر
کیم دیسونلر بخش ایدوب فلانیه سلطانی کورك

چوخدی مشهددن کلن هر ایوده اوچی دوردی وار
عذر نامسموعدر قبلهٔ بو یورسه هانی کورك

کس بیلوب ذاکر تمنّا ایتدی سندن ایستمز
ناکس نامرددن دوتسه اکر دنیانی کورك

غزلیّات

افسوس بر حیات دنیا و وفات بابابك

دریغا کیتدی بر بر درد بیلنلر فرد من قالدیم
جهانده خاطری غمکین دل پر درد من قالدیم
انیس مهربانم مهربانده[1] واصل رحمت
اولوب دار فناده زار صحرا کرد من قالدیم
متاع جان خرید ایتدی رفیقان کرم ایکن بازار
پوزولدی رونق آنجاق قالدی آه سرد من قالدیم
خیالات اهلی خاك کیمیاتك ناپدید اولدی
دوتوب راه عدم اِکسیر طبعان کرد من قالدیم
کوروب دهرك وفاسین چکدیلر ال عیش عالمدن
بو ویران ملکده صد حیف تن پرورد من قالدیم
حقیقت منزلینه یتدیلر مردرهٔ عالم
مگّا بو عار یتمزمی همین نامرد من قالدیم
ایدر سیر کلستان بقا آغ کونلولر هر یان
قرا کون ایچره کلبرك خزان تك زرد من قالدیم
وزیر شاه رخ دوتدی پیاده خانهٔ فرزه
سمند فیل لنك اولدی داغلدی نرد من قالدیم

مصیبت سالینك تاریخی امّا اولدی تاریخم
کوچوب استاد ذاکر بی هنر شاکرد من قالدیم

در اظهار شوق به محبوب

جان جلوه لنور قامت موزونی کورنده
دل تازه لنور عارض دلجونی کورنده
زنجیر جنونه بره یوز رغبتم آرتار
رخساری اوزه زلف پر افسونی کورنده
پر پیچ اولورام هردم اوده دوشمش ایلان تك
اولعارض کلناره کیسونی کورنده
داغلدی خرید ارغم عشقك اولانلر
بو مردم چشم توکن آلتونی کورنده
کلمشدیم ایدم مردم چشمگله مدارا
بیلدیمکه دوزلمز بو ایش ابرونی کورنده
خونخوارلقی عیب دکل نرکس مستك
هر کیم اوله قاینار قانی کلکونی کورنده
ای اهل هنر جمع دکل ذاکر حواسّی
عیب ایلمه شعر نده کی مضمونی کورنده

مربعات

بمیرزا فتحعلی نوشته

کوزیم یولده قالدی کوکل انتظار — کلمدی جواب نامه لر سندن
بر آیدن آرتوقدر کیدوب اوشاقلار — یتشمدی بزه بر خبر سندن

آشنا مصاحب یار همسایه — لازمدر یتشه غوره هر آیه
کتابنك ذکر مال دنیایه — نه حاجت ایستمك سیم وزر سندن

تك یرادوب سنی واحد یکتا — اخلاقکا اطوارکا مرحبا
نیلمش سن ملا صفی بك بابا — ممنوندی عزیزیم بو قدر سندن

اولانك یوخدی بو یرتك پیسی — تقلبی هرزه کاری خبیثی
یاخشی کوردیم تمام اهل تفلیسی — راضیم نهایت بیشتر سندن

اولان دمده مکا منزل شادنو — هرطرفه ایلر ایدیم تك ودو
ایوانا بك قلوبکین ایلی قو — چالشوردی الحق برابر سندن

حسن بکه سویله امر معلومی — قضیه معلومدر دینده رومی
سرافراز ایلرسن یوز بخت شومی — ظاهر اولسه اکر بو هنر سندن

دوتوب دامانی سن تك امیرك — توقعن ایلر ایکی اسیرك
قراباغ ملکنده بر مرد پیرك — تمناسی بودر تاج سر سندن

قویمه که غربتده کیده لر ضایه — سایه سالماق تقاضادر همایه
لاچین بالاسیدی کمش صونایه — صید ایتمك اولاردن بال پر سندن

سالو پدر بلایه دتبکانتعالی[19] — داغلوب املاکی دولت مالی
ساکت ایلمکه بو قیل وقالی — ایستر او خوش طبع سخنور سندن

دوتوشوب بنمله چرخ بد افعال — ایت کوتینه کیرسون ها بیله اقبال
بزیم اوستمزده ای نیکو خصال — ایشتدیم اینجنوب یکه پر[20] سندن

باش ویرن زمانده بو امر عبث — کرك اوکا سن دییدك ای ترس
سن بر آغاج سنکه عمرکده هیچکس — نه سایه کورو پدر نه ثمر سندن

چوخلاری قلوبسن چورکه محتاج — آختارور تاپولماز درد ینه علاج
فرعون هامان ضحاك حجاج — اولا بیلمز اولار ستمکر سندن

بدعتك یاندروب قوم اصحابی — مشکلدر کشورمك بو ظلمه تابی
دوشوب جبرئیلّو ماراليان بابی — حورادیز قوی جاق دربدر سندن

ظلم وستمکله عالم دولو پدر — اهل بیتك رنك درویی سولو پدر
نیچه روشن خانمانلار اولو پدر — شب یادا کیمی تیره تر سندن

بویوك اوغلك کزز پایی پیاده — شول بر یرده تلف اولدی آراده
خواه کدا خواه بزرك زاده — او کیمدی چکمیه یوز حذر سندن

سکه اولماز اولادیك جیبنده — رزقلری یرتق چوال دیبنده
جان ویردی مادرك اوزکه ایونده — نه دختر یار ییوب نه پسر سندن

عمر طو یلکا بودر که دلیل — ایستمز یوزکی کوره عزرئیل
بوندن صوکره هله یاشارسن یوز ایل — وجهی بودر اجل یان کزر سندن

علمایه دیرسن فحش ولا طایل — طریق اسلامه دکلسن قایل
بو حالیله کنه چوخ عقلی زایل — کلوب ایشکگا زاد ایستر سندن

تسلّطك يتسه شيخ الاسلامه — آنى بزدن بتر سالور سن دامه
عبث يره دوشمه خيال خامه — نفرت ايلر بالّله كيم كورر سندن

من سنى تانورديم ايشلرك قاندر — يوزديه لر ايله همان هماندر
ايله بيلسون پاد شاه زماندر — هر كيم ايراق اولور مختصر سندن

تقلّبده تفنّنده استادسن — دوغرى سوزك يوخدى كذبه معتاد سن
قاتل امامسن ابن زياد سن — لازمدر ايلمك الحذر سندن

وصف صفا تگدن دانشديم خيلى — ايشيتسون هر كيمك وار ايسه ميلى
ايله يالقوز ذاكر دكل كلّيلى — آزرده در عالم سراسر سندن

بميرزا فتحعلى در خصوص مغشوشى از جهت دزدان

خبر آلسان بو ولانك احواليىن — بر اوزكه دركيفيّت قراباغ
حقد وبوندن اقدم كورربس سنده — هانى او قاعده او قانون سياغ

قطّاع طريقك وفورى واردى — يايلاقده آرانده قطار قطاردى
كنه سوخاسوخدى آپار آپاردى — بزيم باشمزده چاتداادى چناق

صافى كوردى حاجى ساملو كولانى — دوتارلر سويارلر دالده قالانى
ويران قالسون كوريم دويران باسانى — ايوده ياتان يوخدى قاريشوب پاپاق

زكردر اغارده عالم آشكار — بر اوجدن اوغورلر بر اوجدن ساتار
واى اودر صاحبى آت باشى دوتار — يوز يردن توكولور اوستنه چوماق

قرا بالدر خلقى خصوص عربلر — قارنجه دمكه نيجه دن چكر
ايشده در صبحه دك تا كه كيجه لر — دوكه لر كيم كلوب ايلسه سوراغ

بيله ولايتى داغتسون تارى — زياده مغشوش شدر ارس كنارى
خورده پاره بابى قارغه بازارى — مار اليان حور اديزنزّ يار قويو جاغ

هر اوبه دن چيخار اوتوز يا الّلى — اوزى جلّه كسّن آدلرى بللّى
ينه شور تاشور تدو آديكوز لّلى — مين ايودن آرتوقدر يغنتى قزاق

اكر خبر آلسان ملّا صفنى — اوغرو درست قاريشدوروب كيفنى
اوقلعه ده يچّز اولى كفنى — چولده اوچ آتنى سويو پلار چپلاق

قرا باغده نه داى قالدى نه دانه — بوكون صباح قاچار هره بر يانه
تنبيه ايتمك ايله خنزر ستانه — خوب سالدى نظامه اولكنى قوچاق

عدالتده يوخدر بر كسر كمى — بوند نصو گره ولايتك نه غمى
البت داغدرمش كلّ عالمى — آغزندن سود ايگيسى كلن ايكى اوشاق

بوندن شكايت ايده سن اكر — دانشماقه قويمز سوزگى كسر
قرداش مالى كيمى اوز تادن بولر — مور اولر اولوپلار اوغرو يه اورتاق

كورسن تانيمز سن يا ريم سقّالى — چيخوب انداز ده دن دولت ومالى
خاند ميروف چالدى چاپدى محالى — اوكه دوتوب اوزين كيچل قورومساق

كنده گوده اولوب صاحب مصلحت — كوندوز اخشامه دن دانشور خلوت
ايشلريمز بيله كيچسه بر مدّت — قديميلر اولور تمام شل آخساق

كونده بر كتورورز اقون تازه — فكرى بودر خلقى ويره كدازه
بزدنده محرمدر برى كنيازه — نه محرم فضول وهيوده ينشاق

بیلی یوخدر بو بارەدە نیّتین   باکوارادەسی کورونور چتین
زن قهبه در چکن آندن منّتین   تیز اولسه اولی در دیریلمز ناچاق

عبث یره بزی ویردی زواله   اوغرین اوغرین بلالره حواله
اوکه اولمالویدی اولدی سقّاله   داخی دوغراماسون سوغان سارمساق

عمرندە کلمیوب دوغری دلینه   خاینـدی خویشنه قوم وایلنه
علی ذوالفقارین ووروسون بیلنه   بلکه اوله پیس یوز ندن قورتولاق

حسدن آشوب بخل حسد شرارت   یولداش یولداشنه ایلر خیانت
عالمده عمل یوخ بکده عدالت   ایشلر یمز اولوب صاف کودن بوجاق

علمالر یوزدوندروب خدادن   اوصانمز بر لحظه جور وجفادن
باشی عمّامه لو سیّد ملّادن   طاعتده اولی در اوقاتمه قورشاق

حق بیلورکه بیلی شالّلو حاجیلار   زهرمارتك خلقك آغزین آجیلار
دوشنده کوزلەمز آنه باجیلار   بو اهلدن سینه داغم سینه داق

آدین قویوب کربلایی مشهدی   نیلیم پیشه لری یمان پیشه دی
چوخین کوردیم آیاغ اوسته ایشه دی   بیله ملّت اولماز قویون اوتوراق

عورتلر اینه دیرلا طائل   بشنه اوننه هم اولمز قائل
قالمیوب آرادە بر شرم حائل   آز قالوب کزه‌لر چولده تومانچاق

عادت دوشوب ایندی باکره قزلر   موتالچه سین سالوب او طاقه کزلر
آناسی دیننده توپوقلار دیزلر   دیر ایما نثا سیچاغ او سوراق

کرك بو عالمدن ایلمك حذر   اوز یرنده دکل چونکه خیر وشر
بیحرمت اولو پدر پدره پسر   یوزده بری یاخشی اولور اتّفاق

اوزکه مقوله دن دانشاق بر آز   دیمسونلر کیشی خامدر انّا ماز
برکسه اولماسه زمانه دمساز   چوخ آدملر آلور اوستنه آیاق

حوادث دوران کردش فلك   سالمشدی بنیه کپکی یپه لك
تولك طرلان کیمی غافل حسن بك[22]   شوغیوب چنکنه کوتوردی بایاق

شعاع آفتاب اولانده اظهار   کزه شپّره نك نه قدرتی وار
لاچین صید کاهه قیلانده کذار   ایلیم ایلیم ایتر بایقوش یپالاق

وار ایمش صحبتی زمان ماضی   تا اینکه طرفین اولدیلر راضی
اون دورت آغاج یولی جناب قاضی   بش آلتی ساعتده کیتدی چاپاراق

برکسك اولماسه عقل وشعوری   البتّه ماتمه دونر سروری
حضراتك اوزکه ایدی منظوری   الـمنّة للّه کیم اولدی دماغ

هر کیمك که کولسه فلك یالنه   باخماز ایشك قبا غنه دالنه
بو اولادك[23] املاکنه مالنه   اوند اوغلی[24] خوب اولمشدی داد اناق

بر مدّت ایستدی قزك خانُنّده   دولاندی دورنده پاسبانندە
معطّل قالمشم بونك یانندە   عورت آلماق اولوب اویون اویونچاق

شوهری برزنك یوز اوله ادنا   رسمدر کوزلیه نیچه وقت امّا
اوینك کفنی سارالمامش تا   طالب ایمش تیز چاتا شدی چاتالاق[25]

سن کورکلن زن اهلینك هوا سین   مسند نشین ایلر چولوق یوا سین
قاپسیو پلر یتیملرك او باسین   ایو صاحبین قوو ارکو جلو اولسه قوناق

عرض ایدوب خانمه جنلو بالتّمام   بو خیرایش تاپما ساکر سرانجام
کلمز دیك قاپوڭا ویرمز دیك سلام   دوکه سن اوزگی کریره طاق طاق

بر کیشی اولماسه جمله‌ده محکم
نه دوشوپلر مونك دالنه بیلمم
میل ایلمز اوڭا مطلقا همدم
شام وسحر آثار فندوقجه تریاق

ادّعاسی افزون چوركی نایاب
بر چاکره ویرسه یاریم شش کباب
ظلمی بحر قلزم سخاسی سراب
دالنجه بویورور یوز تکلیف شاق

رسوالقین خاص وعامه بیلدورور
هر عورتده کسه دردم اولدورور
خلقك زرو سیمین ایوه دولدورور
خایه‌سی[26] ذاة الجنب کیری یاطالاق

کربلا یولنده قاطر اوغروسی
کون بکون ازیله نور کوتی ساغروسی
صاف الدن سالو پدرمنی دوغروسی
هشتاد یاشنده درهامیدن قوّراق

یوز اونده در دیرلر بو عمری[27] طویل
منم کیمی یالین قاتدن نه حاصل
هله بوندن صوڭره یاشار اوتوز ایل
آدم کرك اوله پسرك توپچاق

اوزینك اون یرده وار در املاکی
کوکندن چیخارور ایلمز باکی
بریانه باخانده قود یمدی ساکی
اکر ایلیشدره بر یره درناق

اوغلینك حرمی قزی پسری
اودر خراب ایدن بزیم ایشلری
آهوکیمی باخار اویاندن بری
یتشمز بر یره یوز ایل چالشاق

بربرندن مرغوب مزیّن کوکچك
یاکیشینك آغی قزلی کرك
چالسلرك عقلی چاشار کورن تك
یا اولادی اولا ایاغی سورچاق

آختاره‌سن یوخدر جیبنده دینار
قباق دیشی دوشمش بر کیو منم وار
قزیم ملك الموت اوغلم ناهموار
یوزین کورن آدم ایلر استفراق

جمع اولوب تمام عقللی سیر کللر
دیبودات نقلندن اوتوری بکلر
کیمی اودون قالار کیمی اتکلر
کونده بر قاپویه سالورلار یغناق

لعنت کلسون هرجا یینك پرینه
یالان ساتار تمام بری برینه
یتمك اولماز فتنه سنه سرینه
ظاهرده اتّفاق باطنده نفاق

خانزاده‌لر اوزین چکوب کناره
رحیم کیتدی پناه پرودگاره
دیر بزدن یوخدر سزلره چاره
قارالماز کبریا یاندوران اوجاق

بك بابا حالاتین ایتسن استفسار
اوزی اوجوز آلوب بهایه ساتار
شکر اولسون خدایه یاخشی نفعی وار
بویوك خانه هم کرکدی هم یراق

باتمك حاجیدن دانشاق اندك
کوتدی یره چالدی تاجری تك تك
سیر ایتدی بازاری تفلیسدن کلجك
پیش لنکه سالوبان قوردی باد الاق

جمع اوله کلّهم سراسر تجّار
عادتدر قویرو قیین کوتونه قسار
آلشده ویریشده آڭا کیم چاتار
هر یرده که کورسه کوپکی پراق

جمشید بکه یتور سلام افزون
نه روادر بی سابیست بی زاقون
کنیاز بهبو دوفه عرض ایتسون اکنون
ویران اوله ناحق بر قدیم اوجاق

ایکی نفر ساده جوان نورس
بریانی کول باسان بریانی ارس
هیچ برندن یوخدر رنجیده بر کس
کیم کورروب آنلاری هم کارقاچاق

بویوکلك امیره خوش سعادتدر
یانخلانه قاعده درعادتدر
ولیکن روشی عدل وعدالتدر
دایاق اولان کسه حق اولو دایاق

فراغت اوتورروب هر کس بر ایشده
یارب نیلمشدوك بوداغلمشده
نه یازده یار یدیق نه ده که قیشده
حرام اولدی بزه بر قارش توپراق

چکلوب کوکسمه داغلار دوکونلر
قنامسون منی کوڭلی بوتونلر
کافره اولمسون نصیب بوکونلر
فکریم داغنقدر خاطریم اوراق

مقصودیمز حاصل اولمادی بزیم   یکساندر هجر ڭده کیجه وکوندوزیم
بو بدبختلك حالاتنده عزیزیم[28]   باری او ولاده اولسکل کوز قولاق

کرچه ولایتده چوخیدی احوال   میسّر اولمادی شرح ایدم الحال
بر پاره سین یازدیم ایلدیم ارسال   بو شرطیله نه دیش بیلسون نه دوداق

زیارت ایلیوب شیخ الاسلامی   ذاکر حزینندن یتور سلامی
حاجی یوسف ملّا احمد تمامی   هاچان اوله برده دییك دانشاق

بمیرزا فتحعلی نوشته

پیرانه سرلکده چرخ کجرفتار   ایلدی وطندن دربدر منی
تیلمشم بیلمم دور ظالمه   اینجیدر دوشنده بو قدر منی

قراباغ ملکنده من بختی سیاه   بر آغ کون کورمدیم اللّهه پناه
سالدی بلالره بیجرم وکناه   بر نیچه مفسد تخم خَرْ منی

من بر پیر تنها ظالم بی حساب   مشکلدر وکتورمك بو محنته تاب
یمان دیه دیه ایلدی خراب   هامیدن زیاده اوچ نفر منی

بری فاسق فاجر حدسز ناکار   بری اکری اوکری خیلی ناهموار
بری دانشنده باش ایاغ آثار   بر نیچه ایتدوتدی بیخبر منی

آدم ایدیم عبث یره ضائی اولدیم   ولایت ایچنده من رسوای اولدیم
اوغرولره قولدورلاره تای اولدیم   سانوردی خلایق پیغمبر منی

دولتلودن دولت کوردن مضرّت   هارده بیحیا وار ذاتنه لعنت
سخن چین سوزیله ایتدی عاقبت   پسرمدن جدا بی پدر منی

دولت عالیه ده آغاروب سقّال   بر خلافم یوخدر بو من اوزور نال
برزمان کوردیمکه یازوپدو فی الحال   قطّاع طریقه برابر منی

یتمشنده زورنا چالماق اوکرنن   کرك آخرتده چالا کوت ویرن
آز قالوب هشتادی تمام ایدم من   سن ایندی یازار سن اهل شر منی

یتمك اولماز هرجایی نك سرینه   یلانی یریدر دوغرو یرینه
لعنت اوخور کون دادہ نك پرینه   دیار غربتده کیم کورر منی

هر کیمك ولایتده سیم وزری وار   یوز آدم اولدوره حبسدن چیخار
یکی سزدا نشماق نه یانه چاتار   بیحرمت ایلدی سیم وزر منی

درد بیلمزه درد دلی آچنجه   روز کارك جفا سندن قاچنجه
نامردکور پیسندن راحت کیچنجه   راضیم آپاره اوسیللر منی

کیشی یوخدی باخمه چوله چوخیه   آدم کرك داغه داشه توخیه
کیتمه کیتمه دیوب قویدی یوخیه   آخرده ایتوردی یکه پر منی

دالنجه دکلم بر شغل وکارك   بیلمنم دوریدی لیل ونهارك
هوس وصالك ذوق دیدارك   قویماز یوخو یاتام تا سحر منی

ره مصیبتده کیچمشم جاندن   مخنّثدو قورخان بر قاشق قاندن
احتیاطم یوخدو پاشادن خاندن   آنالر دوغوپدر شیر نر منی

اولمشم باکوده ساکن فراغت   ذوق تماشاسی مثال جنّت
زیاده درد سردخی نه حاجت   فراموش ایلمه مختصر منی

باسماعیل بك قوتقاشنی

بو اهلیدن مهر بانلق کورمدیم — مکر بزه اوله اویاندن مدد
قوتقاشین طرلانی شکی شهبازی — ساکن بلاد شیروان دن مدد

قراباغ اشخاصی یکسر یاغیدر — اوّلدن آخره ظلم اوز تاغیدر
بر کیجه ده جانورلر داغیدر — اولماسه کلّه یه چوباندن مدد

نجبالر قدرینی بیلور نجبا — اخلاقڭا اطوارڭا مرحبا
داش داش اوسته دورمز عالمده اصلا — دکمسه انسانه انساندن مدد

فضای محنتده قالمشم محتاج — اوشاقلاریم اولوب وطندن اخراج
طبیب حاذقسن ایله بر علاج — بو خدرمڭا اوزکه درماندن مدد

بغلسه بریره یوز عالی نسب — دانشقڭ مناط سوزڭ منتخب
عالم بیلور بی واسطه بی سبب — مشکلدر عارضه دیواندن مدد

حضرت اسماعیل اولسون دلیلڭ — یتشه امدادنه پیر علیلڭ
نیجه فرزندنه اولدم خلیلڭ — جبرئیل کتوردی قرباندن مدد

اساس قیامت اولانده برپا — کیمدر غوره یتشن اوندن ماسوا
سردفتر رسل ختم انبیا — تنزیل آیهٔ قرآندن مدد

چرخ فلك سالمش منی بو حاله — مال ملکم تمام کیتدی زواله
قاعده در شرمندهٔ عیاله — یتشور صاحب احساندن مدد

کلمه‌بو پدر مطلق روی زمینه — تاب ایدن منم تك قضا غمینه
زورق الطافڭ دل حزینه — کمانم وار ویره طوفاندن مدد

نامرد اتکندن دوتاسن یوز ایل — اعتبارم یوخدر حلّ اوله مشکل
اولسه اولا جاقدر درڭا ایدل — خلف نصر اللّه سلطاندن مدد

ذاکرم همیشه سن تك سروره — خوش کوسترسون سنی خالق نظره
عیب ایتمز عالیشان امرالره — ایستمك دعای پیراندن مدد

بهٔ قلوبکین[29]

سندن صوڭره ای تاج سرباشمه — کردش زمانه نه لر کتوردی
ایکی بیمروّت اتّفاق ایدوب — ولایته یوز شور وشر کتوردی

قاچاقلق بناسی ایدن تك بهبود — پیش نهاد ایتدیم اوز عرضمی زود
طوفکیرلك اولدی آخرده نه سود — منم دوغرولقم ضرر کتوردی

یوز ایلڭ اوجاغین بیجرم وکناه — ایلدیلر ویران واللّه باللّه
بو طالع زبون بر بخت سیاه — دایم مڭا خوف خطر کتوردی

هشتاده یتمشدر سنّ وسالمز — بو دولتده آغارمش دی یالمز
کیتدی دولتمز ملك ومالمز — نخل تمنّامز کدر کتوردی

نجبا حرمتین کوزلر نجبا — ناسزا یراشمز بویوکه اصلا
پدرندن دکل یقین بیل امّا — هر کیمسه که نام پدر کتوردی

عدالت وار ایدی بوندن ازله — یمان یره یتوب ایش کلّه کلّه
درخت بختمز افسوس که بیله — واره واره آجی ثمر کتوردی

اوکسلر که ایلمشدی خیانت — اکلشوب ایونده راحت فراغت
منم اوشاقلاریم بی وجه وجهت — کوزلرندن خون جکر کتوردی

بوندن اقدم کیمك اولسه عصیانی … دیرلردی و ویتّنی سود کسون آنی
بیلمزم نیجه اولدی او زاقون هانی … تاچالنیك زاقون دکر کتوردی

حضرتـی افزون عدالتی یوخ … کورونمیوب اصلا بیله سوخا سوخ
اوزی کلمکنه ممنون ایدیك چوخ … دالو سنجه کیچل نظر کتوردی

دتوپدر عالمی ظلم بیحساب … مشکلدر کتورمك بو محنته تاب
کوینك بیله چکی ایتمشدی خراب … بزیم کندده آندن بتر کتوردی

عاشورا کونی تك بو سحر چاغی … یغدی عرابه یه عورت اوشاقی
شامه روان ایتدی بیمروّت یاغی … کورن یاخا یر توب حذر کتوردی

بر آدمکه یره قویه الّرین … بیلمك اولمز او نلك فتنه فیلّرین
بی آبرو ایتدی تفلیس ایلّرین … او آیین که بو تخم خر کتوردی

عجب ایّام ایمش ایّام سَلَف … کرك اوکونلرده اولیدیق تلف
چکر که بر طرف دولی بر طرف … شوم قدمی کلدی شرر کتوردی

ایکی نامرد اویوب بری برینه … یتمك اولماز هیچ برینك سرینه
لعنت کلسون کوت ویرنك پرینه … بد بنانی کوت ویرنلر کتوردی

آدمده انصاف مروّت کرك … قزیرو قیین کسمکیله طولا اولمز کوپك
ایلان اتی ییوب یرکده بی شك … اوصادرکه بیله پسر کتوردی

نیجه کون سویلندی بو یرده احوال … غوبیرناطورا اولرز اول نیکوخصال
صالیمز ملکمز مژده در الحال … هر کیم کلوب دوغرو خبر کتوردی

ای صاحب شوکت ای معدن شان … دادخواهم سزه امان الامان
بو ظلمی انسانه ایلرمی انسان … مکرکه قضا وقدر کتوردی

بمیرزا اسماعیل بهارلو بطریق هزل

ایشتدیمکه تازه لکده ساتوبسن … کندڭی بر چوال کندمه میرزا
بر مصرعین اوزك یاخشی بیلورسن … سنك یوخك منم ظلندمه میرزا

اوستگا دشمندر عالم آشکار … هله ایندی بودم احتیاطی وار
بر اندك که باشی آچلدی سالار … کنه سنی یاندیم یاندیمه میرزا

الك چیخا جقدی دوادرماندن … منتفع اولورسن امّانه چندان
حسرت آپاروسن خنزرستاندن … یولك هر دوشنده کندیمه میرزا

عیب دکل اولماق کیشیه کاسب … قولّلوقك وار بو یور بزه مناسب
امانت امانت اوغلان قاربا سوب … بایرام خان اوجاغین سوندیمه میرزا

نه تیز باریشورسن بیلدردالاشدون … هرنه که عیبی وار عالمه آچدون
نوخته نی باشگدن سویروب قاچدون … یاخشی دوشمشیدون فندیمه میرزا

ریشخند ایلیوب گولدرکلرگی … چای ایچوب آغزکی سیلدوکلرگی
بك بابانگا ویرمه بیلدوکلرکی … دیمنم که بر زاد چندیمه میرزا

کیچن ایلده هر چند اولوب قیل قال … عهده سنه کیتمز کوزیم اهل حال
یولندی بو لندی سیکگا سقّال … اوغلانی حجّته مندیمه میرزا

سوزگده چونکه ید بیضاك وار … هر کیم اولسه سنی آختاروب تاپار
ییرسن ایچرسن قور خمه آیّسار … قایمدور اوزگی سندیمه میرزا

مثل مشهوردر ایلده اوباده … سن اوزگده ایشیدوبسن زیاده
مرد اتکین دوتان تیر مراده … نامرده باشگی اندیمه میرزا

کلا ممدر درست سوزیم حسابی — مشکلدر بو امره کتورمك تابی
من بیلورم یازا جاقسن جوابی — خیرك دکل منی دیند یمه میرزا

درهجو محمّد بك[30]

اول کریم کارسازه سغنوب — یازمشدك بر افسانه ممّد بك
آغدا مده یتشدی منم دستمه — شرح ایلدیم بر بر خانه ممّد بك

مقام تسلیمده قوم قرداشك — بر اپّك یمزدی اولماسه خواشك
جانم چیخسون ایندی بو یویب باشك — سالو بسن اوزکی قانه ممّد بك

کوزل او طاقلارك قالوب ناتمام — اوتن کیچن سیچار ایچنه مدام
قان توکولور کوزلرمدن صبح وشام — هر باخانده او ویرانه ممّد بك

ارمنیه باسدون عرق چاخری — چیخما دی بر یانه ایشك آخری
مثل مشهور در پوخلار ناخری — زیا نکار اولسه بر دانه ممّد بك

دیمه بد خواهمدر منم فلانی — ال چکمه بو ایشدن خیرکی تانی
داشا قغا سقّالیك بریانی — تك صاحب اول زنگلانه ممّد بك

مسئله آموزك ملّا ذو الفقار — قاضی ایله چوخدن رفاقتك وار
سنك کیمی کافر اولماسون دوچار — هیچ بنده مسلمانه ممّد بك

باجی وقرداشی ایلدك مغبون — غنچه کیمی تمام اولوب جکر خون
کلیدی زلزله آفت طاعون — سن کلنجه اوچ اوغلانه ممّد بك

باش قرخما قده ید بیضاك وار ایدی — ات باش اوغلی سکا خدمتکار ایدی
بیجان بکك اولکو جیده وار ایدی — کوتور چکل بر دکانه ممّد بك

ایلخی خان قزینك حقّ حلالی — مراد خان شاهد در یوخ قیل قالی
اوزك قازانو بسن قوینی مالی — بو یوك بك دانشور جانه ممّد بك

عالم بیلور تمام سنك دریاتر — جنون اولمه نه کوکلدر نه خاطر
بو یوك بکه ایکی دوه بر قاطر — نیه ویردك ای دیوانه ممّد بك

هر چند والدهك اولوب تند خو — قاریشور هر ایشه ایدر جستجو
بك ایونده کرك بالش پر قو — قوی داش اوسته یاتسون آنه ممّد بك

کوچکه نه کرك کند کسك ایشی — بو یوك ایلن اولور آلش ویریشی
کوتورسون طولانی کمش سین قوشی — کیفه باخسون عالیشانه ممّد بك

غلط یازوب سزك عرضه نی یازان — توکولوب اوستکا بر بولوك خیزان
کیسه برلك ایله تك یکن[31] قازان — نه باخارسن آده سانه ممّد بك

بایرام هرنه دیسه دوغریدر سوزی — بو ایشلردن تمام واقفدر اوزی
سن ایستمیین کور اولسون کوزی — عجب دار اشو بسن کانه ممّد بك

درهجو طبیبان

مکّا بو یور مشدك قلعه یه کلسون — کنه جوشه کلوب بحر التفات
سنك مرحمتك منم اخلاصم — مهر منوّر تك عالمه اثبات

قالمشم آرانده مدّت مرور — طبیعتده صفرا ایلیو پدر زدر
ایستر ایدیم اولام عازم حضور — ناخوشم حرکت ایلیوب اخلاط

باقر اوغلی محمّد مشهدی حاجی — علیقلی مقیم سریمك تاجی
هر مریضه ایلسه لر علاجی — احیتا طین کورون تیز اولور ممات

تریاك ییدورور هر کیم اولسه دیق   هیضه دن آلدورور خون باسلیق
کنه بو حالیله اوقوم زندیق   اوزلرین سانورلر ارسطو بقراط

فالجه ویرورلر قرص طباشیر   مستسقیه آب کاسنی ماء شعیر
مریضك مرضی یعنی چکه دیر   صاحبین چاپالّلار اوچ قات دورت قات

نسخهٔ طبّده شش اوخور ششی   ملامتدن یوخدو غم وتشویشی
تشخیص مرضده همین دانشی   بودرکه جانی وارترلسه مرآت

طبیعت حارّه خالص انگبین   قابضه صفوف یهودا دارچین
بلغمی مزاجه تخم خیارین   مناسب بیلورلر دایم الاوقات

مریضك اوستنده یتشن محل   درویش کلبی حاضر اولور ال به ال
قدملرین گویا کاتب اجل   یازویدو باعث موت مناجات

فسقلری ظاهر ماننده کنش   حق بیلور سزیمده یوخدو غلّ وغش
یولّلاری هر یره دوشسه سایه وش   یالانلار نجه گیدر ایّها الصّلواة

گاه کورورسن بر بر یلده تاپوشور   گاه آتلانوب هر طرفه چاپوشور
لعن طعن بونلاره ایله یاپوشور   نیجه آل محمّده صلوات

قلعه نك آدمی یتدی یاریه   نیجه که قویونه آج قورت داریه
آزچکرکه مزار دکر یاریه   بونوع ایله ایلسه لر حرکات

ولایته سالوبدیلار شور وشین   شربت تك ایچرلر دم الاخوین
بونلارك یاننده قاتل حسین   ذمّه دن بریدر روز عرصات

بر کمسه یه عارض اوله صدمه   باخمازلار فقیره یوخسوله کمه
قدم کوتورمزلر حق القدمه   یااون تومان پول گرکدر یا بر آت

ایماله ده ید بیضالری وار   حق ایچونه اوندن باشلاری چیخار
مرض دیکرده اینانمه زنهار   وقوفلری اوله هیهات هیهات

او توز ایل لااقلّ کیدوب قویونه   بالفعل چوباندی باخسان بوینه
داغلمشده خوب دوشمشوك اوینه   یتن اولما دیمی اهل کرامات

سن کور نیجه خراب اولوب زمانه   چمنلو جعفرده مرد مردانه
اوده طبیب اولوب کیروب میدانه   چولك جنکلندن یغوبدو قات قات

اوکه اسماعیلك صاف آزوب وازی   گاه یرده قیلار اولی نمازی
گاه تاپوب اوزی تك بر آتمازی   ایشه قویا خواه ترك خواه تات

کرك بو جهاندن ایلمك خدر   اوزیرنده دکل چونکه خیر وشر
نه طبیب نه عالم ذاکر مختصر   آختاره سن یوخدی بر نیك صفات

تسلّطی یوخدر تحفه یه اصلا   بیلمز نه درقرا بادین مطلقا
آغز دن آغزه اوکرنوب امّا   طبّ یوسفیدن بر نیچه ابیات

بجعفر قلیخان

وجود لطیفك ای تاج سریم   ایشتدیم قلعه ده بر هم اولوپدی
اضطرابه دوشوب بو ماجرادن   تمام اهل شیشه پرغم اولوپدی

قیش کونی دو یرانده قالان اهل بیت   پای اکلسه مسکن سالان اهل بیت
دیدارکا مشتاق اولان اهل بیت   یوزك کوروب شاد وخرّم اولوپدی

تعجّب ایلرم الله اکبر   بو یاقچی نك کوپی آزوپدی مکر
یوز ایلدو نظردن سالدوغك یتر   تازه دن سزکله همدم اولوپدی

قوم قرداش دوزولوپدور یانکا   دعاکو دوشوکتکا شانکا
نیلسون قاریشوب قانی قانکا   فقیرلر صلهٔ ارحم اولوپدی

اوتاقده قاتوبن قوروونی یاشه   ییرلرایچرلر ویروب باش باشه
یزکورن تک دکل عبد الله پاشه   جرأت بهم ایدوب اوتکم اولوپدی

دوشمشدی نظردن مدّت بینوا   چیخمالودکلدی اوزه مطلقا
نیچه کوندی ساچی سقّالی کویا   کلاه بخارا پُف نم اولوپدی

اوزخلفین کرك کوزلیه کیشی   ساغلقنده اوله آلش ویریشی
هدایت آغانك دوزه لوب ایشی   ولیعهدلکی محکم اولوپدی

خان وارثی لازمه دراوله خان   ایشلیه براتی هر طرف هریان
گرکینه دونمشدی بیچاره اوغلان   ظاهرا که ایندی رستم اولوپدی

مهر و محبّتك کیچسه بومنوال   چیخار آرالقدن اولان قیل قال
باسقون قوشون کیمی داغلان اطفال   یغلوب اوستکا سرجم اولوپدی

راغب ایدون جور وظلمه هرزمان   طبیعتك ظاهر فعلك نمایان
کلوب کیدن سولر بندکان خان   ایندی ابراهیم ادهم اولوپدی

برکیمسه یوز اوله فهمده صرّاف   ایلیه کعبه یه مین کرّه طواف
حدّ بقین اولون سکا بی انصاف   هر ایکی عالمده ملزم اولوپدی

قورخورم کوزدکه بتو اتّفاقه   بر آز اهل حرم قونسون اشاغه
التفاتك دایم عورت اوشاغه   ایناتمزم اکر کورسم اولوپدی

بونلاریوله کیدر بر تازه خبر   یتشوب کوشمه راست اولسه اکر
ترحّمه کلوب دیرلر دلبر   تمام مدّعیلر ابسم اولوپدی

رخسار آلندن مانندکنش   دوشمشدی سراسر جسمکا آتش
شکر ایله قادر بیچونه مهوش   زخم درونکا مرهم اولوپدی

بر مدّت کیچوردون آه زار ایله   غم محنتیله انتظار ایله
عادتدر عاشقك نازلو یار ایله   آراسنده بیله چم خم اولوپدی

هرحاجتك اولسه ایسته خدادن   ال کوتورمه توکّلدن دعادن
عاشقه معشوقك باشدن بنادن   نازو استغناسی هردم اولوپدی

امانت امانت دکمسون آره   دوشمسون عداوت بردهٔ دوباره
شام وسحر ایله تملّق یاره   حق یتورروب اوزکه عالَم اولوپدی

توسن شهوتی کیرو چك بر آز   اولماسون سك رقیب زبانی دراز
الله ایلممش اولورسز ناساز   بر زمان کورر سن درهم اولوپدی

یاریموب برکس عمرنده سندن   مکدّر قایدور قاپوکا کلن
اسرکمه فیضك ای قبلهٔ من   دوشنده ذاکره کم کم اولوپدی

به بکلربك میرزای جعفر قلیخان

بکلرنه لایقدو خان قولّلوقنه   برکس آتلو کیده پیاده کَلَه
ایلده بریول دوشر منم کذاریم   وای اونك حالنه زیاده کله

بویوکك درنده لازمدو دربان   آخشامه دن اولابندهٔ فرمان
تمنّاسز کَلَنّ اولور پشیمان   کَلَه کوربر آدم مراده کَلَه

اوغورلقه عجب اولوبسز معتاد   همراه بیرا هك داد الندن داد
کیدنده شاد کیدر کلنده ناشاد   هرکیمسه که سزك بربادهٔ کله

کلمیبی آدمه دیرسز کلیبن   مشکلدر قایتماق آیاغی یالین
من کنه قبورا قم آد یکوزلیبن   کرك دالو سنجه عرّاده کله

مثل مشهوردر قوش دنه کیدر   سزده بر نفع یوخ سوای ضرر
کلمزاو قاپو یه هیچ کیمسه مکر   هوراد یزقو یوجاق فریاده کله

موندن صو کره کیرن خانك ایوینه   کرك باشماقلارین سوخه جبِنَه
یاک بچوره صاف او طاقك دیبنه   نه ایسه مهیّا آماده کله

لازمدر ترّدد خیرده شرّده   عدالت یوز ینه چکو بسز پرده
بر تعزیه اولسه خدا نکرده   کمانم یو خدرکه ملّاده کله

بو آدم تعیین ایت آستانیه   یاخشی یمانی کورجك تانیه
نه ایشیکه نه ده قهوه خانیه   قویمیه هریتن کون داده کله

جعفر قلیخان در جواب ذاکر نوشته

قاسم بك عادتدر خان قو للوقنه   بر کس آتلو کلسه پیاده کیدر
من دکلم عالمده وار ایلده وار   بیله جزوی ایشلر آراده کیدر

بو راده بر باشماق اولوب ضررك   قلم آلوب یازدك ذمّین بو درك
ظالم مکر یوخدر سنك خبرك   اودر[32] دن کله عالم فساده کیدر

ایندی بیله کورمه آد یکوزلی   سندن قورّاقیدی آنك ازلی
هر زمانکه دوروب یوله دوزلی   کنه یدوّ آتدن زیاده کیدر

کده صاف آزو پدر عملك سنك   معدنی سن تقلّبك فتنه نك
سن نیچون بیلمزسن باغلو کلنك   آیاغی آچلوب کشاده کیدر

اوغلان لاپ چیخوبسن سن اندازه دن   نیلر هله کیه چکسن یازه دن
کهنه او غورلاندی تیکر تازه دن   بر آدم یوللا رام استاده کیدر

در ثنای دختر مهدیقلیخان خورشید بانو بیکم کفته است

ای برج سلطنت ماه انوری   دو شمیه سن کوروم ضیادن سنی
کیجه کوندوز حقدن بودر دیلکیم   حفظ ایلسون یمان بلادن سنی

سپهر برینك هلالی سنسن   شرافتده ملك مثالی سنسن
کلشن خلیلك نهالی سنسن   بارور ایسترم خدادن سنی

مسیحی چیخاردان عرش اعلایه   سالان افتاده لر باشنه سایه
یتمشده اسحاقی ویرن سارایه   قورتارسون بورنج وعنادن سنی

بستره حنتّده بی خور و بیخواب   کیمدر آیا راضی چکه سن عذاب
اول ساقی کوثر ایلسون سیراب   عزیزیم داروی شفادن سنی

چوب چینی ندر قبله سن نه سن   تعجّب ایلرم بو احواله من
دستکیرك اولسون حسین حسن   فراغت اولاسن جفادن سنی

سقف سرایکی ای کل نورس   حدّی ندر ایده نشیمن مکس
تر جیم ویره کرك عاقل اولان کس   عصمتده یوز حور لقادن سنی

تیکیلن ایولره آتاندر سبب   پای انداز ك اولسه جانلر نه عجب
جام بزم عیشك دایم لبالب   قالمیه سن ذوق وصفادن سنی

بو نه کیفیّتدر بو نه ماجرا   رأیکجه دولانمز تقدیر قضا
پدر مرحومك هر صبح ومسا   کونیلّردی باد صبادن سنی

شکسته ذاکره ویر و بز آمك   امك بیلمینی کور ایتسون نمك
نیجه که باقیدر حیاتی کرك   اونوتمیه خیر دعادن سنی

ای کوهر پاکیزهٔ دریای لطافت   هم کان حقایق
اوصاف صفاتك من مدّاحه نه حاجت   عالم سکا عاشق
شکر لبکا کوهکنك دورسه مقابل   شیرینی اولور تلخ
رویك کوره حاشا آکا تا روز قیامت   عذراسنی وامق
ایزدکه چکوب یر یوزینه پردهٔ اطلس   بیوجه دکل بو
دوتمش سکا ای مهر مه برج سعادت   کردونی سرادق
لعل لبکا بادهٔ کلکون دیسه هرکس   وور بو یننی دردم
قان ایلینك قتلنه احکام شریعت   یکسان موافق
فرق ایتمیه صبحك کیشی تا صدقیله کذبین   واجب دوکی سجده
واجب دو اکلسون سکا هردم سرطاعت   نه کذب نه صادق
اول کنبد دوّاره یتور کلّه می ای مه   سال سایه کی باشه
یعنی ایله بو بنده یه انعام عنایت   بر طرفه یاخالق
بسدر برا شاره دخی کستاخلق ایتمه   ای ذاکر طمّاع
بر کیمسه یه بر کیمسه ایدن وقت شفقّت   اوز آدینه لایق

ای دلبر بیرحم ستمکار جفاکیش   سندهٔ بونه عادت
بر کرّه دیمز سن که فلانی بزه کلمش   لازمدر ضیافت
هر یتی ایله الفت ایدوب اوزکی قیلما   بدنام جهانده
شایسته دکل اولسه کوزلرده بیله ایش   ایتمه صدامانت
بیکانه لرك کوینه کیتمه که اولور سن   آخرده پشیمان
سن بیلکه کمینکده سنك چو خدر بداندیش   جویندهٔ فرصت

مدّتدور درکدن بزی آواره سالوبسن   انصاف دکل بو
آلدی منی اندوه غم محنت وتشویش   برا یله مروّت
معشوقه کرکدر چکه درد غم عاشق   بر یارکه ذاکر
دلداده سنه ایلمیه رحم کم وبیش   اجد ادنه لعنت

درهجر دلبر

سفارش ایتمشم باد صبادن   کوره سنکه او جانانه دیرمی
دولانوب باشنه مثل پروانه   اود دوتوبن یانه یانه دیرمی

بو ستملر دل زاره کیچد وکین   ال چکمیوب واره واره کیچد وکین
اوزون ایللر کونیم قاره کیچد وکین   سیه زلف پریشانه دیرمی

سنك رقیبدن مجلس اولانده خالی   چکوب بر کناره چشم غزالی
یوزك تمنّاسی لبك خیالی   سالوب بینوانی قانه دیرمی

صبادن اولماسه اکر بر چاره   جرأت ایامسه دیمکه یاره
بو احوالی اول طرّهٔ طرّاره   محرمدر کوره سن شانه دیرمی

ذاکرم کویندن آواره ام من   کارو شغلم اولوب ناله وشیون
یاد ایلیوب بریول یارب کوره سن   هارده قالدی او دیوانه دیرمی

ایضًا

دوست کویندن بر کلن یوخ سوررو شاق   کورك ایندی همدم او یاره کیمدی
اوتورروب یوز بیوز ایدن تماشا   دورینجه چهره وعذاره کیمدی

عادتدی باخنالالر قاشلاری یایه   نظاره ایدنلر رخ زیبایه
منی دوشمشم ناحق دام بلایه   باخمیان طرّهٔ طرّاره کیمدی

یانارام شمع تك کیجه صبحه دن   کار و شغلم اولوب ناله و شیون
بوقدر درنده سوزیلدا رام من   بر یول دیمز کورك بیچاره کیمدی

کیزلدیم بر مدّت انفعال ایتدیم   نه بر سوز دانشدیم نه ده قال ایتدیم
قان اولمادی بوکون شرح حال ایتدیم   دیمیین دردینی دلداره کیمدی

کوهکنك ایو تیکمکدی بناسی   حیات ویرور قیسه سیر صحراسی
هر کسك وار بر منزل ومأواسی   عالمده ذاکر تك آواره کیمدی

ایضا

باد صبا سویله منم یاریمه   کوزلّر چیخوبدر سیرانه کلسون
تغافل ایتمسون عشرت چاغیدر   ایچیلور هر یرده پیمانه کلسون

بنفشه لر سالسون باشین آشاغه   نرکس اولسون کوزلرینه صداقه
کل جمالك کوروب دوشسون توپراغه   بلبلی کتورسون افغانه کلسون

سیه زلفی تربو خاقده دیکلنوب   صونالر یریشی آندن اوکرنوب
آوچی کورمش مارال کیمی سکسنوب   اوغرین باخه باخه هر یانه کلسون

بارماغنده خاتم بیلنده کمر   قلّابه کوشواره دوکمه تمام زر
عرق اولسون یاشلله آله سراسر   ناز ایله سالّانه سالّانه کلسون

سرمه چکسون هم کوزینه قاشنه   کونده یوز یول من دولاتّام باشنه
ذاکر تك یانماغه عشق آتشنه   جرأتی وار ایسه پروانه کلسون

ایضا

سود یکم کلّه کور بهار فصلیدی   کوکل ایستر کزه باغی سنکله
کیجه قوجاقلاشوب یاته قول بویون   یردن دوره سحر چاغی سنکله

نه خوش سعادتدر دوداق دوداقده   مزه مقابلده باده قباقده
دیر منم عالمه خلوت اوطاقده   دییوب کولوب دانشماقی سنکله

خواه عاقل اولام خواه دیوانه   یوخدر احتیاجم حور وغلمانه
کیدرم دوزخه مرد مردانه   اصلی بو در سوزك ساغی سنکله

عاشقلر باغرینی شان شان ایلرسن   کونده برین کسوب قربان ایلرسن
هر قیا باخانده یوز قان ایلرسن   مشکلدر دولانماق یاغی سنکله

لب‌کند و ذاکرك آب حیاتی   دیریلدر اولینی هر اختلاطی
نیلرم شکّری قند و نباتی   خوشدر منّا ایچمك آغی سنکله

ایضا

قادر الله برده سبب سالیدی   بیاض جبینکده طاقی کوریدیم
سورتیدیم یوز یمی کللکز یکّاغه   سیه زلفی تربو خاغی کوریدیم

سس سسه ویریدی هزاره بلبل   دوشیدی پایکا بنفشه سنبل
خرامان خرامان اللرکده کل   کزیدیك هر طرف باغی کوریدیم

بو دوران دولانوب زمانه دونه   تارینك کرمی اولیدی منه
اوتوروب سنکله دیز بدیز کنه   دییوب کولوب دانشماقی کوریدیم

درد وغم چکمکدن قان اولوب جکر — کتورن یوخ نازلو یاردن بر خبر
اوقدره اولمیبدیم مختصر — کنه اوکوردوکم چاغی کوریدیم

ذاکرم چکرم جور وجفانی — یادلار ایله سوررذوق وصفانی
نه کرك سویدیم اول بیوفانی — نه ده بیله هجران داغی کوریدیم

در وصل دلبر

اسبب باد صبا نمایان اولدی — چاك کریبانندن بر بیاض ممه
شعاع شمس تك کوز قاماشدو روور — من کورەشم مونك کیمی آز ممه

هر ایکیسی بری برندن کوکچك — ممکندی نه اوپمك نه ده دیشلمك
تخت اوستنده قوشا شهزادەلرتك — اکلشوب اوتوروب شاهباز ممه

کل غنچەسی کیمی کلشن ایچندە — بهشت بریسی تك مسکن ایچندە
پیراهن آلتندە چَکْبَنْ ایچندە — هردم ایلربر برینه ناز ممه

کوڭل نه چکرسی مونجه انتظار — شوبر آلا کوزلو تربو خاقلو یار
عمردوباره در خوش صفاسی وار — کرکدر کیشیه قیش ویاز ممه

عاشقلق جاهلك آغزینه کَنْدی — اوکسه میل ایت که قدر بیلندی
نه قایم سوراندی نه دیشلیندی — ایلمه ذاکردن احتراز ممه

ایضا

دلبر ترسینه دن کوتور چارقاتی — قوی بردم کوروسون کوکچك ممەلر
حسرتین چکمکدن جانه یتمشم — آچسون کوکلمزی چیچك ممەلر

اوروب باسدورورسن کل پیرهندە — بوخاصیّت نه دربیلمزم سندە
قاردکل اریه نفس دکندە — برشی دکل ییك ایچك ممەلر

عشق اهلنه اولسه خوش التفاتڭ — کتورمه آدینی آب حیاتڭ
شیرین لکده بالڭ قند نباتڭ — تمامی یالاندرکیرچك ممەلر

پستانی بوشالان بگزر کلینه — ای ختردَلِنْمیَه ایستر دلینه
ویرمه صد امانت نادان الینه — ازیلمسون اوکمر چك ممەلر

ذاکر هامی دردتدن بردرد یمان — برکس آهل اوله سُوَه نوجوان
قورخورام دیش دوشه توکوله دندان — دورمیه آغزمده سورچك ممەلر

ایضا

سود یکم بریره جمع ایلسه لر — مهوش دورانی سکّا یتشمز
چیخاروبن کتورسه لر مصردن — یوسف کنعانی سکّا یتشمز

سانه سن ایچنده کل پیرهنڭ — بربرك سمندر جسدڭ سنڭ
قوزی قویرو قندن تردر بدنڭ — شعرای یمانی سکّا یتشمز

حقد وکوزل چو خدوبو ولایتده — هرکز اوله بیلمز سن ملاحتده
ای درّ ناسفته قدر قیمتده — یاقوت رمّانی سکّا یتشمز

مشتری یدو سکا زهره فلکده   کیجه کوندوز اوصافکی دیمکده
برابرك یوخدر کوکده ملکده   بهشتك غلمانی سکا یتشمز
اوصافین دیمکه سنك تك شاهك   او چهرهٔ آلك زلف سیاهك
فردوسی جامی تك کرك مدّاحك   ذاکرك هدیانی سکا یتشمز

ایضا

ای یغلان جانلار سزاولك تاری   امانْدی قویمیك یار اوینا ماسون
بر بیلە آدمك ایچندە یقین   البتّە بد نظر وار اوینا ماسون
وقار لە اوتورسون او کل بدنم   بو یغناقە چوخدی کیدوب کلنم
او اوینا سە اولور بیلسونکە منم   کین دنیا باشمە دار اوینا ماسون
خلق ایچندە خجل ایتمسون بزی   مشتاقدر کوزیمە عالمك کوزی
یل آتار چار قاتین آچلور یوزی   بادە کیدر ناموس عار اوینا ماسون
اوینا ماغە هوس ایلسە باری   اوینا سون کیجە صاف اولاندە یاری
کونك حرارتی یرك بخاری   تر بدنە ایلر کار اوینا ماسون
التماس ایلسە قزلار کلین لر   دبانی چاتا قلار آیاق یالین لر
اوینا سە اوینا سون کونی قالا ینلر   ذاکر اول ممە سی نار اوینا ماسون

ایضا

ای یغلان جانلار منّت ایلین   دورسون اوکوزلر شاهی اوینا سون
دست دوتسون عطارد زهرە مشتری   فلکك شمس ایلە ماهی اوینا سون
سراسر الوانە باتسون گُل بدن   سیە زلفین توکسون قامتیلە تن
دیمنم اوینا سون تا آخشامە دن   کاه اوتورسون کاه کاهی اوینا سون
سالوبن پلك دوز جونا باشنە   سرمە چکسون هم کوزینە قاشنە
جان نقدینی ویرك بزشا باشنە   عشق اهلینك قبلە کاهی اوینا سون
اودر بزیم سلطانمز خانمز   یولندە قویمشق دین ایمانمز
انتظار چکمکدن چیخدی جانمز   بسدر بو نزاکت داهی اوینا سون
شکستە ذاکرم کورروب کاریمی   داغتدیم یولندە یوخ واریمی
آپارروب عقلیمی اختیاریمی   خواه اوینا ماسون خواهی اوینا سون

دربیان آنکە دلبر بچە صفتها باید بشود

بو دور فانیدە بش کون کیشینك   بر یاخشی وفالی یاری کرکدر
آرالقە رقیب کیرە بیلمیە   بر بر ینە اعتباری کرکدر
عهدی درست اولە اقراری محکم   کوز یندن ایراغە دو شندە بردم
نە کوکلی آچلە نە اولە خرّم   فکری ذکری سنك ساری کرکدر
یاد لار ایلە دانشمیە کولمیە   نامناسب یرە کیدوب کلمیە
هر سوزی شأننە لایق بیلمیە   ناموسی غیرتی عاری کرکدر

نامحرمه کورونمیه یان کزه　　بی حیا اولمیه آدوسان کزه
امّا اوز ایونده عالیشان کزه　　آلاویره اختیاری کر کدر

جاهللوق زمانی کیچو پدر اکر　　کنه یوز ناخلف اوغلانه دکر
پیرانه سرلکده بربیله دلبر　　یتوره ذاکره تاری کرکدر

دربیان عدم موافقت زنان جاهله باپیران وکیفیّت ایشان و موافقت جوانان باجوانان

غلطدر قوجیه نوجوان سیومک　　سوکی سوکیسینه برابر کرک
آخشامه دن دیه کوله دانشه　　آرالوقده نه کیس نه کدو کرک

حاشا میلی اوله پیره نورسك　　مساوی کرکدر جفتی هر کسك
جمدکدر طعمه سی قوجه کرکسك　　نه اینکه لاچین تك کپك درکرك

هر کیمك که توکولو پدردیشلری　　هر کز بیه بیلمز کال یمشلری
لیمومه لره اولان مشتری　　حقّهٔ دهانی پرکهر کوك

نه مصرفی اوڭا شعر غزلك　　بر عملدن غیری اوز که عملك
هوا و هوسی اولان کوزلك　　شاخ تمنّاسی باروربرك

شاه اوله کهنّ سال بلکه کدادی　　طاق مرده میره نك اولورمی دادی
تازه تر صنمك نخل مرادی　　رقیبك کوڭلی تك سخترکرك

توکه سن اورتایه یوز قند ونبات　　دونه سن باشنه کرّات مرّات
هیچ بریله شیرین دوشمز اختلاط　　خلاصه آراده نی شکرکرك

الفی لام الفه جفت ایدن کسك　　بوسه باز اربنی مفت ایدن کسك
درّ ناسفته نی سفت ایدن کسك　　الی تترمیه کارگر کرك

ایکرمیدن افزون اولمیه سالی　　اوتوزه دن کنه اولور هوالی
دوتماغه باسماغه وحشی غزالی　　قوجه تولکی بیلمز شیرنر کرك

اوکوز پالاننه سوکر باشنی　　دینجلمز دمبدم دورار قاشنی
دیننده چکرلر اوجاق داشنی　　نه دختر شرم ایلر نه پسر کرك

آج قورت کیمی اوزین ایله توخیه　　والفجر ینی صاف تر سینه اوخویه
قویمیه که کوزی کیده یوخویه　　اوپمکی قوجماقی تا سحر کرك

چیخار وبن کوکسین بند باغندن　　کام دل کوتوره کل یکّا غنچدن
یوز ندن کوز ندن تر بو خالندن　　دمادم بوسهٔ مکرّر کرك

قردّه اولمیه آخشامه یاوق　　عشرت ایوی سومز آنکلی آرتوق
برشمع اوله برده عاشق معشوق　　کسیله هریاندن رهکذر کرك

رفع اولوب آرادن حیا وحجاب　　خانهٔ عشرتین ایده سن خراب
هدف مقصوده اوتیر شهاب　　نشست اوله تّه تّه تا به پر کرك

بو هنرلر کلمز سکسان یاشلودن　　الی رعشه لودن تتره باشلودن
کام دل ایستین قلم قاشلودن　　اونده بو صفتلر میسّر کرك

قوجه سحرایرته تر یاکین آتار　　ات توکمش قوش کیمی مورثیلر یاتار
کونوزلر دبانین اوجاغه چاتار　　آوره سن صبحه دك کیجه لر کرك

چوله چیخا بیلمز دار اولور خویی　　بول ایتمکه کرك ایوده بر قویی
آغزینك کوزینك متّصل سویی　　یدیکی طعامه دامجی لر کرك

يكسر ايشدن قالور آياغى الى　　دانشيقى چاشار عقلى از الى
كيچن كون ياد نه دوشر كوره اى　　اوز اوزينه آغلار هم كولر كرك

سركى كنار نده النده قارقو　　اوتور دولّار ديسون قارغه قوشه هو
ايله كه يور يلوب دوشنده اويقو　　سوكنوب چتنه مور كيلر كرك

ياريم ساعت اكر كيچ اولسه چورك　　يوركى از يلوب آغلار اوشاق تك
نه چاره اجلسز اولمز اولدرمك　　اوجا قده بشمشى مقرّر كرك

شب چَرزى توكننده جبندن　　قاب قاجاق اوغورلار ساتار ايوندن
بوقو جالق يا اولميه ديبندن　　اولسه ده كيسه سى دولوزر كرك

تنكُ اولور دانشان دمده نفسى　　كيچى ايرتمكى تك اسر چنه سى
اوج آى يايده ياخشى آغاج كولكه سى　　قيش اولنده يرى كونه ور كرك

قونشييه كه كيدر النده عصا　　نابينالر كيمى لاپ باسا باسا
يولده پيشاو دوتار دوشر تاس واسا　　آفتابه كلنجه سوزه لر كرك

مشكل دكل آلماق بر كل بدنى　　نهايت قور خورام ايل قينار منى
پاى بند ايليبن جوانه زنى　　امر آلهيدن بى خبر كرك

تازه ترى سيومك آرتورور غوغا　　ايلمز بو ايشى عاقل دانا
ذاكر سنده قالميو پدر توانا　　بو سودايه دوشن پر هنر كرك

در بيان كرفتاركردن دلبران مردمانرا و استغنا نمودن آنان

عادتدى خوبلره باشدن بنادن　　بر مدّت عاشقه هله ياغ چكر
ايله كه ياندوردى درست آياغين　　كورر سنكه يواش يواش داغ چكر

بش كون اوچ كون دوزلر تره سين اوّل　　آرا القده اولور فى الجمله كيت كل
صوڭره ديرچو خدر يانمده انكل　　بيچاره ايشيكده اشتياق چكر

آلدادوبن آلور الندن وارين　　ايله كه كيفنجه صاف كوردى كارين
خلوتده اوكره درمو تالچيلارين　　كيمى قاپاز سالور كيم چوماق چكر

ازلدن ديركه برى دور برى　　ايره لو كيدر سن او دورار كرى
سنى كورجك اوزين سوخار ايچرى　　تند اولوب قاپونى بيد ماغ چكر

لعنت كلسون بد اصله كودنه　　ايستمه اكركه جان ويره سنه
شكسته ذاكرم كركمزمنه　　بو خفّتى هانسى قورومساق چكر

در وصف آثار شهر خرابهٔ بردع [33]

اوولاده بر مهربان كورمديم　　كلمشم ايندييده مهربان كزم
سير ايليم تمام تُرتَرْ باسانى　　وارمى عاشقنه جان قيان كزم

تولك طرلان آولاقيدى بويرلر　　بردع توپراغنه ايليم كذر
كوروم قالو پدرمى شيريندن اثر　　باخام هر طرفه نكران كزم

خسرو پرويزڭ شان وشوكتين　　فرهادڭ الم وغم ومحنتين
شاپورڭ چكدوكى نقش صورتين　　آرايوب آختاروب هر زمان كزم

دولانوب سراسر چار سو بازارى　　كتوروم نظره سمت منارى
كورسم خبر آلام بلبل زارى　　نيجه اولدى اول كل كلستان كزم

ديَيم هانى مونده كزن كوزلّلر　　تَبَهّولى ميشه لر صونالى كوللّر
چايڭ كنارنده تيكلن ايلّلر　　يوخدر هيچ برندن بر نشان كزم

اول باش باشا ویرن سرور عنالر
زرین پیاله لرمی صهبالر
هر گوشه دن گلن صوت وصدالر
گردش بادهٔ ارغوان گزم

عادت قانو نین او دیارك من
بایرام گیجه لری تا که صبحه دن
گورمشم یاز وپلر خیلی مستحسن
نیچه همدم ایله چراغان گزم

امیر زاده لر ییوب نهاری
بوینی قلاده لی سك شكاری
گنه چا.بوشورمی خنكه ساری
گمشورمی صیده سواران گزم

موندن ازلكی تك او ویرانه ده
چله ده اسریمش شترخانه ده
گشتی دوتولورمی آستانه ده
قزمش دوه لری گوروب یان گزم

عاشقه سولرمی قاصد عنقریب
زمستان قیدندن چیخان عندلیب
غم یمه دلربا سکا درنصیب
آختارورمی تازه آشیان گزم

جواهر فروشلر ساتارمی گوهر
کاروان سرالرده تاجر و قلندر
خوبلر یار اشقی گوررمی زرگر
نیجه گیچر شام غریبان گزم

گیجه گوندوز دایم بانك جرسدن
باكودن دربند دن قریم چركسدن
قولاغ دوتولورمی صدای سسدن
گلورمی متاع بی پایان گزم

سایهٔ سرو یده مجمع خوبان
یوخسه كه اولاره ساقی دوران
گنه اگلشورمی خوشدل وخندان
ایچور وپدرمی یرینه قان گزم

نازنینلر تا طلوع آفتاب
چشم عاشق گیمی فوارهدن آب
اوتوروب گیجه لر چكرمی گلاب
تو گلورمی حوضه نمایان گزم

مزین محله لر منقش ایولر
طویله لرده چغرو شورمی بدولر
مطربلر ایچنده هنك هوا سولر
چكرمی شیشهٔ فراوان گزم

حماملره مصرف اولان آغچه نی
یخیلان طاقلاری ویران باغچه نی
یوز قون اوطاقلاری اوچوق طاقچه نی
خاطریمه سالوب پریشان گزم

طبل وعلم صاحبلری خانلاره
اول سری سودالی نوجوانلاره
دارغه نشینلره پاسبانلاره
یا خایر توب چاك گریبان گزم

قبلهٔ حاجته یخوب اوزیمی
خاك اولان تنلره تیكوب گوزیمی
امامزاده یه سورتم یوزیمی
اولام ساغلقمه پشیمان گزم

هر گز بو جهانه یوخدر اعتبار
باش گوتوروب گیدم دیار بدیار
صفاسی بر ایسه یوز جفاسی وار
ایلیم عالمی امتحان گزم

بلبل بیچاره ویردی خبری
من ذاكرم اونی گورندن بری
دیدیكه قالمیوب شنلیك اثری
گرك جنون اولوب بیابان گزم

در گفتگوی عاشق پری به محمد بك نوشته

ایشتدیم نامهٔ مهر ومحبت
عاشقك معشوقی گرك چاغ اولسون
یتشور متصل پر یدن سكا
نه حاصل اوقوری دریدن سكا

ازل سودك فاطمه ایلن مریمی
بیله سودا خراب ایلر آدمی
اولارك دالو نجه شاه صنمی
اوزك بیل دیورم بر یدن سكا

بری پیر كامل ایكیسی ساده
تاپشوروب قباغین شیرین فرهاده
اوینانش اولماز اوچدن دورتدن زیاده
مگر فرصت اوله گیرودن سكا

درخصوص شکایت از روزگار میرزا مهدی بذاکر نوشته است

ذاکر عمو تاری نن اوتری   یر ادو پدر بو دنیاده بزلری
خلقه ویروب دولت عزّت وحشمت   پابند ایدوب قوری آده بزلری

هر بر ناکس اولوب صاحب اساس   یمکلری لذیذ فاخر دولباس
بزتا پمیروق وقت وقتنده کِرّپاس   ذلیل ایدوب ین زیاده بزلری

البتّه اولسیدی بزده ناموس عار   سایرلرتك بز اولور دیق نامدار
روزی قسمتده حیدر کرّار   سالمیوپدی یقین یاده بزلری

بابالاریمز چورك تاپدی قانیلن   اخلاص ایلن قوللّوق ایلن جان ایلن
بیلمز دیزمی چکشنده خان[؟] ایلن   کیشی محتاج ایدرجاده بزلری

اکر اولسه ایدی بر خوش حالیمز   اکسوك ارلاریدی قیل قالیمز
آلمازدی ملکمز آت مالیمز   قویمازایدی پا پیاده بزلری

مخمّس مسیحا درمدح دلبر

ایشوخ رخك کون کیمی اشیایه مجلّا
عشّاقه تماشای جمالك فرح افزا
معنیده رموز دهنك علم معمّا
سن کیمی تاپلمز بت زیبا صنم اصلا
هرزیب سگا صنع خدا برله مهیّا
داهی نه بزنمك

مشّاطه نه لازم سگا ای آفت دوران
کیم آینه نی ایلیه سن حسنگا حیران
نازك یوزگا غازه نکاه ایتسه دوشرقان
تپسون کوزینه سرمه سینی اهل صفاهان
چشم سیهك کیم آلا هر عشوه دیوز جان
داهی نه بزنمك

بزم ایچره یوزگدن کوتورن دمده نقابك
قانینی لبك شیشه یه دوتدی می نابك
باشینه هوا کلدی قد حلرده حبابك
بی تاب دوشوب ساقی نه ممکن ویره تابك
یخدك ایوینی من کیمی یوز خانه خرابك
داهی نه بزنمك

قویدو قدره قدم ناز ایله سیر ایتمکه باغه
رویك گلی صحرایه سالوب لاله نی داغه
کربرك حنا دوشسه عجب یوخ ال ایاغه
شایسته دکلدر ورق اول آل یگاغه
کوندوز کونه بگزر کیجه مهتاب وچراغه
داهی نه بزنمك

ای قامتی عرعر لبی غنچه رخی لاله
کوز مردمکی مهویوزنده خط وخاله
زلف سیهك ماه رخك دورینه هاله
پیوسته قاشك طعنه ایدر کوکده هلاله
کیم کورسه دیر صلّ علی بیله جماله
داهی نه بزنمك

نطقنگده مسیحا دیلر آثار مقالات
اول خضر کیمی آبه دلیل ره ظلمات
سندن آپارور فیض بدن مردهٔ مرآت
بو وجهیاه دنیاده نظیرك اوله هیهات
مهتاب کیمی مقبوللقك عالملره اثبات
داهی نه بز نمك

مخمس عاشق قنبر به کربلای صفی واله تخلص دروقت درد چشم واله بطریق هزل

کوك داشیله دوز قوی آثازك باغله قوریم قات   ایو اله مشهور
زرنیخی کوکودی کتی تیز آبله ایسدات   جیوه ایله مقدور
نشا دوری تنباکویه قات آند یزی قاینات   هم سرکهٔ انکور
شوروا ایله شراب پیاز قدرده بات بات   بر قدرده نیل ادر
باغله کوزیك توریته چکمه دخی هیهات   قویمه که اوله کور
تریاك ایکی مثقال یاریم سو دیکن ایله   آیران قرا اوت
آب بخ چر تاقوجی آنلاره تن ایله   قطرانله باروت
مرگومشی آزناربن آلت هم کتان ایله   آزوای ایله ایسدوت
مالك اودینی روغن قرا تیکن ایله   ملحق ایله مضبوط
مجموعینی یغ جمع ایله برکاسه ده قاینات   قویمه داشا ساورر
قوامه کلوب قاینا سون اون یدی مداوا   دوشور یره سن هم
چکمه دخی کوز غمینی خوف ایلمه اصلا   درست ایله مرهم
خام بیزه یا خوب قدر یده پنبه ایله پیدا   باغلا آنی محکم

کورمز کوزك آزار قیامت اوله برپا   هیچ کلمز آثانم
کورسه کوزیك کور مکین عالم قالی هم مات   اولمز بیله پرنور
غذاکی دیمیم صبحه نهار ایله چوخ آیران   نان جوایلن سن
نارك شرابین ایچکیلن اوستدن ایکی فنجان   یاز نسخه سین اوکرن
چاشته یکیلن جاد قاتوق تر پیله سوغان   صحت تاپه بدن
شامه یکیلن بالق قجوین ودراغان   ایعارف پرفن
عمرك نه قدر وار ایسه بیله کیچور اوقات   اولمه دخی رنجور
دنیاده دخی سن یمه ات بالیله یاغی   پرهیز ایله پرهیز
انار شیرین امرود ایله میوهٔ باغی   نه یاز نه پاییز
قاون یمه کریا ندوره کوز نده چراغی   کیجه‌ك اوله کوندوز
مجموع شیرین شی قیله کر عمرکی باقی   اولسن یمه هرکز
کوندردی کوکل مرشد نه بر بیله سوقات   بر نسخهٔ مزبور
سن تك طبیبك کوزلری آزاره دوشرمی   یازدن بر آی اوتمش
بر کوز که قاررا اولمیه کور قاره دوشرمی   آزاردی بو باتمش
کورلق سنکا بو وقتده بیچاره دوشرمی   سنك اوله یتمش
قنبر کیمی کوزك آیا پرکاره دوشرمی   سوز یرینی دوتمش
اوز نسخه‌ك اولوب ایندی بنك ارزکه اثبات   دوتسن منی معذور

ایضا جواب واله به قنبر

بو طبع طبابتلقی بر کس بیله حاشا   ای قنبر مجنون
درمانارکی کورسه قالور محو مقوا   لقمان فلاطون
کوزدن ونظردن سنی حفظ ایلیه مولا   دانای پرافزون

بر سن کیمی کحّال دخی خلق ایتمیوب اصلا
قرخ یدّی قلم کوزدوا سن ایلیه پیدا
اللّهه شکر کوزلر یمكْ یوخدر آزاری
بر کوز کو آلوب باغ کوزڭا سنسنی تاری
هجوینه کوره کوزلری کور اولمیه باری
عادتده که ساغلار کوره کولمکدی مداری
ساق کوزلونی کور هجو ایدوبن ایلدی رسوا
بر کون کوزیمز قاره دو شنده نه کولر سن
ایلّلر اوزینی بورنڭی بس نیه سیلر سن
کوز آغریسنه پر هیزی غذانی بیلر سن
بس نیه قارو مال کیمی قویه یخولر سن
اوز عیبڭا کور اول دخی چوخ سویلمه بیجا
برجه دواوار ساخلا مشم آنی نهان من
شاکرد سن اکر مندن ایشیت آنیده اوکرن
چوخ کوزلریده ساغ ایله کورلق المندن
کیزلونجه دیيم چِرتاقو جكْ سوینی از سن
توك کوزلرڭا کوزلرڭ اولسون بیله بینا
واله اوز ماندن که اولو پدر سڭا یولداش
یو خمادن اولوب کوزلری مانندهٔ خفّاش
یزده کنه ساغ کوزدی کور رقدری کیدر یاش
سنڭ باشڭا ای بیچاره ایله دو شوب داش
کورمك سڭا اولمز دخی اولنجه مهیّا

اولقادر بیچون
کوزدن اوزی مغبون
آخماز پچلاقی
کور کورجه بلاقی
کاردرده قولاقی
ویرمکدی قناقی
دوشدی تازه قانون
کوکلكْ نه اولور شاد
اولمش سڭا معتاد
چون اورکدوب استاد
کر اولمسه ارشاد
دانشده بو مضمون
ایندی دیرم قان
اولسون سڭا درمان
قیل اوزڭا احسان
دولدور ایکی فنجان
کزمه بیله محزون
اول خوش قد مکّدن
لرك قاچه کوندن
حقّڭ کرمندن
دوران ستمندن
صد دورایده کردون

غزليّات

کربلای عبد اللّه جانی اوغلی بعد از مراجعت واله از زیارت نجف کفته

ای صفی شاه نجف کویی سڭا مسکن ایکن
نیه اول روضه نی ترك ایتدون اکر آدمیدون
کون کیمی اولمادی یارڭ سرِکو ینده یرڭ
سن مکر اهل وفا بزمنه نامحرم ایدون
سست رأیكْ سنی محروم وصال ایتمز ایدی
ره عشق ایچره اکر ثابت و مستحکم ایدون
قرب اولاد علیدر سبب رحمت حق
سن که معنیده مکر جاهل لا یعلم ایدون
کهفكْ اصحابنی ترك ایتمدی سك بر ساعت
سنکه انسانیدون احمق مکر ایتدن کم ایدون
مستقیم اولسه ایدی عشقیله طبعكْ دایم
حلقه تك درکه مولاده بسی محکم ایدوی
دست اخلاصله جانان اتکین دوتسه ایدون
شرف رتبه ده سلطان قمو عالم ایدون
قنبرا والِهی منع ایتمه که بس بیغمدر
سن دخی جاهل اکر اولسیدون بی غم ایدون

کربلای صفی واله تخلّص در جواب کربلای عبد اللّه نوشته

نه سببدن صفی محروم در حیدردر
کیم بیلور پرده دولو زشت یاز یباتر در
من اگر فیض هنر جا هلیم لعن مڭا
یوخسه لعنت سڭا کلسون بو نه بهتان وشر در
صفی نڭ ضدّی عزازیل ازل عبد اللّه در
آڭا باش اکمدی لعنت او خونور مضطر در
اول ابو جهل رسولڭ نبین اکسولده بیلور
دائما خُبث نبی دلده آنڭ ازبر در
نیچه کافرده که پیغمبره اَبْتَرْ دیدیلر
علم تحقیقده اولار شمدی اوزی اَبْتَرْ در
آرشینه اللّی کرن آند ایچنی کورکه مڭا
ایله سویلرکه کورن دیر اوزی پیغمبر در
کوکلی دجّال دیلر اوزی ولی کعبه ایوین
مؤمن ایندی قله ده سن بورا ده قنبر در

جواب کربلای عبد اللّه در عوض بیت آخر واله

والهٔ نه عجب زمزمهٔ صوت خرڭ وار
فخر ایله که قانون هنردن خبرڭ وار

اینجتدی منی آجی سوزڭ تند مقالڭ
ای نخل قباحت نه بلا تلخ برڭ وار
آلداتدی سنڭ بیلڭی باسدی حاجی زاده
سونجو قلامه بوندن بیله زخم کمرڭ وار
غربالہ قویوب آردیڭی بازارده ساتدون
سود اگر ایسن یخشیجه سودا ده سرڭ وار

واله در جواب کربلای عبد اللّه

ای بیج سنڭ جانیدن اوزکه پدرڭ وار
آندن صدف سینده ده پنهان کهرڭ وار
اینجنمدی هیچ آجی سوز ندن دل شیرین
چون نخل حرام توشه سن آجی ثمرڭ وار
آتام دیوبن جانیه غمخوار دورارسن
آندن آخطادیده سنڭ نه خبرڭ وار
برمن کیمی شاعرکیشینڭ نطفه سی سنسن
بو شعر فصاحتده که بونجه هنرڭ وار
آخزینه براشماز جانی نڭ سن ڭیمی اوغلان
بر سن کیمی اوغلانده ڭوه اوغلی قذرڭ وار
بر کرّه شهردن چوله دستیمه دوشرسن
اون جق سرورم یرده قالور هرنه درڭ وار

مخمّس بابا بك در هجو امير اصلان بك

آغلیون قان جوانشیر امیر اصلان کلور
مرد مردا نه اولوب عازم میدان کلور
تاخوبن شیشه سزی ایتمکه بریان کلور
معدن لاف وگزاف هرزه وهذیان کلور
مَلَكَ الموت کیمی آلماق ایچون جان کلور

کوتوروب هرنه وار اسباب زنین تاته ویروب
مین بش اوز منات آلوب جمله کمند اته ویروب
کوتوروبن اوده بر حکم بوبد ذاته ویروب
رخت خوابینده دیرلر که ساتوب آته ویروب
مینوبن قاپو قاپو ایتمکه جولان کلور

کونده مین کرّه یلان یره ناحق آند ایچن
عقلی کم بینی قورك هر داشدُ آر دنجه قاچان
دوشدوکی ایوی یخوب هر ییدوکی قابه سیچن
اوز حلالینی قویوب هر کیجه یوز قاپو آچان
حیله گر معدن شر مادر شیطان کلور

هرزه کولق بولاره رسمدر اوّل باشدن
کونده مین کرّه یالان باره قویارلار دوشدن
بونده یوخ شرم وحیا چونکه چیخو پدر ایشدن
خدا شاهددر اوزی کیم بو خطا کورمشدن
ایله بر من دکلم عالمه نقصان کلور

کنه نا یبلق آثا چونکه یتشدی محکم

دخی مونـدن بیله هیچکس اوله بیلمز خرّم
یر ایلن کوکك اراسینی دوتوپدر ماتم
اوبا سندن بری بو خلقك آراسینه قدم
هر یره دوشسه یولك کزر سن افغان کلور

لال اولسون سوله طالب کیمی ذال اهلی تمام
ایتمسون لاف بوکوندن بیله قال اهلی تمام
آغلاسون بونلارك احوالنه حال اهلی تمام
روز عاشورادی بوسا نکه محال اهلی تمام
باش آچق سینه زنان دیده سی کریان کلور

عرضه ویردی اوقدر کاری درست اولدی کنه
عالمك هیوره سی یانش اقی بو هرزه چنه
کونده مین یول دانشور کیمسه نی قویمز که دینه
هست نیستین قلعه ده مصرف ایدوب قهبه زنه
کول سزك باشكزه اولوپدی عریان کلور

ایدهجك زیر زبر دوشسه یولی هر جایه
ایله طالعدی که بو نسبتی یوخ تر سایه
بو سیاق ایله دولانساق کیدروك رسوایه
کون کیمی کاربدی شعله سالوب دنیایه
دهنی خانهٔ لاف انسه سی شمدان کلور

ای دیوان خانه بکی من نیجه بو جوره دوزیم
چیخما دی کوردی کنه بیله ستمکاری کوزیم
منی برایت دوتاجاق واقعه ده کوردیم اوزیم
بودر ای عارف دانا سزه آخرکی سوزیم
کوت ویر ندن دیمسون برکسه احسان کلور

مربعات

مهدی بك احوال میرزا ابراهیم را از تفلیس به رحیم بك مینویسد

ابراهیمك حالین مطاع اکرم   مرحمت یولیله آلساڭز خبر
دولاتور بازارده سفیل سرکردان   شمدی سزك ایچون چکدورر چپر

آدم ایدی فقیر زمان ماضی   ایکی یوزمناته اولمازدی راضی
بویرده ساتاشوب جناب قاضی   ایدوبدو اوشقولدن آنی دربدر

صفتنه کوره یوخدی خوشحالی   خفتدن لاپ چاللانوپدر سقّالی
اگر کیچسه اونك بیله احوالی   یقین بیل که باشین آلوبن کیدر

مبتلای حلوا معده یه اسیر   صحبتلری طویل قامتی قصیر
سوروشسن که اوڭا نه ایدی تقصیر   یازدیم نیجه لکین سزه مختصر

یاخشی دکل سوزی قرمزی دیمك   قاضییه معلومدر ایتمزم هنك
فقیرك باشنی کسدی شمع تك   چراغ صحبتندن وار ایدی کدر

چمن دماغی اولوپدر اوزن   یوز حریفك دایم جوابین ویرن
هانی او ابراهیم هانی سزکورن   قان آغلار سز آنی کوره سز اگر

کیدوپدر بالمرّه کوزینك نوری   قورویوب چوپ کیمی اولوپ قوپ قوری
دکشیلوب رنگی دوشوپدر سوری   سقّالینك آردی آغاروب یکسر

حلوا یییر اولسه ایکرمی بوکون   چه فایده آنك توکدیلر توکون
بوندن صوڭره کرك باغلایوب یوکون   آخرت طرفه ایلسون سفر

سزك یولڭزده چوخ چکوب امك   مثلا لازم دکل شرح ایدوب دیمك
چالشون ایشنده ایلیون کومك   آشنالق طرزی بیله اولور مکر

میرزا فتحعلی بجعفر قلیخان قراباغی نوشته است

حاجی قلی سندن ای تاج سریم   زیاده زیاده خرّم اولوپدر
سوز ویروپدر سزه غروزینشتیرن   پوچ و تنیکلك ایشی محکم اولوپدر

دونن کذار ایتمش ایدی بویانه   چوخ صحبت ایلدی سلیمان خانه
کویا بو مژده دن اولوب دیوانه   یاپاق وسقّالی پُف نَم اولوپدر

همیشه سزلردن ایلردی غیبت   دیردی ویرمز سز قدرنه قیمت
هانی اونده ایندی اوّلکی حالت   بر عجایب مدّاح آدم اولوپدر

بوندن اقدم اون پوط قدری حلویات   میر پنجه یه سزدن اولوپدر سوقات
دوشِبنَدَه حاجی قوتیه قات قات   نصفندن آرتوجاق بیل کم اولوپدر

دیدی کرچه ایتدیم اونده بوایشی   ایندی دکشمشم بیله روشی
ین اولمشم خانه اخلاصلو کیشی   کهنه نیّتلرم برهم اولوپدر

پناه خان نسلندن دخی بر آدم   توبه ایتدیم آلّا تمیام دمادم
حاجی محترم ای قبله کاهم   کویا ابراهیم ادهم اولوپدر

بوندن بیله اولسون سزه بشارت   حاجی اولوب ایندی اهل کرامت
کرك اولا اوڭا هر یرده حرمت   جانب دولتدن اکرم اولوپدر

غروزینشتیرینه سزدن بر نامه   کرکدر یازیله یته انجامه
یقیندر یتورور ایشین اتمامه   زخمنه وعده سی مرهم اولوپدر

مسدّس یا مربع

عاشق پری و میرزا جان درمقابل یکدیگر بطریق مناظره

پری

شاعرا سنسن زمانه مردی میداندن دانش
ازبر ایله دلده دفتر جوهر جاندن دانش
یدّی یردر یدّی کوکدر یدّی ازبردن سؤال
یدّی معنا یدّی غسل یدّی کوهر همکمال
یدّی برجده یدّی یلدوز هشت جنّت بیمثال
یدّی رکعت یدّی امام یدّی ارکاندن دانش

میرزا جان

سیومه سن افسانه نی کل ای پری یاردن دانش
نیلرم عقبی ایشین سن کیمی دلداردن دانش
یدّی یردن یدّی کوکدن نیلرم ایتمک سؤال
تاپمشم بر مرشدی کسب ایتمشم آندن کمال
چکمنم رضوان غمین بو دنیاده ویر سن مجال
عاشقه جور ایلین یار ستمکاردن دانش

پری

یك کنی قدس خلیله مقد سیله مهراسا
عقلڭی تغایر ایتدی آلدی سردن کلیسا

ازبر ایله هر ساعتده ذکر مریم هم عیسا
کاه انجیل کاه جمجم کاه ارکاندن دانش

میرزا جان

تاپمشم قدس خلیلی مهراسانی نیلرم
الده تسبیحیله زنّار وعصانی نیلرم
بر پری شیدا قیلوب حضرت موسانی نیلرم
سیومنم تورات زبوری سن چالان تاردن دانش

پری

تاپدوقڭ ترسا یولیدر ایلمه ذوق هوس
بادۀ کلکونه تحسین ایتمسون نطق ونفس
قاعدۀ قانون بودر قالوا بلی دن خاچ پرست
چاغرر عیسا کلیسا کفتکو جاندن دانش

میرزا جان

منده جان یوخ ایلمه سعی عبث بیجا هوس
مرغ جان پرواز ایدوب جسمم قالوب خالی قفس
کل مکا ظلم ایلمه نالم سالور دنیایه سس
عالمی غرقه ویرن بو چشم خونباردن دانش

پری

ای پری اولدی دل شید اردیف ال بال
سن طریقتدن اوتوب عرفان یولینه قوی محل
یمده ماهی کوکده کنبد وار مریخ وزحل
آبحیوان شاخ طوبی باغ رضواندن دانش

میرزا جان

تاپه لی عشقك یولین بر بیله ایشی نیلروز

عقلمز حیران اولوب دُرّدین وکیشی نیلروز

كل ایدك ذوق وصفا ملّا وکیشیشی نیلروز

میرزا جانی اولدورن بو آهیله زاردن دانش

سهوات

صحیفه	سطر		سهو	تصحیح
١١	من فوقها	٣	ویرولبسن	ویروبسن
٢٢	من تحتها	٩	یا مثل	یاشل
٢٨	من فوقها	٩	بیلوت	بیلوب
٣٥	من تحتها	٨	شالدی	سالدی
..	...	٢	ناشی	باشی
٣٦	...	٢	آلما	آلماقه
٣٧	من فوقها	٣	خقّی	حقّی
٣٩	...	٢	نیار	ینار
٤١	من تحتها	٥	خرمت	حرمت
٤٦	من فوقها	٣	قز	قزه
٤٧	من تحتها	١	نور	بور
٥١	من فوقها	٧	چاموشی	جاموشی
..	...	١١	پجی	پنجی
٥٢	...	٥	اولودون	اولوردون
٥٣	...	١٣	انیدن	ایندن
٥٥	من تحتها	٢	بخسه	نجسه
٥٧	من فوقها	٥	بُس	بس

٥٨	من تحتها	١٢	یگیدر	یگدر
٥٩	من فوقها	٢	بیجاره	بیچاره
٦٠	من تحتها	٩	رنخ	رنج
٦٣	من فوقها	٢	قاتیدوق	قایتدوق
٦٦	من تحتها	٣	پاسپان	پاسبان
٦٧	من فوقها	٩	سم	سِم
٦٨	. . .	١	سلیمان	سلیمانه
٦٩	من تحتها	٥	غرق آب	غرقاب
٧٥	. . .	٨	تیر	یتر
. .	. . .	٥	روز	زور
٧٦	من فوقها	٨	زار صحرا	زار وصحرا
٧٧	من تحتها	٢	حواسّی	حواسی
٧٨	من فوقها	٥	یار همسایه	یار وهمسایه
٧٩	. . .	١	دنبکانعالی	دبنکانعالی
٨١	. . .	٢	دوکه	دوکر
. .	من تحتها	١	وهیوده	وهیوره
٨٣	من فوقها	٨	انیله	اینله
. .	من تحتها	٣	کیومنم	کیوه نم
٩٠	. . .	٦	کسمکیله	کسمکله
٩١	. . .	١٠	تیر	یتر
٩٣	من فوقها	١٢	سن	سنی
٩٣	من فوقها	١	ییدوورر	یدوررر
. .	. . .	٧	صفوف	سفوف
. .	من تحتها	٥	یاریه	باریه
٩٥	من فوقها	١	ایماله	اماله
. .	. . .	٨	قویا	قویار
٩٨	. . .	٩	یاخشی یمانی	یاحشی هم یمانی
١٠٠	من تحتها	١٠	یاشه	باشه

Seite ٢٣ unter Zeile 11 u. S. ٣٧ unter Zeile 12 ist ein Trennungsstrich zu setzen.

Anmerkungen.

1. Pag. 4. نیمتنه Frauenjacke.
2. Pag. 10. والی Heraclius II.
3. Pag. 14. محمّد حسن Sohn Ibrahim-Chans.
4. Pag. 51. اغ سومك ausgekämmte Wolle.
5. Pag. 51. پنجی Name eines Einwohners von Schuscha, der durch das Alter in einen Knaul verwandelt worden sein soll.
6. Pag. 57. Emir Asslan galt als Haupt aller Liederlinge im Karabag; deshalb begann jede Satyre auf einen derselben mit seinem Namen.
7. Pag. 60. Anspielung auf den Rechtsstreit des Kerbelaï-Allah-Werdi, eines bekannten Gauners, der in einer ihm von Ali-bek-Chaladsch-ogly auf 22 Tuman (1 Tuman = 10 Rubel 5 Kop.) gegebenen Verschreibung, diese Zahl in 1200 Tuman umgeändert hatte, die er, Dank seiner Freundschaft mit dem Kazi, gewaltsam von Ali-bek eintrieb.
8. ibidem. Scheker-banu, Name eines bekannten ausschweifenden Weibes im Karabag.
9. ibidem. Nuri-Tümen-ogly war der Beistand Ali-beks in dessen Rechtsstreite mit Kerbelaï-Allah-Werdi.
10. ibidem. Kerbelaï-Allah-Werdi war in Tauris geboren, galt aber für gebürtig aus Mamakan.

11. Pag. 61. Dschany-ogly Abdallah, ein im Karabag bekannter Dichter.

12. ibidem. Bababek, ein im Karabag bekannter Dichter.

13. ibidem. شنیل Ein Mantel, von dem es hiess, Begbud-bek habe ihn einem Bekannten abgenommen und er sei nachher im Dorfe Kassim-beks aufgefunden worden; der Sohn Mirsa Ali Gesels aber versicherte, er sei im Hause Kassimbeks selbst aufgefunden worden.

14. Pag. 66. Alexander II., Kaiser von Russland.

15. Pag. 73. Die Bewohner der Dörfer داش کسنلو, قویوجق und هورولو gehören zur Sekte der Ali Allahi.

16. ibidem. ملّا d. i. Molla Ali, nach dessen Tode Dschafar-Kuli-Chan ein Gebet lesen liess, damit ihm der Eingang in das Paradies eröffnet werde.

17. Pag. 75. دویران Dorf im Karabag.

18. Pag. 76. مهربان Dorf im Karabag.

19. Pag. 79. دبنکا نعالی. Dschafar-Kuli-Chan lehrte seine Diener das Persische umgekehrt sprechen, um in nothwendigen Fällen in einer für andere unverständlichen Weise mit ihnen sprechen zu können. So sprach man دبنکان عالی anstatt بندکان عالی

20. ibidem. یکه‌پر d. h. der Riese. Unter diesem Ausdrucke verstand man Dschafar-Kuli-Chan, der sich durch seinen riesenmässigen Wuchs auszeichnete.

21. Pag. 81. یاریم سقّال. So nannte man Amirdschanow, einen Viertelsaufseher der Polizei in Schuscha.

22. Pag. 83. Der Generalmajor Hassan-bek Agalarow, mit Bike, der Tochter Ahmed-Chans verheirathet.

23. ibidem. بو اولادك d. h. den Nachkommen Ibrahim-Chans.

24. ibidem. لوند اوغلی Sohn des Niederträchtigen, — Suleiman, Sohn Suleiman-Chans, der in dem Rufe stand der grösste Wollüstling zu sein.

25. ibidem. چاتالاق geile Stute. Churi-Dschan-Begüm, Witwe Ahmed-Chans, die sich nach dessen Tode sogleich wieder mit Suleiman-Chan verheirathete.

26. Pag. 84. Die Rede ist von Suleiman-Chan, dem mehrere Frauen starben.

27. ibidem. Hier ist Ali Bek, Nachkomme Ibrahim Chans gemeint.

28. Pag. 86. عزیز bezieht sich auf Mirsa Feth-Ali-Achundow.

29. Pag. 89. Gouverneur von Baku.

30. Pag. 92. Sohn Begbud-beks.

31. Pag. 93. یکی im Volksmunde „Geld“.

32. Pag. 98. اردو Zu verstehen das Haus, der Hof Mechti-Kuli-Chans.

33. Pag. 111. بردع Berda, alte Stadt im Karabag.

34. Pag. 114. Mechti-Kuli-Chan.